GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

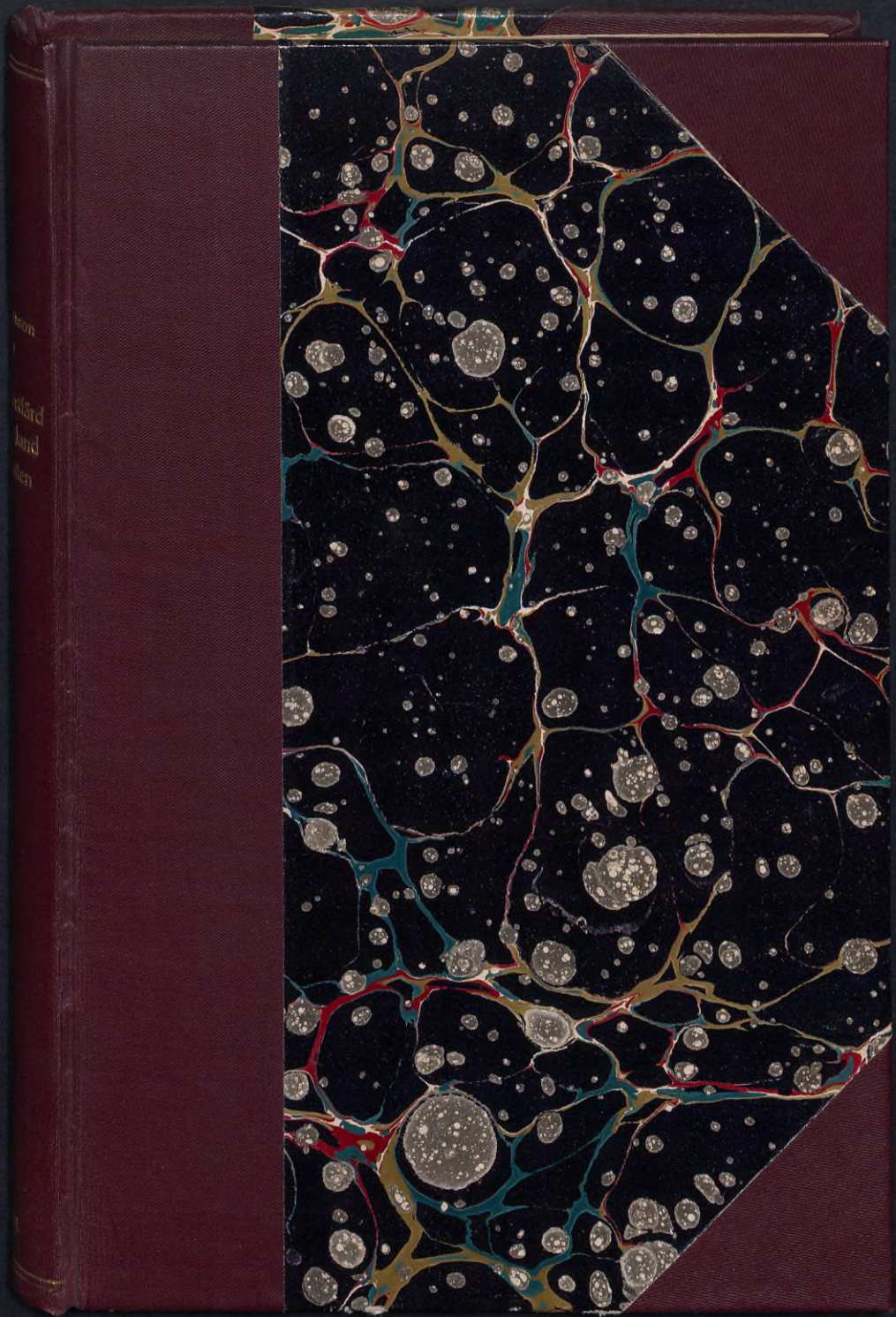

GÖTEBORGS·UNIVERSITETS·BIBLIOTEK

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

Litt.
So.

36
1221

På lustfärd

öfver

land och vatten.

Reseskildringar och kåserier

af

V. P—n.

[Viktor Pettersson]

HELSINGFORS,
Hufvudstadsbladets tryckeri,
1886.

GÖTEBORGS STADSBIBLIOTEK

Innehåll:

1. I Helsingfors skärgård.
2. Här och der inom eget land.
3. Från en tripp till S:t Petersburg.
4. Efter trettio år.

Ett par ord till läsaren.

Det kan kanske anses något för förmätet, att skicka ut ett dylikt häfte, som detta, i bokmarknaden, då innehållet ändock endast utgöres af par tre anspråkslösa reseskildringar och ett hastigt och lustigt hoprafsadt framtidskåseri, af hvilka småsaker ett och annat dessutom redan förut varit synligt i „Hufvudstadsbladets“ spalter.

Utgifvaren utsänder ej heller häftet med anspråk på att detta skall innehafva något som helst literärt värde, utan sker det i den förhoppning, att han dermed skall lyckas befrämja tvenne så välgörande inrättningar som Typografernes Understöds- och Pensionsförening likasom Helsingfors Sjukhjelps- och Begrafningskassa. Han önskar på något sätt, äfven han, blifva i tillfälle att lemna „ett strå till stacken“.

Se der anledningen till att detta häfte sett dagen.

Helsingfors den 14 Dec. 1886.

Utgifvaren.

I HELSINGFORS SKÄRGÅRD.

SOMMARMINNEN 1886.

Det kan stundom vara intressant att nere vid hamnen göra iakttagelser och observationer, att på nära håll betrakta det brokiga lifvet, att se, hurusom ångbåtarne „lägga till“ eller „lägga ut“, att betrakta detta hufvudlösa virrvarr, detta fjesk, som här råder, att höra hvilket ordsvall och nojs här förekommer, att skåda de ömma eller kanske otåliga blickar här vexlas.

Detta fjesk och detta språng når naturligtvis kulminationspunkten under de allra sista femton minuterna före afresan, eller mellan andra och tredje ringningen.

Isynnerhet har man en liflig tafla och det förträffligaste observationstillfälle, då man en lördagseftermiddag råkar ställa kosan till södra hamnen, innan våra skärgårdsångare bege sig ut på böljan blå. Ty söndagen skall tillbringas i det gröna, om man också aldrig deremellan är i tillfälle dertill.

Här tar man farväl med ty åtföljande påminnelse: „Glöm för all del inte att skrifva!“

Der bjuder den efterhängsna jungfru Maria ut sina Wiborgs kringlor och pepparkakor, hvilka alltid äro bakade „bara för en timme se'n“.

Här styr en korpulent matrona genom folkhopen, som beskedligt lemnar plats, då gummans armbågar ha förmågan att få det goda folket på behörigt afstånd. Andtruten och under lifliga gester tillropar hon kaptenen, det denne måtte uppskjuta med affärden „bara tio minuter“, emedan hon glömt att afhemta det färska köttet från slagtarboden.

Der ställer en äkta man till kaptenen den frågan, huruvida denne sett hans äkta hälft, likasom den eljest hårdt ansatte befälhafvaren vore i besittning af den föga afundsvärda förmågan att känna alla menniskors hustrur här i verlden.

Här ha vi en ung man, hvilken hyllar satsen: „intet afsked utan tårar“, en treflig kurre, som skaffat sig „sjögång“ redan på landbacken; han tar farväl af en nedföljande vän, under det han på ömmaste sätt omfamnar denne, lemnande minnesmärken både i flytande och fast form på öfre delen af vännens ryggtafla — det skickar sig nemligen så olyckligt, att den bortresande råkar vara försedd med en jästbrödskaka i ena handen och en drypande fetsill i den andra. Hur i all verlden skall han också under sådana förhållanden undvika minnesmärkena?

Här ha vi „lillan“, som skall ut på sin första resa. Mormor borta på bondlandet har ju icke sett det lilla hjertegrynet, — tänk, hvilken skada, och ändå har den lilla verldsmedborgarinnan redan hunnit bli en hel månad gammal! Lillan har en afgjord afsmak för resor till sjös, det kan nogsamt märkas, eftersom hon redan på landbacken gör grimacer, fulare än en cirkusclown; vidare låter hon ett om god röst, men dålig skola vittnande sångföredrag ljuda vida omkring, hvilket oupphörliga uppträdande kommer kära mamma att se djupt otröstlig ut.

Här ha vi en ung man, som ser rätt hygglig ut; den hygglige unge mannen håller sluten i sin stora bruna näfve en liten, liten fin och hvit dito, tillhörig en småtäck flicka. Att dessa unga äro hemligt förlof-

vade, derpå kan man tryggt slå sig i backen, ty så ogement lyckliga se de ut; och så säga de ej ett enda ord till hvarandra, likasom fruktade de att genom en enda sakta hviskning förråda hjertehemligheten. Hade dessa lyckliga unga tu deremot varit genom vederbörlig eclatering sammankopplade, så, om jag känner detta slags menniskor rätt, hade nog deras „söta du“ och „älskade vän“ gjort sig hörbara från Helsingfors södra till dess norra hamn; ty man må säga hvad man vill om de förlofvade paren, så barnsligt skrytsamma äro de vanligen ändå, att de önska, det hela verlden med ens måtte få veta att de vexlat ringar.

Men det är väl inte meningen att vi endast och allenast skola hålla oss till personer och förhållanden här vid bron; nej för all del! Att lemna en skildring af alla de komiska typer, här förekomma, af alla de löjeväckande situationer, man här blir vittne till, är minsann ej den lättaste sak, skall jag säga.

Derför är det bäst att vi öfverhoppa allt detta, för att i stället hoppa ombord på ångaren „Adlercreutz“ just då den sista ringningen ljuder och då kaptenen redan låter höra sitt betydelsefulla „kasta loss!“ — Och under det

„Vänner på stranden
Vinka med handen:
Farväl, farväl
På den gungande färd“,

ånga vi bort från bron.

Åh-ja, vår kära hufvudstad, sedd från sjösidan, har en fager fysionomi att framvisa; det har för resten erkänts af engelsmän, fransmän, borgåbor och andra utländingar. Se bara på

Torget med dess hus så fina,
Ja, de finaste i stan;
Der är ett, som tyckes skina

Likt en marknadsbalangan.
Egarn ryktbar blef. — Af hvad?
Nå, det stod i våra blad.

„Societtan“ tycks man smycka
Upp ännu på gamla dar.
Ja, man tror, att bättre lycka
Gumman „Societtan“ har,
Om, som våra damer här,
Äfven hon en utväxt bär.

Detta hus, det blå och gröna
— Blåa väggar, gräsgrönt tak —
Ville egarn visst försköna
Efter egen, välkänd smak.
Åh-ja, färgen ackurat
Är som ägg är till spenat.

Magasinet — tänk, det sölet! —
Står ju qvar med mattors tropp.
Ja, man väntar visst tills mjölet
Utaf råttor ätits opp —
Råttor, menar jag, som gå
Uppå fyra ben och två.

Mynthusbacken tyckes ständigt
Pyntas ut med linnetvätt;
Ja, man kläder helt behändigt
Torkar här på småstadssätt.
Plagg af hvarje slag och snitt
Exponeras här helt fritt.

Oansenligt blir allt mera
Landets mynthus, sedan man
I dess närhet uppfört flera
Hus, om hvilka sägas kan
Att de likna nobla slott. —
Titta på Dementjeffs blott!

Se så, nu vänder ångaren „eftermiddagen“ — för att icke nämna någonting så onämnbart som aktern — åt magasin och palats, åt slott och kojor!

Vi ila förbi Skeppsvarfvet, hvilket numera bytt om egare. Der hamras och der smides — ja, der går det löst så gnistorna spraka.

Och se der ha vi *Blekholmen!*

Ja, mina vänner, blicka
På Blekholmsudden der:
Likt en krokan på bricka,
Så sockersöt och skär,
Ses paviljongen spegla
Sig uti vågors glans,
Och snabba slupar segla
Invid i hurtig dans.

I Blekholmshamnen trygga
En hel flottilj vi ha
Af kuttrar, smäckra, snygga,
Som tagit pris och ta:
Se der, der ligger „Naja“,
Ren känd i fjerran trakt;
Fritt flagg och vimplar svaja
På kommodorens yakt.

Den Fagerrooska „Tärnan“
Är stilig med besked;
Att hon skall blifva stjernan
I dust på vågen vred,
Så har man velat hviska;
Det få vi se också,
Om bris och vindar friska
Vår Herre vill bestå.

Der ligger „Edith“ täcka
Ett stycke från „Frisk bris“
Och „Hanna“, tösen käcka,

Har ankrat vid „Alice“. —
Hvad segel „Laine“ hölja
Och „Vera“ likaså. —
Farväl, må brisen följa
Er ut på böljan blå!

De äro alla täcka företeelser, dessa villor, dem vi nu kila förbi. Der reser sig bland andra Kalliolinna med torn och tinnar, hög och majestätisk likt en forntida riddareborg.

Sannerligen tycker jag mig icke i den der hvitklädda skepnaden, som just nu sväfvar ut på balkongen, skåda en täck borgfröken, helt visst en andeuppenbarelse, som roar dig med att gastera midt på ljusa dagen. Jag gör kaptenen uppmärksam på visionen. Han fattar kikarn, sätter den för ögat, tar den åter bort, glor försmädligt på mig, ler i skägget och säger: „Jaså, den der? Nå, men det är ju en gammal käring!“ — Jo, jag tackar, jag, sådant är det att anförtro sina romantiska griller åt en dylik durkdrifven grobian, som en sjökapten!

Der ha vi f. d. engelska konsulns f. d. villa, som, efter att ha ombytt egare och en tid varit litet „på dekis“, sist och slutligen kommit i händerna på en dekorationsmålare. Denne är det, som under sommaren gifvit en högre lyftning, en mängd utbyggnader och en stil åt villan, som, den må för öfrigt ega hvilka goda egenskaper som helst, ändock ej kan kallas riktigt „stilfull“.

Då vi passera förbi den s. k. Jusupoffska villan, hör jag en landtlig oskuld med cherubkinder och bomull i öronen säga till sin kära pappa, rusthållaren, hvilken förfogar öfver en dotter, ett hemman, 4 kor, 2 hästar, ett halft tjog höns och 8 grisar:

„Nog var det ändå synd med den stackars furstinnan!“

„Håkon furstinna?“ säger rusthållaren — som eger en dotter, ett hemman m. m., m. m. — under det han ser mäkta förvånad ut.

„Furstinnan Jusupoff, hon som byggde den der villan, menar jag. Hon fick inte se fursten mer än en gång om året, den stackars furstinnan. Der satt han år in och år ut på Långörn, och då han på en viss dag tilläts stiga upp på fängelsetaket, kunde hon se honom från sina fönster. Villan byggde hon för att kunna vara helst så nära honom“.

„Hm!“ sade kära pappa. „Jag tycker, jag, att hon hellre hade kunnat bygga sig en stuga och en fähusbyggnad och gräft upp potatisland deromkring. Det hade varit vida nyttigare än en sådan der grannlåtsvilla!“ Och så satte gubben sig att halfsofva, såsom han gjort förut.

Der är Brunnshusets bad- och siminrättning. Den sistnämnda har under den vackra sommaren gjort briljanta affärer på folk, som gå att ta sig vatten öfver hufvudet. Gjorde desse badgäster det i ordets egentliga bemärkelse, tror jag att mången ångbåtspassagerare, som har afsmak för „lefvande bilder“, läte bli att knorra öfver oskick och fula seder. Ty då det gäller att exponera paradisiska drägter, så gifves här ett lika ypperligt tillfälle som i den nya badanstalten vid Wladimirsgatan.

Ut genom Ugnsmun bär det af, förbi det krigiska Harakka, hvars väldiga kanoner äfven under dessa fredliga tider stundom visa sig vara förstörelsebringande, då deras målskjutningsskott spränga sönder badhusets och brunnsparksvillornas fönsterrutor, utan att tala om att de då och då låta rykande projektiler hvina förbi öronen på en och annan fredlig skärgårdskryssare.

Midt emot detta hotande fäste ha vi en plats, egnad åt det fredliga arbetet, åt nyttig affärsverksamhet; det är hr Holmgrens färgqvarn, oljesjuderi och anstalt för kokning af fernissa, som fått sig plats på Lill-Harakkas kala klippor.

Det är icke svårt för en målare att på duken framtrolla träd och buskar, det känna vi af gammalt, men då han från den kala bergklacken framtvingar lefvande växter, då måste man säga att han ändtligen kan kallas målare*mästare*. Ja, mitt herrskap, res till Harakka, se och beundra!

Kommandobryggan på en ångbåt är den bästa observationsplats man kan tänka sig. Härifrån har man en vidsträckt utsigt öfver sjö och land, härifrån har man akterdäcks- eller tvåmarkspubliken för sitt forskande öga och härifrån kan man skicka ett ögonkast till de resenärer, hvilka inneha de *främsta* platserna på farkosten, men som dock behöfva erlägga blott hälften så stor afgift som de på akterdäck varande — utan att tala om att de förr hinna fram än vi andra.

På akterdäck se vi några statens tjenstemän, hvilka ingalunda ta sig ut som pergamentsrullar; tvärtom äro de bruna som mulatter och se temligen välfödde och frodige ut. Det är troligen semestern, som sådan kraftig verkan åstadkommit. Här se vi affärsmän, i hvilkas solbrända, förnöjda anleten ej en enda min finnes, som talar om affärsbekymmer och dylika tråkiga saker. Här se vi lärde från alla möjliga områden, och att desse på senare tiden just icke brytt sig om att läppja ur visdomens källa, men i stället hittat på någon mera helsobringande derborta i skogsdungen —

En källa, så frisk och så klar,
Inbäddad bland tufvor och alar;
Ett lifselixir, det man har
Blott i skogarnes grönklädda salar,

derpå tyder åtminstone den omständigheten, att bokdammet och kammarluftshyn synas vara likasom bortblåsta från deras fysionomier.

Här ha vi unga damer, hvilka i trots af de kolossala, lusthustakformiga, ögon och öron skyddande, regn och oväderskylande, hy- och skönhet bevarande hattarne

— sådana de nu för tiden begagna derborta på landet — kommit sig till en färg, så frisk och blomstrande, att — ursäkten för all del jemförelsen, mina damer! — så att man kunde anta eder vara geuina bondjäntor allesamman.

De, som ha mesta tråket och bråket här i lifvet — landtlifvet menar jag nu naturligtvis — det är våra fruar. — Deras sak är det att sörja för, att munförråden ej ta slut; och man lefver icke ens på landet med solsken och vackert väder, man är icke tillfredsställd med bara bär och mjölk, skall jag säga. Husfrun får lof att resa till staden, medförande alnslånga notor, upptagande diverse reqvisita. I händelse någon af dessa husmödrar företoge sig att affatta en dylik nota på vers, skulle den lyda just så här:

Ifrån Sahrberg skall jag ha
Kött till stek och soppa,
Från Brondin jag måste ta
Bröd till kaffe-doppa,
Ifrån Luthers bod — låt se! —
Der'från skall jag hafva
Först ett skålpund Congo-thé,
Kaffe, äkta Java,
Sedan käks och ost och sill,
Ättika och russin;
Ifrån torget litet dill,
Lökar, visst ett dussin,
Ägg och smör och litet lax,
Och från Kniffen skinka. —
Husan bröt ju af min sax,
Kors, en sådan slinka!
Ifrån Stockmanns måste då
Annan sax jag köpa.
Ingen får i lifvet så
Som en husfru löpa! —
Nå, så när jag glömde bort
Gubbens kognac rara;

Ja, af Hjeltens bästa sort
Det minsann skall vara!
Öl från Sörnäs bryggeri
Får ej glömmas heller,
Och åt Fiskarens Sofi
Litet karameller. —
Var det mera? — Jo, Annett
Bad mig köpa nålar,
Och, om nu jag minnes rätt,
Allt på pappret prålar. —
Nej, men huru glömsk man är,
Ja, en riktig höna!
Axels tobak är ej här
Och ej körsbärsfröna.

Och när en sådan husfru sedan kommer till ångbåten med alla dessa goda saker, får hon under hela resan vara i ständig oro och ängslan för att någon korg, någon låda eller något paket vid någon af de många stationerna skall förvexlas med någon annans effekter eller rent af försvinna i obekanta öden. Ja, de stackars fruarna, de ha det ej för rart här i lifvet! Allt skola *de* ombestyra, allt skola *de* tänka på; bra om mannen, den tyrannen, tänker så mycket som på kognacen och ölet, som ä' för hans räkning!

Tyst, här är ju musik ombord! Det är från fördäcket, som tonerna af trettioåriga krigets marsch ljuda. På en öllåda sitter en harmoniks-virtuos, låtande ett stort och tacksamt auditorium tjusas af de toner han från dragspelet lyckas framlocka. Han som spelar, stampar takten med foten, och publiken, som hör på, låter hufvudena röras i takt med den hurtiga marschen.

Midskepps höra vi tvenne elegant klädda damer rådbråka tyska språket. Det är ett par finska tjenstejungfrur, hvilka under ett års vistelse i Petersburg alldeles glömt bort modersmålet. Hm! Hvem skulle ha ptrott det?

Längst fram i fören se vi en rysk underofficer och en finsk flicka befinna sig i förtroligt samspråk med till-

hjelp af en rysk-svensk-finsk tolk. De tura om att i boken för hvarandra utpeka de ställen, som ha att framställa hvad de ungefär önska göra begripligt för hvarandra, och lyckliga se de båda älskande ut. Nog ser man att icke blott deras hjertan förstå hvarandra, men att ordboken äfven är till stor nytta. En frågvis ryskatalande passagerare inlåter sig i samspråk med underofficeraren, frågande hur i all verldens dagar de båda skola komma till rätta som ett äkta par, då de ej ens förstå hvarandras språk. I ryssens anlete synes ett lika lycksaligt leende som om han fått ögonen på ett stort gurkland, ett dito lökplantage eller en förträfflig svampplats, då han svarar: „Åh, om hon bara uppriktigt älskar mig, som jag tror, så gör hon nog allt för att lära sig mitt språk. Vi ha gjort bekantskap med hvarandra utan att känna hvarandras språk, och med Guds och kärlekens hjelp komma vi också härefter att förstå hvarann“. Han upplyste oss äfven om, att hon och han nu reste till den unga flickans föräldrahem, der hon ämnade presentera sin blifvande hulda make för söta mor och kära far.

Så mäktig ingen känsla är,
Som kärlekens, — ty språket
Behöfves ej; — då man är kär
Man slipper hela bråket
Att uti fadda fraser grant
Sitt hjertas mening stamma —
— Med *blicken* går det ju galant
Att skaffa sig en flamma!

Just då jag på kommandobryggan är djupt besjälad af de högstämda poetiska intryck, som en finsk flickas och en rysk underofficers kärlekssaga hos en enfaldig rötmånadspoet kunnat åstadkomma, afbrytes jag af kaptenens fördömdt opoetiska „back“ och „stopp!“

Vi ha återigen kommit till en brygga. Nå, men här är ju riktigt vackert! — komma flere än jag att

utropa, då vi märka hvad allt man på senare tiden kunnat göra af *Lilla Rönnskär*. Men så är det också en trädgårdsmästare och en arkitekt, som i broderlig förening trollat fram allt det der. Åh, en sådan förtjusande vacker — *villa*, höll jag verkligen på att säga, men jag tror det fölle sig passligare att kalla den vackra bygnaden ett *lustslott*.

Några af passagerarne klifva här i land; och „Adlercreutz“ bog vänder sig åter åt det håll, der solen söker sig nattqvarter.

Den vackra *Drumsön* med dess par tre tiotal täcka villor och trefliga fiskarkojor, dess torn och vallar, dess myrstack af glada sommargäster, dess vackra stränder, herrliga vikar och sund, kunde allt förtjena tagas i närmare betraktande; men hvad i all verlden vill man göra, då den ärans mannen Adlercreutz och hans skäggbegåfvade kapten sätta ett stort P för den saken? Ja jag har naturligtvis intet annat val än att på afstånd sända ön min helsning:

Jag helsar dig!
När aftonsol sig emot vester vänder,
Min helsning jag, o, väna ö, dig sänder.
Jag helsar dig!
Lyssna till mig, jag helsar dig!

Jag helsar dig!
När vinternatt dig uti mörker sänker,
Må du ej nås af tjufvars onda ränker!
Jag helsar dig!
Lyssna till mig, jag helsar dig!

Vi närma oss *Melkö*. Lyckliga ö! Du har icke blifvit lyckliggjord med en jordmån, som afkastar något, värdt att tala om, men så får du i stället de rikaste skördar från stränderna och hafvet. J tron kanske, värderade läsare, att man här eger makalösa fiskvatten, möjligen kommen J på tanken, att man kring denna ö

fiskar perlor och guld? Från dessa förlåtliga misstag vill jag rädda er. Det fins knappast någonstädes i Helsingfors' omgifningar så rikligt med god sand, som här vid Melkö hafsombrusade stränder, och härifrån ha utskeppats och utskeppas fortfarande sand för många tusental mark. Med denna sand jemnar man och fyller den nya Lutherska begrafningsplatsen.

Vi bry oss icke om att lägga till vid Melkö brygga, just emedan denna brygga upphört att existera — ja, det är ju sant, fragmenterna af en brokista höja sig visserligen ännu ur vågen bland stenar och ref, men det är också allt. Det ser eljes ut, som om beboarne af denna ö icke vore synnerligen angelägna om att underhålla kommunikation med den öfriga verlden. — Men hvad kan det vara för en tingest, som derborta sticker upp ur sjön? Den liknar ackurat en fartygsmast. Ja, en sådan är det ju också. Ett haveri måtte således ha försiggått här? Man är hygglig nog att upplysa mig om, att en sandskuta här gått till botten, och det redan under föregående höst. Att skutan sedan dess fått qvarblifva här, midt i allmänna segelleden, är obegripligt. Inte är jag precis någon sådan, som vore färdig att önska ondt „åt min nästa,' hans hustru, hans oxe, hans åsna, hans ångbåtar eller något hvad honom tillhörer", men jag vore långt ifrån färdig att sörja ihjäl mig ändå, om händelsen fogade så, att vissa vederbörandes finfina lotslustångare någon mindre vacker höstnatt „hängde upp sig" på den nämnda sandskutan.

Åter „back" och „stopp". Ja-så, här ha vi således *Karlö*, förr platsen för ett tegelbruk i mindre skala. Tegelbruket gjorde allt sitt till för att göra kol på en här befintlig barrskog och lyckades deruti — om också ej i något annat. Nu är barrskogen ersatt af löfskog och i tegelbruksbygnadernas ställe ha uppförts rätt vackra villor, som verkligen kunna kallas prydnader för holmen. Den svenska flaggan svajar från villorna — en och annan till förargelse.

Der midt öfver på udden ha vi ett anspråkslöst men småtäckt fiskartorp! I romanerna hör det till saken att anspråkslöst önska sig „blott en koja och ett hjerta“, och just en sådan tarflig koja, som den på *Bockholmen*, skulle jag önska mig, om jag vore romanhjelte och — om jag inte hade utsigt att komma mig till ett slott!

„Den der nyuppförda villan, som just nu skymtar fram mellan träden vid Bockholmens sydvestra udde tillhör ju qvinnoföreningen“, hör jag någon yttra.

„Qvinnoföreningen?“ spörjer en annan.

„Ja-ha, det är tre fruntimmer, som ha förenat sig om dess uppförande. Och här njuter denna fruntimmerstrio af sommarens fröjder i systerlig förening“.

„Kors, så poetiskt! — Vill du veta hvad jag hade lust att kalla deras tillflyktsort?“

„Nå?“

„Jo, jag ville kalla den: „De tre gracernas eremitage“.

Undrar just, hvad det kan vara, som ger anledning åt våra manlige passagerare, den ene efter den andre, att droppa af ned i försalongen! Märkvärdigt! Den der vältalige unge mannen, han som nyss höll ett känslofullt föredrag om naturens skönhet för ett par halfsofvande gamla tanter, han ger nu naturen den och den och tanterna med, smygande sig dit ned; den gamle herrn, som till sin innerliga fröjd på ångbåten råkade sammanträffa med en kusins kusin och en god stund jemte denne dykade ned i de gamla minnenas skräpvrå, han dykar nu i stället ned i försalongen; den äkta mannen, som helt nyss med familjefaderns kärleksfulla ömhet sågs svepa en shawl kring mamma sjelf och var uppoffrande nog att iklä sin förhoppningsfulla dotter sin egen paletå, på det att de stackars varelserna ej måtte frysa — i trettio graders värme och solbadd, — han skyndar nu äfven dit ned.

Nå, men här nere ser det ju riktigt festligt ut! På hvardera sidan om den i miniatyr tilltagna salongen sträcka sig aflånga bord och kring dessa sitta våra de-

serterande passagerare. I nästan hvars och ens anlete kan man finna uttryck, som framställa ett visst välbefinnande.

Ja, det ser ut som hade allesamman lust att stämma in i kören:

Ingen nöd och fara!
Här är godt att vara.
Ja, man mår så bra som sjelfva bispen!
Fritt må stormen hvina,
Hett må solen skina,
Vi ha väggar, tak och — „lilla rispen".

Högt må vågen slunga,
Vådligt skutan gunga,
Här man mår ändå som uti paradiset!
„Ulrik" ej generar,
Ty man preserverar
Sig mot honom uppå allra bästa viset.

„Sjön suger", sa' gardisten, klef öfver diket. Eftersom „totinen aika" ännu icke är inne, har man i stället slagit sig på kaffe och „avec", kognac och vatten eller dylika välbehöfliga rekreationsmedel under resor till sjös. Och så här pratas sedan! Naturligtvis talar man om fisket och jagten; om nyttan och nödvändigheten af lotsångare, så dyrbara och propra som „Eläköön" och „Willmanstrand"; om de storartade resultat, till hvilka tidningsmannamötet i Tammerfors kommit; om de lyckade experiment, som utförts af professor Hansen i Brunnsparken; och så talar man om att denne professor, liksom fursten af Bulgarien, fått lof att ta till schappen från sina vänner och beundrare; man talar om vårt stackars skuldbelastade postverk och Cirkus Schumanns mexikanska oxar; om nyttan af olycksfallsförsäkringar för dessa beklagansvärda, hvilka under sommaren nödgas röra sig på våra jemmerligt upprifna torg och gator; om sångarkören M. M:s triumfer i Stockholm och om

den ypperliga esplanadmusiken; om vår snälla magistrat, som gör allt för att spårvägarna skola leda — till Blåkulla; om, — ja, nu ger jag mig icke tid att lyssna till allt hvad man pratar.

„Ä' det någon, som ska' i land på *Stora Bodö?*“ frågar en röst från höjden. Icke har jag någon lust att gå i land der, det är då mer än säkert; men stället kan väl ändå förtjena att *skär*skådas på afstånd af den som företar en tripp i skären.

Upp från bryggan leder en allée, hvilken visserligen ännu befinner sig i sina barndomsdagar, men som lofvar bli rätt täck med tiden. Villan med dess torn ser hygglig ut och har ett präktigt läge.

Midt öfver, på andra sidan om sundet, ha vi *Lill-Bodö*, som eges och bebos af den åldrige, anspråkslöse prokuratorn J. Ph. Palmén. Vackra villor lära finnas på platsen, men dessa äro totalt förborgade för en simpel ångbåtspassagerares nyfikna blickar. Vid Lill-Bodö brygga stiga äfven de passagerare i land, hvilka bo på Mankholmen härinvid.

Kopplorna med deras omgifningar äro ganska vackra. Kring stränderna här måtte finnas goda fiskställen; ja, jag vet ej hvarför, men då vi passera platsen, förekommer det mig som det vid abborbranterna och abborgrunden här ständigt borde gå hela stim af spräckliga, rödfenade abborpinnar.

Här ha vi *Aisarn*, denna allom kända bergklack, hvarest segelsportens vänner då och då samlats till den stora regattan för allmogefarkoster. I forna tider, då bröderne Geitlin arrangerade allmogekappseglingar och då samlingsplatsen var Tallholmen, betraktades dessa som verkliga folkfester, vid hvilka olika täflingslekar, musik och dans hörde till programmet för dagen. Och enligt min uppfattning var det en vacker plägsed, att förena ett folknöje med en allmogekappsegling. Nu begagnar man som samlingsplats för regattan en kal bergklack, och till denna göres på den betydelsefulla dagen lustfärder, som det synes, för att de lustfärdande måtte

komma i tillfälle att få öfva sig i stengetssprång och andra mer eller mindre konstmessiga akrobatproduktioner. Men hvad vill man göra? Det tyckes ej i trakten finnas flere för folkets förnöjande och segelsportens höjande nitälskande herremän, hvilka ville upplåta plats för arrangerandet af dylika folkfester, sedan bröderne Geitlin sade „stopp!“

Jag blir upplyst om, att ett par landtkrabbor äfven denna sommar roat sig med att utföra rolen af något slags målsmän för segelsporten, då de en vacker dag tagit sig för att arrangera en kappsegling för allmogefarkoster vid Stor-Aisarn.

„Och hvilka voro desse målsmän, om jag får lof att fråga?“

„Hm! — Den ene var stilgjutare och den andre typograf!“

„Så-å, då måtte kappseglingen åtminstone ha varit stilig?“

„Åh-ja, den blef det genom att nyländska jaktblubbens flottilj deltog i regattan. Kanske förtjenar det att göra en visa om kappseglingen? Jag skall delge tillgången.“

„Tack för anbudet.“

Min meddelare berättade och jag rörde på fläkten i rimsmedjan:

Uppå Aisarns böga berg
Sågs, i brist på annan färg,
„Ryska mattan.“
Liksom svanor i en dam
Klubbens stolta flotta sam
Till regattan.

Skärgårdsbåtar — tretton just —
Kommo hit att ta en dust
Och lovera;
Åhman ifrån Mickelskär,
Twielps Lindholm voro här
Jemte flera.

Hurra! „Thyra“ hvisslar gällt.
Denna båt man har beställt
Till att föra
Jurymännen ut att ta
Tiden upp så snällt och bra,
Som de böra.

Seglen hissas. Hala på! —
Se der kryssa nummer två,
Tre och fyra.
Österholm från Kopplorna
Med sin skötbåt ganska bra
Tyckes styra.

Brunström ifrån Hagalund,
Just en gammal segelkund,
Ser man hälla
Vatten öfver duk och mast,
För att med än större hast
Undan fälla.

Wasström ifrån Helsingfors
Är ej heller någon nors
Uppå vågen.
Se, en sådan bredfock, se,
Som han hissar ett tu tre,
Glad i hågen.

Se på kuttern! Hvilken syn!
Seglen svälla upp för byn,
Och i fören
Stänker vågen en kaskad,
Gnistrande i solens bad. —
Vänner, hören:

Denna syn, så tycker jag,
Har ett lika stort behag,
Som det skänker,

Då en tärna rör sig nätt
I en sirlig menuett, —
Så jag tänker.

Nå, pass upp! På visarn se!
Länsar icke nummer tre
På det viset?
Det var Åhmans båt, och han
Kniper som en dugtig man
Första priset.

Snart vid Aisarns trygga strand
Är man åter och till land
Ställes färden.
Hitåt, skäribor, att ta
Pris för att ni kämpat bra
Uppå fjärden!

Här får Åhman femti mark,
Lindholm får en sköta stark —
Åh, ej utan! —
Winqvist, hvar är han? Ja-så,
Han är här. Nå, han skall få
Dragg till skutan.

Österholm från Kopplorna
Får en boy, som nog ä' bra
Till att ega.
Rönnberg, kände fiskarn, får
Abbornät, som nog förslår,
Skall jag säga.

Wasström, Rödbergsbo, jag tror,
Hvilken gick med topp så stor,
Han skall hafva
Stöfveltillbehören. Ja,
De ä' bra för den att ha,
Som skall trafva.

Tack och heder, skärgårdsmän,
Kommen nästan år igen
Till seglatsen. —
Hvar ä' skyttarne? Ja-så,
Alla tyckas redan stå
Uppå platsen.

Fatta skälabyssan! — Pang!
Det var skott med bussig klang! —
Så det smäller! —
Tog det? Nej, förbi det gick.
Tråkig är ibland en prick,
Då det gäller.

Hejsan! Piff! Den stjernan sprack!
Hvems var skottet? Nordbergs. — Tack,
Här är priset!
Sundholms skott var bom också!
Ja, hur kan man skjuta så
På det viset?

Goda träffar mången har, —
Ingen, om det ock ej tar
Modet tappar;
Skärgårdsjäntan jublar gällt,
När som Fiskar-Kalle snällt
Stjernan nappar.

Farbror Sjöblom, evigt ung,
Talar som en riktig kung —
Jo, han kan det!
När han delar prisen ut,
Vill hans svada ej ta slut —
Det går an, det!

Och då qvällen inne är,
Det från Aisarn hemåt bär. —
Tack för prisen!

Släck på skoten! Nu det går,
Medan fors för bogen står.
Frisk är brisen!

Det var en välsignad rimkrönika att vara lång, tänker jag, dragande en lättnadens suck, då min meddelare ändtligen är hygglig nog att sluta. Jag märker att vi under allt detta hunnit passera *Ramsö* brygga och att vi med full fart ånga mot Pentalö.

Der står en lustigkurre på fördäck, hvilken tyckes lida af någon slags sjösjuka. Hans gång är märkvärdigt stapplande och svag. Han ämnar sig i land på Pentalö, ser jag. Ja-så, det är traktens timmerman, han som hus och dragkistor timra kan. Den skäggprydde trädförädlaren, hvilken nu och då lär kinesa på Pentalö, har kommit att göra den upptäckten, att det dock blir långtrådigt i längden att den ena dagen äta strömming och bröd och den andra dagen bröd och strömming, hvarför han efter veckans mödor och besvär har företagit en tripp till staden, derifrån han medför smör och fil — förutom den märkvärdiga osäkerheten i fortkomstledamöterna. Nu tyckes han brinna af otålighet att komma på landbacken igen. Trossen i land! Se så, nu lägga vi till! Timmermannen lägger i väg från ångbåten, men med det resultat, att han efter en ledsam öfverhalning gör en föga estetiskt framställd volt i luften, och der ligger han pladask på bryggan, kraflande på alla fyra, medan surmjölks- och smörbyttorna af pur förfäran dyka ned i abborriket, efter att i timmermannens anlete, skägg och hår ha lemnat färska och drypande prof på våra inhemska ladugårdsprodukters utmärkta beskaffenhet. Stackars karl! Der står han nu och betraktar vattenytan, der några hvita fläckar och ett par simmande byttor påminna honom om fortsättandet af den gamla dieten: strömming och bröd, bröd och strömming.

Pentalö är ett anspråkslöst fiskarläge, som har fördelen att vara mera idylliskt än månget annat, och

som dessutom innehafves af präktiga fiskaresjälar, hurtiga, godmodiga menniskor, sådana, som alla dessa äro, hvilka bygga och bo i vår Nyländska skärgård. De stadsbor, som en gång kommit att välja sig sommarlogi på Pentalö, tyckas trifvas så utomordentligt väl på platsen, att de vanligen ej ha något emot att år efter år förnya bekantskapen med ön och dess rödstrukna kojor, insjön i dess centrum, dess gigantiska berg, dess glesa skogsdungar, dess vassbevuxna men tyvärr icke alltför fiskrika vatten!

Insjön, ja!

Jag vet ett träsk emellan bergen,
Ett vackert träsk på Pentalö,
Der jag med maskar och med spö
Har fångat sarfvar, grå till färgen.
Hvart jag af ödet kastas än,
Till träsket längtar jag igen,
Till träsket mellan bergen.

Lill-Pentalö ha vi härinvid. Det är en liten täck ö, som af dess innehafvare tyckes vara bestämd till förvisningsort för får och getter. Emellertid funnes här ypperliga platser för sommarboningar, från hvilka man ej komme att sakna vackra utsigter. Ja, sunden härinvid och stränderna — de äro magnifika!

I vassen här
Det stället är,
Der gäddan fram plär ila.
Vid solig strand
Hon ock ibland
Lär ta sin middagshvila.

Vi närma oss *Tallholmen*. Kägelkloten mullra och bullra på afstånd och låta oss veta, att man på denna plats har smak för det uppfriskande, kroppsstärkande kägelspelet, som äfven plär hänföras till en

af sportsträfvandets många kategorier. En tvåvånings villa, på senare tiden ombygd och uppsnyggad, befinner sig på en förtjusande vacker plats några steg från bron. Tallholmen är väl bekant genom de folkfester här i tiden förekommo och de kappseglingar här arrangerades. Sådana anställdes härifrån under tolf somrar å rad af bröderne Geitlin, som äro egare till holmen.

Då var det lif och lust och fröjd
På sjö, i skog, i dal, på höjd:
Der såg man skärgårdsbåten käckt
Sin bana följa oförskräckt;
Der sågs en skälskytt lägga an
Och pricken träffa som en man;
Der såg man fiskarn med sitt vif
I dansen svänga om med lif;
Der hördes flöjtens ton ibland
Förklinga vidt kring sjö och land;
Och skärgårdsmön här sjöng så säll
Om neckens spel i sommarqväll.

I Tallholmens närmaste grannskap ha vi *Moisiö*, som tyckes vara ett det behagligaste sommarställe man kan önska sig. Här ha vi dessa idylliska rödstrukna hus, som ta sig så bra ut i den gröna skogen, dessa solbelysta stränder med en mängd fiskbragder och farkoster. Svenska flaggan svajar från en och annan byggnad här, och äkta svenskar bo och ha bott här under en lång följd af år. Bland dessa är väl ingen i så hög grad förtjust i det trefliga Moisiö, som skådespelaren Agardh. Han har nu i sjutton års tid tillbragt somrarna här, och han talar också med en innerlig förtjusning om sin rara „kåk“, en liten röd koja, som befinner sig på en nätt plats inne i skogen. Här utför han sina sommar-gästroller i fullständig fiskarkostym, härifrån företar han sina fiskarfärder, som mången gång sträckas ända ut till klipporna vid hafsbandet, här ansar

han med egen hand skogen, så att denna kring hans enkla bostad är lika städad och välskött som en park.

Sököudd ha vi midtemot Moisiö, och här ha vi ett par snickeriverkstäder, der goda och som det säges billiga möbler tillverkas. Vid dessa inrättningar syssel-sättas omkring trettio arbetare. Eget nog, saknar den industriella platsen en ångbåtsbrygga.

Derborta i Svinösundstrakten framskymta många trefliga sommarlägenheter och bland dessa den ständigt flaggbeprydda Schåhinska villan.

Vid *Fridhem* (det s. k. nya Fridhem) finnes en vackert belägen villa. Vid bryggan får man se barn tumla om i pittoreska sjömans- och fantasikostymer, hvarjemte franska språket tyckes vara ett för platsen antaget samtalsspråk, som här talas af både stor och liten.

Gamla Fridhem är en sommarlägenhet, som verkligen gör skäl för namnet och som trygt kan kallas en perla bland tillflyktsorter för stadsbon under sommarens hetta och qvalm. Naturen har för detta ställe gjort mycket, och den person, som i tiden här bygde en villa, visade sig äfven ha sinne och öga för det sköna, derom vittnar åtminstone valet af plats för sommarbostaden.

„Staffan var en stalledräng", heter det i visan. Men *Staffan* är också namnet på en liten ö nära Fridhem. Liten är den, det är sant, men här utvecklas en industriell verksamhet, som ej är så liten. Från snickerifabriken här sändas åtskilliga prydliga bosättningsartiklar ut i verlden.

„Hör nu, kapten, ska' vi också till Medvastö?" — „Är inte det tusan, att man aldrig skall slippa den förargliga bryggan!" — „Vi ska' få se, att vi komma fram till Bobäck så der vid midnatt, eftersom vi nu igen ska' anlöpa Medvastö!" — så der ungefär orda passagerarne, då de märka att ångbåten ställer kosan just till denna samma Medvastö, en station, som för resten alltid uppväcker misshumör hos de passagerare, som icke bo här. Och hvarför? Jo, emedan anlöpandet af

nämnda brygga försenar hemkomsten för de sistnämnde med åtminstone tjugo minuter.

Jo, jo, men! — I våra dagar håller man på att bli bortskämd med beqvämligheter af alla slag och fordringarne bli naturligtvis allt större och större. Men om ni, knorrande passagerare, hade hört en beskedlig tysk berätta, huruledes det tillgick vid ångbåtsresor i Helsingfors vestra skärgård för femton à tjugu år tillbaka, kanske vore ni då försonligare stämda mot Medvastö-bryggan.

Samme tysk bodde nemligen någonstädes vid Esboviken och var tvungen att ofta företa stadsresor. Han reste då med ångaren „Ilo“, en skröplig hjulbåt, som vid nyssnämnda tidpunkt begagnades vid kommunikationen mellan staden och vestra skärgården. Om ni inte ha något deremot, så låta vi den oförargligt godmodige tysken sjelf berätta om en dylik skärgårdsresa „i then tiden“.

„Man inte behefde sich brådske in den gamle gute tid! Det kunna vara så, att den ångbåt redan vara lang veg von den brigge; aber man ropa: „Ilo! Ilo, Vänte lite; ich också felja mit!“ schtraks den beskedlig kapiten vända om und ta den passagirer mit . . . . Åh, det kunna hända man på den vasser få schkåda den fågel. Ich schtraks säga den kapiten: „Hörn sie, kapiten, schtopp, schtopp! vänte lite! Den fågel man ferseka skjute!“ Kapiten schtanne den ångbåt, ich ladde der gewehr: Pang! Schkotten schmall, und den fågel vara ganz todt. Den beskedlig kapiten fire ner den lille båt und skicke den matros att hemte den fågel. Ah, det vara sehr angenähm, sehr triflich på den gamle Ilo . . . Aber det hända i den fartyg komma viel vasser, schrächlich vasser, ja, det vara so ungluchlich den gamle Ilo komma läck. Alle passagirer pumpe und arbeide, länse und schkaffe den vasser bort . . . Nå, man en gång komma auf den grunt. Det inte vara lätt att vegbringe den gamle Ilo, aber det gå ändå. Alle passagirer helfen, alle menscher schkuffe und arbeite,

arbeite und schkuffe, und gamle Ilo komma flott . . . . Åh, man lefva som *eine* familie på den gamle Ilo . . . Den reise inte gå schnabbt mit den gamle Ilo. Nå ja, komma man inte in diese dag, man komma in morgen. Men det vara så triflich att reise mit den Ilo, und alla passagirer vara nejda. Ingen schkrifve und gräle i den tidning. Nej, nej, alle vara nejda!"

Så der småtrefligt hade man det i tiden under en färd med „gamle Ilo".

Ja-så, nu landa vi också vid *Medvastö*. Här har en verklig koloni af sommargäster slagit sig ned, ty lägenhetsinnehafvarne på platsen ega en riklig tillgång på sommarbostäder. Och vackert är här att bo, det kan då ej bestridas.

Kalfholmen, mot hvilken vi nu vända bogen, har först under de sista tiderna blifvit ryktbar. Ryktbar? Och hvarför det? Jo, just derför, att kommerserådet Dementjeff en gång råkade komma till stället. Han såg det, han smålog i skägget, han öppnade munnen, talade och sade: „Här är mig godt att vara. Här vill jag bygga mig en hydda, der jag i ro kan hvila på mina *lagrar*" — ämnade han verkligen säga, men de orden lära ha stannat i skägget.

Herr Dementjeff är ju van att låta allt hvad han företar, ske i stort. Se bara på villan der! Man öfverdrifver visst icke, då man påstår att den hvad antalet rum beträffar, som påstås utgöra 18, är den största villa som bygts och existerar i den Nyländska skärgården.

Ja, det må jag säga, att det ena stället här i trakten är vackrare än det andra! Här ha vi t. ex. Björkö med dess vackra villa och dess utomordentligt vackra omgifning; en trädgårdsanläggning finnes här, som verkligen är förtjusande. Se bara dessa rabatter och klängvexter, hvilka bilda de täckaste dekorationer till den prydliga bygnaden.

De äro lyckliga, de gunås,
Som här få vistas och lefva!
Men paradiset är ej, förstås,
För *hvarje* Adam och Eva.
Då vid blommors doft här förnöjdt man myser,
Då går jag arme i stan och nyser
Vid annan doft.

Då här vid lummiga skogens sus
Man uti hängmattan lullar
Och sedan vaknar vid vågens brus,
Då hon mot stranden sig rullar,
Då, af flugor ansatt, så arg och bister,
Jag väcks vid skrålet — utaf flottister;
Hvad lycklig lott!

En och annan gång förut, då jag rest denna väg åt Bobäck till, har jag med en viss förkärlek låtit blicken hvila vid dessa små syskonholmar, vid hvilka vi nu lägga till. Täckare små öar finnas ej än dessa — så tycker jag, och det måtte äfven senator Ignatius ha funnit, eftersom han för något år tillbaka bygde sig en villa på en af dem. De buro förut det gemensamma namnet *Småholmarne* — och de behöfde väl inte skämmas för det namnet? Men nu, i våra namnförändrings- och namnförfinskningstider, har man funnit namnet Metsola klinga bättre. Hm! Kanske det, men åtminstone inte i mina ringa öron.

„Det är bra att ibland ha en vän i viken", lyder ett gammalt ordspråk; men hade man en vän i alla de vikar vi under färden besöka, kunde man i sanning säga sig ha vänner i mängd. Här ha vi, sedan vi sagt farväl tilI det täcka Metsola, en hel mängd vikar att vika in uti. Vänta, låt mig se: — först komma vi till Sandvik, så till Thorsvik, så till Stensvik, så till Bastvik, så till Sarfvik, så till Skönvik och sist och slutligen till Kalvik.

Sandvik, ja! — det är just vid den bryggan vi nu lägga till. Ledsamt är det emellertid, att man ej från ångbåten kan få sigte på något mer än bryggan af allt det goda, som denna station möjligen hvad sevärdheter beträffar har att bjuda på. Liksom den der artisten, hvilken ej kunde se skogen för bara träd, så kan man inte här upptäcka boningshusen för bara skog.

Men bortom skogen en liten bit
Lär finnas trefliga ställen,
Der solen bjuder sig på visit
Från morgon arla till qvällen,
Der stadsbon har det så godt att vara,
Så han ger tusan till staden fara
Förr'n det är höst.

På *Skräddarholmen* här vid Sandvik bor en af hufvudstadens mera framstående handlande, hvilken bland annat är stor gymnast och stor sportsman och således långt ifrån någon skräddare, fastän han trifvas godt på holmen med det besynnerliga namnet.

Rara sommarställen, de som finnas här! Uppe i bugten der t. ex.! Och *öfre* och *nedre Sökö* sedan! Hvar i verlden vida anträffar man ett mera präktigt husbondefolk än dessa godmodiga kärngubbar och dessa hjertegoda fiskarmatronor, som här bygga och bo? Ja, det önskade jag veta!

Kasberget, vestra skärgårdens Mont Blanc, höjer derborta sin hjessa öfver trädtopparne. Dit upp vallfärda traktens sommargäster, i brist på annan sysselsättning — då fisken inte nappar, då sömnen icke smakar eller då man önskar öfverblicka ett vidsträcktare område än det mellan farstutrappan och närmaste ångbåtsbrygga. Vägen till bergets topp är ej den närmaste precis och föga lämplig är den äfven för personer, hvilka lifvet igenom gå och pusta under bördan af 12 à 15 lisp. lefvande vigt. Men anländ till observationsstugan på högsta klinten, der skall man blifva belönad för

mödan, om man också håller på att gå sin upplösning till mötes, om man också är andtruten som en kappkörningshäst och trött i apostlahästarne som en positivhalare. Ja, utsigten från Kasberget är ej oäfven. Man har öar, sjöar, höga berg och djupa dalar i kikarn, och det är vackert så!

„Det ser rätt trefligt ut, det der stället!“

„*Thorsvik*, ja! Åh-jo; — men . . . . .“

„Bygnaderna ha ett utmärkt läge.“

„Åh-jo; — men . . . . .“

„Och omgifningen är så herrlig, så man inte kan önska sig någonting bättre“.

„Åh-jo; — men . . . . .“

„Hvad betyder detta „åh-jo, — men . . . .“ Ni måtte visst beträffande detta ställe ha kännedom om något, som inte är som det skall vara?“

„Åh-jo; — men *svampen på*!“

Under det kaptenen kommenderar sitt „sakta back“ samt gör sig i ordning att lemna Thorsviks långgrunda stränder, låta vi blicken uppsöka de tvenne stationer, der vi härnäst komma att göra visit och hvilka, då vi ställa dem i en klunga, gerna kunna kalla „Esbovikens Manchester“.

Här ha vi till en början *Stensvik* med dess tegelbruk.

Lif i spelet, hurra!
Så just skall det gå:
Se hur teglen skurra
Ned i prånens vrå;
Se hur röken höjer
Sig från bruket der;
Detta nogsamt röjer
Att man verksam är.

Invid bryggan många
Tegelskutor stå,
Väntande att fånga

Last, som hän skall gå.
Ty i vår tid alla
Fått ett slags mani,
Som man brukar kalla
Bygnadsraseri.

På en tegelskuta
Skeppar Strömberg står;
Nyss i sin kajuta
Tog han sig en tår.
Nu han hörs orera
På sitt eget vis
Öfver söl med mera
Och en dålig bris.

Vid en tegelpinka
Tvenne jäntor stå:
Hurtiga och flinka
Äro dessa två:
Teglen lätt de hifva
Ned i rännan lång,
Under det de lifva
Modet med en sång.

Uppå skenor långa
Tegelvagnen förs;
Ja, liksom med ånga
Går det, — så det hörs —.
Glada barn stoja
I en sågspånshop;
Här de små sig „moja“
Under höga rop.

Vid Stensviks tegelbruk tillverkas 2,000,000 tegel under året — åh-ja, en aktningsvärd siffra eller hur? Bruksinnehafvaren, handlanden F. J. F. Sjöblom, sysselsätter här vid bruket och vid den i närheten belägna Bastviks ångsåg inemot 300 arbetare, för hvilka bostä-

der finnas på platsen, hvarjemte för arbetarnes barn en skola är inrättad, med af bruksinnehafvaren aflönad lärarinna. Skolan har tidtals varit besökt af ända till 70 elever. Så skall det vara!

Nu närma vi oss *Bastvik*. Der håller en brigg på att hala ut från bron. Bogserångaren backar och håller sig färdig att konvojera briggen bort till friare vatten. Der är lif och rörelse ombord. Gångspelet gnisslar och matroserne sjunga:

Kör i vind! En sjöman är
Glad i hågen,
Kör i vind! Fastän det bär
Bort på vågen.

Kör i vind! Se skutan vår,
Hur hon vänder!
Kör i vind! Helt snart hon når
Fjerran länder.

Kör i vind! Der få vi se
Sköna trakter!
Kör i vind! Der gifva de
Goda frakter.

Kör i vind! Om än vi få
Mycket mera,
Kör i vind! Vårt hem ändå
Vi värdera!

Kör i vind! Om stormens ras
Skutan kränger,
Kör i vind! Om den i kras
Henne spränger;

Kör i vind! Ej sjöman kan
Frukta döden,

Kör i vind! Han bär som man
Sina öden!

Vid *Bastvik* råder full verksamhet. Här se vi väldiga virkes- och brädstaplar, här sänder ångsågen sina rökhvirflar mot skyn, här ligga ståtliga fartyg, lastande stock och annat virke. Vid Bastvik har man fått skåda fartyg af ända till 200 lästers drägtighet, och årligen utskeppas härifrån omkring 1,000 standert virke. Bastviks ångsåg innehafves af samme glade och driftige person, som innehar Stensviks tegelbruk.

Här, i närheten af ändpunkten för färden, ha vi ej långt mellan stationer och bryggor, det är säkert. Bastvik här, Sarfvik der, Skönvik här, Kalvik der, och så undan för undan.

Vid *Sarfvik* har man aldrig brist på sommargäster, påstås det. Här är ju äfven nätt och behagligt att lefva och bo, och att sommargästerna trifvas bra, finner man då ångbåten lägger till vid bryggan och då från det här befintliga småtrefliga nothuset uppenbara sig glada anleten, tillhörande både små och stora sommargäster.

Skönvik är precis att taga efter namnet — täckt och behagfullt.

Kalviks tvåvåningars boningshus tronar som ett gammalt bergsslott deruppe på kullen. Härifrån har man en vacker utsigt vida omkring. Derför kan man ej annat än förvåna sig öfver att ett så vackert ställe blifvit användt till — hundgård.

„Hundgård?“

„Ja, det slår in, det! Derborta i den der tvåvåningsbygnaden lefver och residerar en gammal friherrinna, hvilken låter höstdagarne af sitt lif — i brist på lämpligare sällskap — förljufvas af skallet från 16 gnällande och gläfsande hundrackor, af hvilka den ena är lurfvigare än den andra, af hvilka den ena är svart, den andra hvit — ja, hon herrskar, den gamla friherrinnan, öfver Prissar af alla möjliga slag. Och deras

högljudda glädjerop, deras ynkliga klagosånger ljuda härifrån vida omkring, till föga öronfägnad för sommargästerna, som slagit sig ned i grannskapet."

Morudd ser småtreflig ut med dess enkla, små bygnader. Här ha några af stadens handtverkare med hustrur, barn och blomma sökt sig sommarlogi. Märkvärdigt bara, att alla dessa familjer med alla deras småttingar ha utrymme i de tvenne kojorna här. Men det är ej så kinkigt med beqvämligheterna på landet. Ty när stadsbon slipper på sommarbete på bondlandet, då finner han den minsta gräsfläck vara en rosengård och den ringaste vrå i det ringaste torp ett féeslott.

I gräset kära far
Förnöjd sin korpus rullar,
Och mamma sjelf, hon har
Bestyr med fisk och bullar;
De små, de springa här
I lek och ystert glam —
Och så uti vår skär
Fly dagens timmar fram.

När afton stundar sist,
Tar far fram „konjaksmatti":
I torpets farstuqvist
En bänk har han fått fatt i;
Här sitter han förnöjd
Vid pipa och vid glas
Och sist på loftets höjd
Han snarkar — andra bas.

Ja-ha, nu landa vi vid den näst sista stationen och vid den allra längsta bryggan i hela — verlden, tänkte jag säga, men det låter jag bli, och kallar den i stället den längsta bryggan i vestra skärgården. Den har — låt mig se! — den har 36 brokistor — vackert så! Denna „långa bro" tillhör *Åminne Tegelbruk*, hvars snygga, hvitmålade arbetarebostäder derborta presentera

sig så fördelaktigt som möjligt. Tegelbruket, som ännu ej har mer än ett par år på nacken, eges af byggmästaren Wilkman. Här tillverkas, påstår man, omkring 800,000 tegel per år — och det är väl inte några småsmulor heller.

Och nu äro vi vid ändpunkten. *Bobäcks hotel* tar sig utomordentligt bra ut på den högtuppsatta, dominerande plats, detsamma innehar. Här ha vi en brygga, som äfven är lång, dock ej så långsträckt som Åminnebryggan. Hela Bobäcksfjärden hör nemligen till det grundare slaget, derom vittnar den omständigheten, att ångbåtens propeller, då man ännu är ett godt stycke från bryggan, tar sig grundliga gyttjebad.

Det är trefligt och beqvämt inrättadt, det lilla landliga hotellet, uppfördt som det är i tvenne våningar, hvaraf den nedre upptages af restaurationslokaler och rum för resande; medan den öfre våningen utgör en enda sal. Denna sistnämnda kunde ha varit rymlig nog, derest arkitekten, som i tiden uppgjorde ritningen till villan, icke begått en kolossal „bock“, då han lät trappuppgången inkräkta hälften af utrymmet. Utsigten från öfre våningens veranda är vacker, det måste man säga. Härifrån når ögat Esbo kyrka samt bondgårdarne kring denna, härifrån ser man en mängd täcka landtliga bygnader, äfvensom de villor, som finnas på hvardera sidan om den vackra Bobäcksfjärden, af hvilka *Sundsbergs* prydliga alphyddor taga sig utomordentligt romantiska ut. Vid solnedgången är det panorama, man från hotellet har för ögat, verkligen tjusningsfullt.

Några planteringar framför och omkring det lilla hotellet vore ej „ur vägen“ som man säger, och dessutom en restauration, der man kunde komma sig till någorlunda hygglig mat. En sådan skulle göra stället till ett himmelrike. Ty

Det är nog skönt att andas in
Den friska luftens fläktar,

Som lifva håg och själ och sinn'
Och äro helsans nektar.

Så heter det, gunås så visst,
Men hur i Herrans dagar
Gick med oss, om vi lede brist
På mat för våra magar?

Och nu är vår tripp i vestra skärgården undanstökad. Nu återstår ej annat än att tacka läsaren för trefligt sällskap. Ja, tack vackert!

HÄR OCH DER INOM EGET LAND.

SOMMARMINNEN 1885.

I.

Från Helsingfors till Willmanstrand.

Adjö, adjö, go'vänner! Nu bär det af.

Ånghästen pustar och stönar, och det gör äfven en vidlyftig landspatron, som i sista ögonblicket rullar in sin trinda lekamen i kupén, der han med begärliga blickar letar efter en sittplats — förlåt, jag sade *en* sittplats, men vill tillägga, att den välfödda, omfångsrika figuren allra minst är i behof af *tvenne*. Huru ledsamt! Der får den stackars karlen stå. Det är tråkigt för honom; men det kan ej hjelpas. Jag är ej lyckligare lottad än den tjocke, men är nöjd och nyter för det, emedan jag räknar ut, att vi i ett nu komma att fälla efter oss alla dessa Ågelbybor, Malmbor och Dickursbybor, som tillsvidare befolka kupéerna och med korgar, nattsäckar och diverse „stadsuppköp" inkräkta allt hvad sittplatser heter.

För resten är det ju friskt och skönt att befinna sig på waggonplatformen, från hvilken man fritt och otvunget kan titta ut i den vida verlden.

Adjö, du bangård, med vagnar många,
Med lok'motiv, hvilka gå — med ånga,
Af allt mitt hjerta, af all min själ
Jag dig tillropar ett gladt farväl!

Dig, Kajsaniemi, du gamla rara,
Jag saknar mycket, då jag skall fara.
Dig har jag älskat, men lika väl
Till dig jag nickar ett ömt farväl!

Och du, Hesperia, väna tärna,
Hos dig jag dröjde ofantligt gärna;
Men då jag lemnar dig, har jag skäl
Att dig tillönska ett varmt farväl!

Du Djurgård, skapt att beundran väcka,
Med berg och kullar, med vyer täcka,
Din skönhet skattar jag högt — likväl
Jag måste säga dig ett: farväl!

Och hyddan der uppå Alpens höjder
Med många minnen af ljufva fröjder!
Du ofta hulpit en törstig själ;
Farväl, o, hydda! Farväl, farväl!

Lokomotivhvisslan ljuder. Ja-så, här ha vi Ågelby haltpunkt? Här tyckas också en mängd brunhyade, af välmåga skinande menskliga figurer göra halt. Men blott för någon sekund. I den nästa äro de spridda „som agnar för vinden“. De ha skyndat att uppsöka sina sommarbostäder, dessa lyckligt lottade menniskor.

Visste jag ej att Ågelbyborna innehade en hel mängd kupéplatser, och dock — ja, det måste jag till Ågelbydamernas beröm säga — uppträdde ingen af dem i alltför skrymmande turnyr.

I alla fall får landspatronen ändtligen sittplats, och det är lyckligt för honom. Hans anlete, som nyss var dystert och mulet som hösthimlen, är åter skinande

och gladt, som sommarsolen i all dess herrlighet och prakt.

Se så, för tusan, nu ha vi kommit „på villovägar!“ Der uppdyker den ena villan, der den andra, och så är det undan för undan längs hela jernvägslinien, der vi kila fram. Vid hvarje station droppa passagerare af, och allt rymligare och trefligare blir det i kupéerna.

Då jag blickar omkring i kupén, der jag har min varelse, finner jag att ressällskapet utgöres af följande personligheter: n:o 1: en glad gesäll, som sofver; n:o 2: en lärd student, som läser; n:o 3: en tandlös tant, som äter; n:o 4: en skäggig ryss, som röker; n:o 5: min vidlyftiga landspatron, som flåsar af fett och värme; n:o 6 och 7 — ja, med dem få vi lof att göra närmare bekantskap

Det är en vacker qvinna, med en profil, så ädel och fin, som man sällan får skåda; men hon ser lidande och sorgsen ut. I hennes armar slumrar ett några månader gammalt barn, och moderns mörka, vackra ögon äro ofrånvändt fästade vid klenoden. Denna grupp kunde vara en vacker tafla i sitt slag, derest ej en liten karl med stora moustascher och med revolver vid sidan funnits i närheten och förmörkat taflan. Han bär röd kant kring mössan och presenterar sig som fångförare i statens tjenst.

Han lemnar för ett ögonblick dem han har under uppsigt. Han kan också vara lugn; de kunna ej rymma från tåget, då detta är i full fart. Han tar sig frisk luft till bästa på waggonplatformen; och det är här jag begagnar tillfället och interwiewar honom en smula.

Qvinnan med barnet har anländt från Amerika, säger han. Hon har kommit till Helsingfors, för att uppsöka barnets far, en finne, med hvilken hon gjort bekantskap der borta på andra sidan Atlanten. Han hade uppgifvit sig ämna resa till Finland och här trodde hon sig få råka honom. Hon saknar alla legitimationsbevis. Derför omhändertagen af polisen. Nu på kro-

nans bekostnad eskorterad till S:t Petersburg, hvarest hon uppgifvit sig vara född. Ålder: 18 år.

Stackars qvinna! Det är den der gamla, gamla historien, som dock är ständigt ny!

Huru det är, befinna vi oss ändtligen på morgonqvisten vid Pulsa. Ledsamt, att ej Willmanstrandsbanan befinner sig i fullfärdigt skick. Då hade det gått som en dans att komma till den nu så celeber vordna bad- och lägerorten.

Det gäller nu att placera sig i en fyrhjulig „Pulsa-tarataika", med en hösäck som enda beqvämlighetsbringare. Nå-ja, omvexling förnöjer, och ett par mil per „tarataika" är väl inte det obehagligaste heller.

Men Pulsa-skjutsbönderne, de äro dock ena tråkiga sällar, det måste jag säga. Mera lakoniske och slutne skjutsbönder har jag aldrig stött på. Den kamraten, som jag råkat ut för, är isynnerhet ett praktexemplar. Huru gammal han är? Sextio. — Hvems egendom är det der? Pöllinens. — Hvilka bebo den der vackra herrgården? Leipäsäkki och Plätti. — Om han vet hvem som är guvernör i länet? Nej. — Om han känner presten i sin egen församling? Nej. — Om han kan läsa? Litet.

Och litet är i sanning det kunskapsförråd han är i besittning af. Men hvad som karlen förstår sig på, det är att röka „Mahorka". Den oskiljaktiga pipsnuggan hänger vid venstra mungipan i en ränna, som den derstädes genom dagligt bruk upparbetat, och oupphörligt bolmar röken ur snuggan, skrämmande allt hvad myggor och flygfän heter på flykten.

Ja-så, strax äro vi i Willmanstrand. Der ser jag redan reservens baracker framskymta mellan träden. Jag tror att ingen finsk reservtrupp har så prydliga baracker, som dessa. Läget är också sådant, att man kunde afundas gossarne, som leka soldater, då de här bo som i Paradisets lustgårdar.

Om skjutsbonden visste af något rum för resande på något hyggligt ställe? Ja. — Men hvardå? Abramoff. — Nå, kör på!

Hejsan, nu köra vi under den stilla morgonstunden på den backiga stadens kullriga gator fram till societetshusets trappa. Det är här som Abramoff bygger och bor, den hedersmannen, hvars gästvänskap jag så gerna önskar anlita. Efter täta och högljudda bultningar uppenbarar sig en halfklädd, omorgnad tjensteande i dörren. Hon måtte nyss ha haft någon obehaglig dröm, stackars liten, eftersom hon med temligen sura miner meddelar att alla rum äro upptagna. Sedan slår hon dörren igen med en fart, som ville hon bevisa, att man äfven i Willmanstrand har starka dörrar.

Om skjutsbonden möjligen har reda på något annat hotel för resande? Ja. — Och hvardå? Willmanstrand. — Nå, kör på!

Snart ha vi nått detta „hotel Willmanstrand“, som är beläget midt emot badanstalten; men här blir jag åter afspisad på samma sorgliga sätt, som senast hos Abramoffs. Dock är en barbent gammal gumma — stor renlighetsvän för resten, eftersom hon, nedhukad på alla fyra, håller på att rengöra en trappa — älskvärd nog att visa oss till stadens kantor, som är egare till granngården. Denne tongifvande person har vänligheten att, mot rundlig kontant erkänsla naturligtvis, upplåta sin låga hydda åt husvilla resande, sådana som jag till exempel.

Jag ville falla kantor Basunius — så tror jag mannen heter — om den tjocka halsen, af pur glädje, då han efter djupsinnigt funderande ändtligen meddelar, att han för en dag vill åt mig upplåta ett rum, som egentligen bebos af en annan, för tillfället bortrest herreman. Då jag lyckligen befinner mig under tak, säger jag adjö till Pulsa-skjutsbonden. Han nickar blott och kör sin väg.

II.

En söndag i Willmanstrand.

Bum, bum, bum! ljuder det i mina öron kl. 8 på söndagsmorgonen, då jag ännu lugnt och trygt befinner mig i sömnens armar under den gästvänlige kantorns tak.

Musik! Ja, visst tusan är det musik; men en skrällande, en bullrande, en gnisslande, en pipande sådan. Det gäller att i största hast hoppa i kläderna. Visst skall jag ha reda på anledningen till musiken i den tidiga morgonstunden.

Kommen utom porten, får jag genast klart för mig, att musiken exequeras badgästerne till fromma och trefnad. Bullrande är utförandet, det måste jag säga; men det är väl också meningen att musiken skall göra så mycket väsen af sig som möjligt, på det sjusofvarne bland resp. badgäster måtte veta hvad klockan är slagen. Så tänker jag i all min enfald.

Åh, den der ryska musikkåren är ju en gammal bekant! Ja-ha, det är precis samma en, som vi under föregående sommar hade lyckan eller olyckan göra bekantskap med i kapellesplanaden i Helsingfors, — jag känner igen den redan af dess potpourri öfver finska folkmelodier, dessa s. k. finska toner, som vid utförandet ha egenskapen att vara fullkomligt fremmande för finska öron.

Godt folk vid ryska militärmusiken,
Ett råd jag eder skänka vill:
Bjud hjertans gerna åt publiken
Ock finsk musik, men se då till
Att ni ett annat namn den gifver:
Säg att den sig från — Kor-Do-Fan förskrifver.

Åtskillige badgäster vandra omkring på badhusverandan, i trädgården eller i salongen, och alla se de så krya och raska ut, som om man här vid badorten redan hunnit samla helsa och krafter i ansenliga portioner. Det täcka könet är naturligtvis talrikast representeradt. Och hvilka nationaldrägter sedan! — den ena mera fantastisk, mera lysande än den andra! Men hvad gör det? De ha egenskapen att fästa uppmärksamheten vid sig, dessa drägter, och det är väl det de skola göra!

Och nu till lägerplatsen. Se, der rullar en „isvoschik“ en äkta „isvoschik“, med äkta kuskkaftan, äkta kuskhatt af glänsande vaxduk och med den respektabla nummern 186 på ryggtaflan. Högst aktningsvärdt för ett så litet samhälle, som Willmanstrands, att bestå sig ett så stort antal hyrkuskar! tänker jag. Men då jag kommit på intimare fot med min långluggige körsven, får jag veta att han jemte ett tjog „stallbröder“ från Wiborg anländt hit att ge gästroller.

Der ha vi lägerplatsen, hvilken kostat så mycket pengar och möda att iordningställa, — der landets värn och hopp fått bråka och böka i deras anletens svett, — der de under denna sommar fått uppträda som hjeltar, då det gällt att sluka sand och knapperstenar.

„Hvad lycklig lott har en soldat!“

Ett väldigt excercisfält är detta emellertid, så att nog ha gossarne svängrum alltid.

Här ser jag

Tält vid tält i långa rader,
Och kring dessa röra sig
En mängd dammiga mullvader,
Som i värmen leka krig.

Hör, kommandoropen skalla
Och trumpeten ljuder gällt:

Det är sådant lif de kalla
Krigarlif, ett lif i fält.

Tack så mycket, ni må ega
Krigarära i parti;
Men det måste jag dock säga,
Att ej *jag* vill krigsman bli.

Jag vill gå och stå beständigt
Såsom *sjelf* jag har för sed,
Finner kriget onödvändigt,
Är en vän af ro och fred.

Gossarne tyckas vara föga belåtne med sjelfva lägerplatsen. De berätta, att fastän de om aftonen rena som englar lägga sig till kojs i tälten, det händer att de på morgonen äro öfverhöljde af ett ansenligt lager sand och mull, hvilka ymniga Guds gåfvor dessutom praktiserat sig in i ögon, öron, näsa, mun, och för öfrigt öfverallt, dit det blott kunnat tränga.

Då jag råkar vara en stor vän till musik och till musikanter isynnerhet, roar det mig att göra en titt in i de skilda musikkårernas tält, och jag finner, att gardets likasom Nylands bataljons representanter af det upplifvande elementet bo jemförelsevis rymligt och bra (omkr. 7 man i hvarje tält), medan de öfriga bataljonernas musiktrakterare äro styfmoderligt behandlade, då fjorton à femton man få lof att beqväma sig i ett tält. Detta gränsade, tyckte jag, till menniskoplågeri, ingenting mer och ingenting mindre.

Officerarne, hvilka ha äran att spisa i den prydliga kejsarpaviljongen, äro lycklige nog att dagligen serveras med taffelmusik, dervid de olika bataljonernas musikkårer turvis sörja för att helan, halfvan och matanrättningarne lätt och lustigt gå den gamla bepröfvade vägen. I dag är det Wasa-gossarnes tur att bjuda på taffelmusik, och der stå de i solbaddet, blåsande af hjer-

tans lust, medan befälet derinne i paviljongen smörjer kråset på bästa sätt. Så går det till i fält!

Staden är som upp- och nedvänd i dessa tider. Här fejas, här bygges, här smyckas, här pyntas med verkligt raseri. Stadens anspråkslöse målare beklaga sig, förmenande att det härefter blir bäst för dem att flytta till en annan marknad, eftersom deras kära Willmanstrand under dessa dagar alltigenom blir så upputsadt, att en förnyad upputsning säkert ej behöfver ifrågakomma förrän — vid näst inträffande kejsarbesök.

Hejsan! Med flygande fanor och klingande spel tågar stadens frivilliga brandkår ut till Dysterniemi. Den lilla men hurtiga kåren har arrangerat ett folknöje på den täcka udden. Med Kuopio bataljons musikkår och sångare i spetsen sker utmarschen genom stadens folkuppfyllda gator.

Ja-så, här löser man sig biljett? Aj, aj, 1 mark 50 pennis entrée! Man ämnar bjuda på någonting mycket fint, det skola vi få se, eftersom biljettpriset är ställdt så högt!

Vid ankomsten till festplatsen sprida sig brandkårsmännen hit och dit, så att man om ett par minuter har svårt att upptäcka någon enda af dagens 50 à 60 hjeltar. Musikanterne klifva upp på en löfklädd estrad, och härifrån låta de det ena välutförda musikstycket efter det andra förklinga. Jag talade om välutförda musikstycken. Kuopio bataljons musikkår ställes vanligen hvad prestationerna beträffar näst efter Nyländingarne. Bataljonens sångarne göra äfven sin sak bra. Ja, kapellmästar Kahra har heder af sina savolaksare, om de sedan musicera, qvintilera eller sjunga, det kan jag intyga.

Och så begynner dansen. Förgäfves spanar man efter Willmanstrands brandkårsmän, förgäfves väntar man att få se någon af dem öppna balen i det gröna. Desse tyckas dock draga sig tillbaka, då det gäller nöjen och förlustelser, men troligen ställa de sig i breschen, då det går hett till. Sådan tanke får jag om dem. En nylän-

ding öppnar balen, och för öfrigt äro de unge krigarne dagens hjeltar, här som öfverallt. Ja de militärerne! Man ser knappast andra dansa än gardister, värnepligtige och ryske artillerister; men lifvadt och gladt är det för det.

Den med flaggor smyckade talareestraden beträdes nu. En lärare vid korrektionsanstalten talar på finska språket till J. Z. Dunckers minne. Folknöjet råkar nemligen försiggå på sjelfva årsdagen af Dunckers död vid Hörnefors 1809. Ett bättre ämne för ett festtal hade knappast kunnat väljas, synnerligast som flertalet bland publiken utgöres af unge enthusiastiske krigare, hvilka ingalunda försumma att vid talets slut låta höra de kraftigaste, uthållande eläköön-rop.

Emellertid ha hotande molnmassor bildat dystra draperier på himlahvalfvet. Och plötsligt nedstörtar ett regnbad, som är lika häftigt som oväl kommet vid detta tillfälle. Här har man ej annat skydd att hålla sig till än träden och paraplyet, om man är försedd med ett sådant.

Jag är lycklig nog att ha
Paraply, paltå med mera;
Men de såta grannarna,
Dessa ega ingendera.
Derför får jag i ett nu
Under taket inqvartering:
Först en tjock och gammal fru
Med dess mops och dess mundering,
Vidare en herre, som
Under paraply't sig ställde
Med den fördel, att jag kom
Just på platsen, der det hällde.

Under dans, sång och musik fortsättes folknöjet, sedan regnet upphört, till långt in på aftonen.

Jag har beslutit resa upp längs Saimen med „Elias Lönnrot“, och derför beger jag mig tidigare bort från det lyckade folknöjet.

III.

Från Willmanstrand till Nyslott.

En proper ångare är „Elias Lönnrot“, det måste enhvar intyga, som satt foten inom dess snygga och trygga relingar. Komfortabelt inredda salonger, dito hytter och andra beqvämligheter af många slag, såsom duschapparat, m. m.

„Mein Liebchen! Was willst du noch mehr?“

Derför är det med ett visst välbefinnande jag placerar min kappsäck på dess plats och min egen person på kommandobryggan, från hvilken jag hoppas se allt sevärdt i den allra fördelaktigaste dager.

„Landgången in!“ kommenderar kaptenen. Jag kastar en afskedsblick till staden och blir poetiskt stämd. Hvem undrar också på det, då man har en så vacker tafla i kikarn?

Täcka, lilla Willmanstrand,
Du är ganska fager,
När i aftonsolens brand
Du ett bad dig tager
Uti Saimas bölja klar;
Ja, då är du underbar:
Såd'na former, som du har,
Finnas ej på lager!

Kyrkan, hvilken tronar der,
Nyss fått hatt och slöja;
Kommer snart att, ny och skär,
Stadens värde höja.
Ryska kyrkan, lökbesatt,
Är sig lik; den önskar att

Anspråkslös, med gammal hatt,
Än en tid sig nöja.

Rådhus, skolhus, badhus med —
Allt i solljus strålar;
Men se der! Ett hus på sned:
Grått, om rätt jag målar.
Huset är nålmakarns just,
Tyckes hafva föga lust
Att stå ut en stormig dust,
Då — det „står på nålar".

Nå, farväl så länge, du uppfiffade gamla stad! Jag helsar kanske på en vacker dag igen, „ty till dig hafver jag funnit ett godt behag".

Passagerarne tyckas till större delen utgöras af turister. Här ha vi enthusiastiske tyskar, som finna hvarje skroflig sten och hvarje liten enrisbuske „wunderschön", här ha vi mammor och pappor, som föra de förhoppningsfulla sönerne eller döttrarna ut på Saimavattnen, på det att de unga i tid skola blifva i tillfälle att få kännedom om huru skönt deras fosterland är. Och alla njuta synbarligen af den angenäma färden på böljan blå

„Under en himmel blå,
Blå som en engels öga".

Ja, se det är något, det!

Jag slår mig ned hos kaptenen, som eger den lyckliga egenskapen att vara en glad sällskapsmenniska, något som hvar och en befälhafvare på passagerarebåtar för resten borde vara. Men de löpa ju också faran att bli ihjälfrågade, desse kaptener, isynnerhet om de råka höra till de meddelsammares antal. Farbror Sehlstedt har nog rätt, då han säger:

„Finns något värre
Än att som herre
Föra en ångbåt och kallas kapten?
Jemt skall han trafva,
Is får han hafva
Fullt af i magen och näsa med ben".

Ja, inte är hans lott afundsvärd precis.

I alla fall är han rätt intressant, kaptenen på „Elias Lönnrot". Men då han flytande och ledigt förtäljer sina skepparhistorier, kommer jag dock att tänka på Tegnérs faderliga och helsosamma varning:

„Tro icke allt hvad skeppare förtälja
Om oerhörda ting, som de erfarit,
Om verldens gåta, ändtligt löst af dem,
Och om de vises sten, som de ha funnit".

Just vid midnattstiden anlöpa vi Puumala. En barfotad, sömnig piga, som spelar rolen af postiljon — är allt hvad jag i den skumma natten här får sigte på, — och det är icke mycket.

Sedan fortgår färden lugnt och jemnt i den herrliga sommarnatten, och klockan half sex på morgonen ser jag *Nyslott* framträda för blicken.

En nätt stad, också den. Der ha vi det vördnadsvärda *Olofsborg*, ett oförgätligt minne från hänsvunna ofridsdagar. Ännu ståtlig i dess nuvarande skick, speglar borgen sina torn och tinnar i Saima-vågen. Att detta fornminne utgör den lilla stadens verkliga stolthet, är en gifven sak.

Här ha vi en annan „borg", sorglig i åminnelse sedan det ruskiga Itkonenska mordet, som för ej så länge sedan försiggick. Stället kallas „Hungerborg" — hvarför, derom kan jag ej lemna någon upplysning.

Då jag af en bekant blef lotsad upp till borgen, blef jag under vägen uppmärksamgjord på en grop, ännu blodfärgad. Det var stället, der den mördades

hufvud hvilade, då man om morgonen efter den fatala marknadsdagen fann honom. „Och gräset gror ej på det stället“, sade min ciceron, helt allvarsam till mods.

Hunnen upp till Hungerborgs torn, har man ett vidsträckt och mycket vackert panorama för ögonen. Här ser man.

Ö vid ö, liksom buketter
I ett väldigt vattenfat,
Och bland grönskan får och getter,
Hvilka svepa i sig mat;
Höga skorstenar, som båda
Äro minnesmärken blott
Efter sågar, som — o, våda! —
Ändock ej med elden rådt,
Kyrkor, — deraf en för greker
Samt för lutheraner en,
Hvilken verkligt ögat smeker —
Sjöström gaf till den idén.
Vårdtorn har man ock, — besitta!
Derifrån i morgon sval
Sömnig brandvakt synes titta
Ned till jordisk jemmerdal. —
Båtar ila uppå fjärden,
Lodjor, lastade med props,
Som skall sändas ut i verlden,
Då den här är öfverlops. —
Fru Mölsés kafé derborta
Småtäckt är förutan prat;
Der lär det, förutom tårta,
Ock serveras — *supan*-mat.

Nej, nu får jag lof att stänga rimsmedjan för en stund och knalla mig ombord. Kaptenen — ja jag har en obeskriflig respekt för ångbåtskaptener, ty de äro så bestämde hvad afgångstimmarne beträffar — kaptenen gaf mig blott en half timmes landgångstid, och den är redan tilländalupen. Således farväl till här-

näst, du lilla nätta oas på färden — mot högre regioner! Jag bugar mig och lofvar uppvakta dig på nedresan, då jag har för afsigt att göra din närmare bekantskap. Adjö, adjö så länge!

Sedan ångaren ilat förbi Olofsborg, befinna vi oss i ett nu i närheten af en skogbevuxen klippa, som har syskontycke med en väldig rysslimpa. Någon berättade, att klippan kallades Glasberget eller „de gamla pigornas svårtillgängliga berg“.

Om klippan finnes dessutom den sägnen, att invid densamma skulle finnas en skatt förborgad, hvilken ej vore synnerligen svår att upptäcka för den, som från en närbelägen udde vore armstark nog att kasta en yxa om 6 lispunds vigt, så att denna nådde klippan. Äfven ginge det lätt och behändigt att komma åt skatten, heter det, om man med ett nattgammalt föl kunde kuska dit öfver på nattgammal is. Småsaker, de der! Tänk, om man gjorde ett försök?

IV.

Från Nyslott till Warkaus.

Då jag under den herrliga, sommargranna dagen ej har annat att göra, företar jag mig att uppteckna mina reskamraters olika känslouttryck öfver „den välsignade värmen“, sådan den af hvar och en af dem uppfattas och uppskattas under ett gradtal, föga understigande trettio.

En äldre fet fru säger: „Hvad det kan vara olidligt varmt ändå! Man kan verkligen förgås! — En mager äldre fru yttrar: „Det är ganska varmt. Gud ske lof för det!“ — En lagom ung och lagom fet dam säger: „Det är

förfärligt varmt; Hälften hade också kunnat hinna till!“ — En äldre fet och frodig herre, tydligen en f. d. militär, brummar, och säger: „Fy fan! Det är hett som i ett litet helfvete!“ — En yngre, mindre fet herre yttrar: „Ja, nog är det varmt! Man kan ju smälta bort, så intet annat än byxknapparne bli qvar af en!“

Och jag, en mager stackare, som aldrig fått för mycket hvarken af värme eller fetma, jag slår mig ned på en tältstol och smider:

Värmen vill jag lofva
Som den bästa gåfva,
Ja, den bästa gåfva vi på jorden ha!
Gurkor och persilja,
Liksom ros och lilja,
Uti värmen frodas och må utmärkt bra.

Jag är nöjd och nyter,
Fastän svetten flyter!
Ja, jag icke byter värmen bort ändå!
Huu! Då jag betänker
Hvad oss vintern skänker,
Känner jag en rysning öfver ryggen gå.

När som värmen råder,
Vid hvar menska låder
Idel frid och trefnad samt ett godt humör.
Smolk i politiken,
Gurgel mellan riken,
Derom under värmen man ej mycket hör.

Hvar en liten gumma,
Som har lust att brumma,
Blir af värmen säflig, ömsint, god och rar.
Polemik i pressen
Och parti-intressen
Glömmas under värmens lugna, sköna dar.

Efter denna lofsång öfver värmen tycker jag mig vara förtjent af ett duschbad. Derför smyger jag mig in i „Elias Lönnrots“ lilla, lilla badrum. Litet är det och som det tyckes enkom inrättadt för dylika, till omfånget obetydliga personer som jag. Och mystiskt går det till, det skall jag berätta, att komma sig till ett bad ombord å en ångbåt. Först smyger man sig in i badrummet. Så skjuter man rigeln för dörren. Så — ja, det låter jag bli att tala om hvad man sedan gör; — men *derefter* fattar man en skrufnyckel — och nu får situationen en viss spiritistisk anstrykning. — Man slår några afmätta, betydelsefulla slag på ett jernrör. Ekot häraf upprepas någonstädes nere i „underjorden“. Straxt derpå höres ett underligt ljud: „kluck-kluck! kluck-klunk!“ som kommer både nedifrån och uppifrån. Och nu är tillfället inne, då det gäller att vrida på kranen — och så har man duschbadet i full gång.

Uppfriskande kunde det vara, men badrummet är något för varmt, hvarför det hittar på att hända, att man träder ut derifrån betydligt varmare än man smög sig in.

Med en af passagerarne slår jag mig i samspråk om kommunikationerna på Saimavattnen och om turistresor i allmänhet. Hans likasom min ringa mening är, att en långt större turistström blefve dragen till vårt lands många sevärda och vackra platser, derest något från vederbörande ångbåtsbolags sida gjordes för saken. Det borde långt mera puffas och annonseras, än hvad nu är fallet. „Om du har någonting att bjuda ut, så skall du stöta i trumpet!“ säger amerikanaren — och han har nog rätt.

Först och främst borde de ångbåtsbolag, hvilka trafikera Saimavattnen, broderligt och i allsköns vänskap ställa så till, att ångbåtsturerna så mycket som möjligt passa in i hvarandra, hvarigenom en resa kunde företagas beqvämt och på möjligast korta tid. Vidare borde bolagen från trycket utgifva på flera språk affattade prospekt, innehållande ångbåtarnes afgångsdagar

och timmar, uppgift öfver biljettprisen, en i korthet affattad historik öfver de mera betydande stationerna äfvensom ett uppräknande af dessas sevärdheter. Sålunda komme nämnda tryckalster att på samma gång utgöra en välbehöflig turlista för ångbåtarne och tillika en anspråkslös resehandbok, hvilken säkert hvar och en resande önskade förskaffa sig.

Jag är öfvertygad om, att ett sådant tillmötesgående mot den resande allmänheten komme att bära goda frukter för ångbåtsbolagen, på samma gång vårt land och dess många natursköna ställen blefve mera kända och besökta såväl af utländingen som af våra landsmän. Turistströmmen skulle ansenligt ökas och genom den skulle pengar strömma till landet som råsk. Så har jag räknat ut —.

Huru vi pratade förnuft, jag och min reskamrat, så gjorde vi plötsligt den upptäckten att vi voro hungrige som hajar. Och sjön suger — detta fann också gardisten, då han hoppade öfver diket.

Men det duger ej att i dessa trakter förnöta tiden vid matbordet, då det finnes så mycket beundransvärdt att mätta ögonen med! Vi göra de trefligaste inskärningar och krumbugter mellan talrika öar, af hvilka den ena blott är lummigare och skönare än den andra.

Se den lilla ön,
Lummig, täck och grön,
Som sig uti böljan speglar!
Se derborta, se!
En ännu, nej tre
Och en fjerde till, — som mot oss seglar!

Änder dyka opp
Med en talrik tropp
Småttingar, så pigga, qvicka.
Måsefar från skyn
Nalkas vattnets bryn:
Efter rof han tyckes ifrigt blicka.

Klatsch! Derborta slår
Gäddan, hvilken går
Ut på middagsfångst i vassen,
Mörter, stora, små,
Ila undan då,
Ropa: „Leben, meine Herrn, und leben lassen!“

När jag kikarn tar,
Strax i den jag har
Hela torpet, det som syns på åsen:
Torparfar, han slår
Hö, och mor, hon går
Att ge mat åt hönsen utur påsen.

En mängd pojkar små,
Klädda endast så
Som på födslodagens första timma,
Tumla om vid strand
Uti gyttja, sand. —
Hur de plaska der och hur de simma!

„Blomma“, bästa kon,
Ger sin kalf lektion
Uti botanik i hagen gröna,
Galten, fryntlig, glad,
Gör en promenad
Med ett dussin grisar och sin sköna.

De tillhöra inte någon konstexposition, de der måleriska sakerna, men de utgöra alla tillsammantagna en naturexposition, som har egenskapen att fröjda själ och sinne. Vackert så!

Ja-så, der ha vi Taipale kanal? Trefligt att få göra bekantskap med den också!

De stora portarne vända sig långsamt men säkert, och vi glida in i den ena bassängen efter den andra. Slussverk äro i allmänhet majestätiska företeelser, tycker

jag. De visa oss hvad menniskoviljan och kraften kan åstadkomma, då det gäller.

Vallarne på hvardera sidan om kanalen äro trefliga promenadplatser. Här röra sig en mängd menniskor af och till, liksom i esplanaderna i Helsingfors. Skilnaden är bara den, att de lyckliga ostar, som här röra sig fram och åter, äro solbrända som mulatter, friska och frodiga som nötkärnor, klädde som de äro i national- och andra landtliga drägter. Ett „kapell“ saknas här ej ens, men detta är betydligt anspråkslösare än esplanadkapellet hos oss och har endast nykterhetsdrycker att bjuda på. Lycka till god åtgång!

Den der sjuåringen, som sträcker fram smultronrifvan, är då en rasande söt liten stumpa. Hennes smultron måtte vara ypperliga!

Tack, min lilla pia —
Ja-så, Anna Fia
Är det namn, som du i dopet fått —
Så, att mor är döder
Och att dina bröder,
Liksom hon, till himlen gått?

Far vid bruket sysslar,
Och du, liten, pysslar
Om hans bo, beläget här invid,
Stundom med en rifva
Du till skogs ses klifva,
För att plocka bär, då du har tid.

Ja, nog ä' de rara,
Dessa bär. Hör bara:
Friska äro de, som sjelf du är.
Bären stråla, glöda
Som de kinder röda,
Dem du har, min tös, då du står der.

Kors, hvad du niger nätt! Adjö med dig, lilla smultrontös!

Och i den der ärtskidan till båt skall jag placera mig, då jag ämnar öfvergifva den trefliga ångaren „Elias Lönnrot“ och dess lika treflige kapten? Det är sant, jag lär nödgas förklara mig litet närmare. Jag har fått en brinnande lust, må ni tro, att titta omkring på landsbygden. Ja, jag önskar öfvertyga mig, huruvida savolaksarne verkligen äro så glada laxar, som man vill påstå. Derför styr jag kosan till Warkaus här bredvid, för att derifrån göra en tripp till vännerna i Jorois.

Adjö, kapten, adjö! Tack för trefligt sällskap!

V.

På landsbygden.

De glida lätt och lustigt fram, dessa savolaksiska „veneet“; men man måste sitta midt i farkosten, ha tungan midt i munnen och benan midt i pannan, för att en dylik farkost ej skall ta öfverhalning. Roddaren drar på årarne, så svetten lackar. Vi ila förbi vackra små holmar och dubblera de fagraste uddar, der träden artigt och ödmjukt böja sina kronor ned mot vattenytan — lika ödmjukt, som tjenstemännen, då en viss hög person är ute och reser. — Och stränderna sedan! Hur vackert äro de ej garnerade med neckrosor och blad?

„Äcke det gudomligt?“

sjunger Bellman, och så sjunger äfven jag.

Allt mera närma vi oss Warkaus, och allt högre ljuder bruset från forsen och bullret från sågar och verkstäder. Här är det lif i spelet. Väldiga timmerflottor simma vid sidorna om oss, der vi kila fram. Och så landa vi.

Ja-så, här är gästgifveriet, här telegrafkontoret och här postkontoret, här bokhandeln! — Nå, men jag är ju hastigt och lustigt förflyttad till en liten liflig småstad, ser jag: Här ha vi strax en

Bagarbod! — Nå, ingen nöd
Här det är att vara.
Har man endast dagligt bröd,
Är man ej i fara!
Der hos handlanden man får
Kaffe, sill och socker.
Tänk, om här man ned sig slår
Och ger resan pocker! —
Hur skomakarn trefligt bor,
Derom må jag tala:
Trädgårdstäppan är ej stor,
Nej, i minsta skala;
Men han bor så nätt, att ej
Han med skräddarn byter,
Han, som sjunger: „hopp och hej!“
Då han gör syrtuter.
Svarfvarn, hvilken bor invid,
„Hjular“ så det susar.
Smeden knappast ger sig tid
Nysa, då han snusar.
Snickarn har en sorglig lott:
Bostad ses han reda
Åt en vän, som sluta fått
Jordelifvets leda.
Och apteket finns ju der,
Utmärkt bra att ega,
När som magen krånglig är,
— Detta vill jag säga!

Här finns allt hvad en menniska till kroppens helsa och nödtorft behöfver — och litet till!

Skada att jag för tillfället icke kan taga Warkaus bruk i närmare skärskådande. Skjutshästen står nemligen färdigt förspänd. Se-så, klatsch! — och framåt! Nu bär det af till Jorois.

Att jag tycker om värmen, det har jag redan förut framhållit, och det både i bunden och obunden form; men den är besvärlig ibland, och detta isynnerhet då man sitter på landsvägen i en obeqväm skjutskärra, under det solstrålarne roa sig med att på intensivaste sätt peta en i nackgropen.

„Hvad solen ändå har för en förmåga
Att hålla ut, fast hon i sekler brann!
Och utan fråga är det utan fråga,
Att hon från början varit likadan.
Om jag så der beständigt skulle låga,
Så gick det visst i längden aldrig an.
Men det är solklart, ty J veta skolen
Att det dock skilnad är på mig och solen".

Kanske får jag lof att presentera skjutskarlen för herrskapet? Han är en toujour karl, heter Reijonen, är barnfödd i Jorois, men innehar ett torp i Warkaus, der han herrskar öfver 2 kor, 2 hästar samt ett antal borstbeklädda och befjädrade undersåter. Han är lycklig med sin lott, glad som en spelman och talträngd som en landtdagsman. — Såå, att nykterhetsrörelsen fått allt större utbredning vid Warkaus bruk. Nå! det låter höra sig! Att konjunkturerna och verksamheten icke äro så bra. som de voro förr och sådana de borde vara. Det är ledsamt! Att man gjort mycket för folkbildningens höjande der i trakten. Det är vackert, det är mycket vackert! Att han sjelf lärt ett och hvarje ur populära skrifter, att han läser Uusi Suometar samt för öfrigt följer med sin tid. Det hedrar mannen!

Se, derborta glittrar Kuvansikoski fors i solskenet! Här ha vi ett intressant skådespel. På några sammankopplade stockar står stockflötaren bredbent och lugn, med den långa stakningsstafven mellan händerna, under det han åker nedför forsen med svindlande fart. Hejsan, hur det går! Och der kommer kamraten, som företar en alldeles likadan halsbrytande färd. Derborta vid bron har forsen sin största fallhöjd, tyckes det; och här ser det verkligen vådligt ut, då stockflötarne, säkra, likt parforceryttare på cirkus, balansera med stakningsstafvarne, för att hålla sig vid midten af forsen, då de kila i väg så skummet yr kring benen på dem.

Skjutkarlen, den alltid meddelsamma, intressanta företeelsen, har en liten historieunge i beredskap.

Det var en gång en sågegare, började han. Denne ville se hur långt en stockflötares skicklighet skulle sträcka sig, hvarför han uppmanade en af sina underlydande att på en enda stock bege sig nedför forsen. Belöningen för vågstycket skulle blifva — några flaskor öl. Karlen lystrade till det lättsinnigt framkastade förslaget, tog plats på stocken och begynte nedfärden. Men stocken tog sig för att göra slingerbultar, den begynte rulla omkring, och snart var det slut med karlens balanserkonst. Man såg honom, liggande raklång på stocken, hålla sig fast vid denna; och så såg man honom ej mer. Men huru stocken vände och slängde under färden, såg man att karlen fortfarande höll sig fast, och det gjorde han sedan som en karl, ända tills han nådde stället, der forsen utmynnade. Men då var det slut med hans krafter. Ja, hade man ej i tid fått fatt i honom då, skulle han gått till botten. Sågegaren, hvilken tanklöst uppmanat karlen att sätta lifvet på spel, hade, då han såg hvilken utgång vågstycket begynte få, blifvit som ifrån sina sinnen af ångest och själsqval. Och då stockflötaren lyckligt undgick det öde, man ansåg för gifvet, ställde husbonden till ett hejdundrande kalas för den modige, dervid ölet rann i strömmar och hurrarop och ovationer kommo både hus-

bonde och tjenare till del. Så gick det till under skogssköflingens gyllene tider!

Det är ändå trefligt att bli hjertligt och väl mottagen af hjertliga och välvilliga menniskor!

Strax efter det jag sätter ned foten på terra firma i det förträffliga Jorois — eller lilla Paris, såsom man helt skrytsamt benämner socknen, — finner jag mig hemmastadd der. Det var hos en glad prest, som jag nedslog mina bopålar för den nog beklagligt knappa tidrymden af endast några få dagar.

„Maken prestgård jag ej sett,
Fast jag tittat vidt och bredt,
Aldrig trodde jag, min själ,
Att en prest kan må så väl:
Om jag anat något slikt,
Hade jag till prest mig vigt.“

Ja, det måste jag med gubben Sehlstedt säga, sedan jag ändtligen hunnit ordentligt orientera mig på stället.

Här var det minsann ej någon lätt sak att hindra den poetiska ådran att flöda. Tron mig, mina vänner, jag bjöd nog till; — men följande idylliska qväde skulle dock fram, och här han J det nu:

I prestgårds „qvisten“ förnöjd jag sitter
— Den är så sval. —
Jag hör „elitkörens“ glada qvitter
I skog och dal.
Jag hör hur bromsar och flygfän surra,
Hur mygg och getingar muntert hurra
Bland björk och al.

Jag ser hur korna fraternisera
I hagen der,
Och huru hönsen sig amusera
Bland ljung och bär;

Hur muntra fålen helt ystert hoppar
Och gröna gräset uti sig snoppar
Med stort begär.

Och framför trappan mitt öga finner
Rabatter små:
Pastorskan satt dem — ja, allt hon hinner
Att tänka på!
Hvad georginer der stå och lysa,
Hvad löfkojsblomster emot oss mysa.
Åhå, ändå!

Och ställer jag kosan till trädgården, der det bland annat rart finnes en utomordentligt treflig hummelberså med toddybord och annat smått och godt, hvarom jag ej vill sqvallra, så ser jag härifrån huru

En ärevördig och gammal kyrka
På kullen står,
Der fromma själar den Högste dyrka
Och andakt rår;
Och ifrån klocktornet toner ljuda:
Till helgedomen de vandrarn bjuda,
Som vilse går.

En landsväg, backig, men jemn tillika
Jag skådar der:
Der landtfolk åka och vända, vika;
Det lifligt är.
Der rulla „rapphöns“ och vagnar prunka
Och „fotfolk“ ständigt på vägen lunka.
Det framåt bär!

Se, granna rågen, med blommor smyckad,
Och ax så bra,
Ja, vextligheten i år är lyckad
På åkrarna.

Och hvilka höstackar, tjocka, stinna,
I långa rader der bort vi finna
På ängarna!

VI.

På landsbygden.

Att kyrkan i Jorois är vacker, vore synd att säga. Men ljus, glad och rymlig är den. I Guds hus bör man också ha så mycket som möjligt af sol och ljus, så tycker jag. Kyrkan är kringom hundra år gammal. Vackert så! Dess altartafla och ljuskronor tyckas dock ha en långt respektablare ålder, men några mästerverk äro de ej för det. Hvad kyrkan är i saknad af, är en orgel, men den lär, så glunkas det, i den närmaste framtiden komma sig till en sådan. Kasta vi blicken in i sakristian, finna vi der en hel mängd åldriga och rara klenoder: oljemålningar, adliga vapensköldar, urgamla messhakar, ännu i bruk varande kyrkhåfvar, — ja, den fordom så oumbärliga väckarestöten saknas ej ens, den der, som skulle hålla den sömniga delen af fårahjorden i uppmärksamt och vaket tillstånd. Att stöten gjort nytta i sin tid, äfven den, kan man märka af det slitna tillstånd, i hvilket densamma på gamla dagar presenterar sig.

Socknens äldre begrafningsplats, som eger ett vackert läge på sjelfva kyrkbacken, har under tidernas lopp mottagit så många af socknens afsomnade invånare, att der icke finnes plats för flera, af hvilken anledning man för några år tillbaka varit nödgad att iordningställa en ny hviloplats ett stycke derifrån.

Huru jag här ögnar öfver namnen på grafvårdarne, dessa anspråkslösa groft målade bräder eller dessa kors

med namn i guld, som sticka upp ur grafkullarne, blir blicken äfven fästad vid ett väldigt bronssvärd, som finnes instucket i en inhägnad grafkulle. Jag närmar mig och läser namnet: *Carl Wilhelm Malm.* Det är minnesvården öfver hjelten från „våra segrars, våra sorgers och vår äras gyllne tid.“ Efter ett ärofullt krigarlif hade denne tappre Savolaksare, Dunckers käcke vapenbroder och vän, slagit ned sina bopålar i Jorois, der han först under en följd af år varit bosatt på Torstila och sedermera på Tuomala i samma socken. Här afled han äfven den 18 Augusti 1826 — ärad, älskad och vördad af fosterlandsvännen, af hög och låg.

Just då jag befinner mig på den nya kyrkogården, ämnar man der jordfästa en liten, tidigt afsomnad verldsmedborgare. Socknens bekjortlade dödgräfvare — enka efter en nyss afliden bebyxad sådan — hissar hurtigt upp den blå och brandgula signalflaggen, afsedd att ge tecken åt ringaren i klocktornet. Kling, klang, kling klang! ljuder det, och processionen närmar sig. Klockaren, som står på post vid ingången till begrafningsplatsen, uppstämmer med högan röst en begrafningspsalm, hvaruti samtliga gäster instämma. Och då andra versen påbegynnes, rör sig processionen in på kyrkogården. Men nu inträffar ett mindre behagligt intermezzo. Vid grafven uppträder en af gästerne på så excentriskt sätt, att han stör den vackra jordfästningsakten. Det är en af socknens egendomsegare, en dryg patron, som sålunda glömmer sig. Än befaller han att man skall gifva honom en psalmbok, än slänger han denna ifrån sig. Intet och ingen tyckes vara honom i lag — ej ens presten. Och ingen vågar tillrättavisa honom, då mannen råkar vara en af socknens honoratiores. Så går det till i Jorois!

Den lilla kistan har nedsänkts i grafvens gömma. Juliaftonens sol kastar en varm afskedsblick på sandkullen; samtlige ledsagande begifva sig bort. Äfven han, den dryge misanthropen, följer de öfriges exempel. Jag stannar qvar, betraktande ett svart jernkors med

gyllene inskription, hvars tvenne rader tala ett språk, som är det vackraste af alla. Inskriptionen på korset säger, att drängen N. N., efter många års trogen tjenst, fått sitt sista hvilorum just på denna plats och att hans tacksamme husbonde rest minnesvården på hans graf. Lyckligt vore i sanning, om många dylika husbönder gåfves, hvilka visade sig erkänsamme för „trogen och god vakt.“

Uppför backe och nedför backe går det nu igen. Och så äro vi framme vid Liuna såg, en industriell inrättning, hvilken rönt samma sorgliga öde, som så många andra dylika under dessa betryckta tider. Sågen står af den anledning att firman Rosenius & Sesemann ej fick affärerna att gå, och det är ledsamt. Men hvad som ändock är i full gång, det är forsen, den glittrande, den brusande, den ständigt framåtskyndande. Och något, som fortfarande på bästa sätt underhålles vid sågen, det är en duschinrättning, hvars make jag tror att man fåfängt får söka vid allt hvad sågar i verlden heter.

Nära bron, som der
Öfver forsen bär,
Har man bygt en liten, liten koja
Vid ett vattenfall. —
Hör, hur våg och svall
Omkring kojans väggar muntert stoja!

Kojan vinkar mig
Artigt in till sig:
Jag är icke sen att rådet följa.
Här är svalt och godt,
Här är skönt — och vått
Invid Liuna forsens mörka bölja.

Hejsan! hvad det går!
I ett nu jag står
Barbent ända upp till halsen.
Och jag känner hur
Just en väldig skur
Öfver ryggen går. Nu börjas valsen!

Vattnet störtar ner
Endast mer och mer,
Mycket mer, än under syndafloden.
Fast det piskar, slår,
Ändock godt man mår —
Ja, „liksom en prins i bagarboden.“

„Huru kan vattnet en sådan kraftig verkan åstadkomma?“ måste jag fråga, då jag efter besöket i duschhuset känner mig munter och kry som en fisk, glad i hågen som en bofink. Jag märker att jag fått en mera öppen blick för omgifningen och för allt som flyger, kryper eller rör sig under Guds fria och herrliga himmel. Och det genom störtduschen, blott genom den. Jag ser, hvad jag icke sett förut, att folket här i Joroistrakten eger någonting betryckt och nedstämdt hos sig, att man sällan eller aldrig finner ett verkligt välformadt anlete eller sköna drag, vare sig hos qvinnor eller män af allmogeklassen. Man säger mig, att förgångna hårda tider och den hemska hungersnöden lagt denna dystra prägel öfver deras anleten. Och man har förmodligen rätt. — Jag ser, att jordbruket skötes med omsorg och drift, äfven af de mindre lägenhetsinnehafvarne, och jag får veta, att en verklig täflan uppstått bland desse att följa med tiden och dess fordringar. Järvikylä jordbruksskola tyckes dervidlag ha uträttat mycket godt, och Järvikylä gård med dess vidsträckta egor utgör ett verkligt mönster för tidsenliga och välskötta egendomar, värda att taga exempel ifrån.

En sparbank för folket finnes i socknen. För dess inrättande har en af de större egendomsegarne inlagt stor förtjenst. Folkbiblioteket, som åter i kyrkoherden Rönnholm eger en intresserad och varm vän, är väl försedt och flitigt begagnadt. Så skall det vara: „Ljus åt vårt folk, mycket mera ljus åt vårt folk!“ borde vara hvarje prestmans lösen.

Om jag önskar deltaga i en fiskerifärd? Jo visst, tackar som frågar. Jag är en fiskeriamatör, så god som någon ann. Ja-så, vi skola resa i rödaste rappet? Topp! Det är jag med om!

Med några metspön och dito refvar,
En burk med maskar — och litet till,
Ett gladlynt sällskap mot insjön sträfvar,
Nu skall det „knyckas“ — om fisken vill.

Och långa snipan från stranden ilar;
Igenom vassen det framåt bär,
Och omkring udden vår farkost kilar
Långt ut på fjärden, der fisken är.

Se så, nu sänka vi ankarstenen.
Pass på! Nu går den mot botten ned! —
Men jag får trossen kring båda benen
Och nära är, att jag följer med.

Ja-ha, nu sitta vi tyst och stilla: —
Först mask på kroken. — Sen kastas ut. —
Nu skall du lockas, min gädda lilla,
Till mig i båten, förutan prut.

I aktern sitter vår prest så frodig:
Han ser på flötet med lysten blick.

Och se, en abbor' är äfven modig:
Den dumma göken på kroken gick.

En ung student, som är torr och mager,
Af bara visdom — som jag precis —
Han sänker refven och upp den drager,
Och jag gör äfven på samma vis.

Men hur vi spotta på krok och flöten
Och bjuda fiskarne „argan list",
Så bli de skygga, de dumma nöten,
För *Helsingforsbor* — ja, det är visst.

Dock, han har tur, vår prelat — besitta!
Nu knöck han åter en abborslok.
Märkvärdigt är, huru lätt de hitta
Just till *hans* maskar och till *hans* krok!

Ja-ha, nu ha vi till afton hunnit
Och solen sänker sig långsamt ner,
Se'n hela dagen hon lyst och brunnit,
Hon går att skaffa sig nattqvarter.

Och ankarstenen vi åter hala.
Nå, fatta trossen! — Just se så der! —
Se så, nu händer ju det fatala:
Vår farkost nära att kantra är.

Det är ej bra att ha prester feta
Till sällskap, då man att fiska far,
Ty alla fiskar ur sjön de meta,
Så knappt en stjert blir åt andra qvar.

Och när det gäller att lätta ankar
Der ut på djupaste insjöfjärd,
Då kan det hända att båten kantrar
— Det såg jag sist på vår fiskarfärd.

Jag skulle således säga farväl åt vännerna i Jorois. Jag är nemligen fast besluten att under min resa äfven hemsöka Kuopio, utom andra herrliga orter, som finnas upptagna i min marschruta. Och jag far, med själ och sinnen uppfylda af de angenämaste hågkomster från några dagars vistelse på den trefliga orten.

VII.

Under färd till Kuopio.

Vid Kuvansikoskis utlopp stiga vi ur åkdonet, styrande kosan till ett riktigt småtrefligt torpställe vid stranden.

God dag, hyggliga torparfar, god dag, hjertans beskedliga torparmor! Hur står det till med helsan, förnöjsamheten och potatisväxten? Bra! Nå, det låter höra sig! Tro mig, mina värderade landtliga oskulder, ni gjorde en resande en rasande stor tjenst, om ni skaffade hit en båt, i hvilken han på hyggligt sätt kunde komma till sina önskningars mål, den allom kända kanalen vid Taipale. Ja-så, jag får en båt, och det en duktig en, sägen J! „Tackar för anbudet!“ sa' auktionsmäklaren, då tjufven annekterade hans snusdosa.

Nå, se der ha vi farkosten! Stor är den, lång är den — ja, den håller sina femtio fot öfver stäf, och det är aktningsvärdt. Jag föreställer mig att den allra minsta jollen till den allra största skutan, den gamla bekanta Refanut, hade just de der proportionerna.

Och nu en dryck friskt vatten, om jag får be!

Nej, men har man sett på maken till gentiless på bondlandet! Den lilla tösen från torpet hemtar fram en hvit och fin porslinsmugg, fylld med vatten

— och is. Gå se'n och säg att savolaksarne ej förstå sig på det fina! — I alla fall är det angenämt att få sig en klunk friskt vatten i solbaddet. Utom en blank tjugufempennisslant är du förtjent af en liten visa, du lilla innevånarinna från torpet vid stranden.

Du har ej diamanter, min flicka,
Och perlor och guld har du ej;
Men ögon du har, hvilka blicka
Så klara på muggen — och mej.

Du har ej en hatt, en af dessa
Med påfågels-plymer. — Nå-ja,
Din linhöljda, lurfviga hjessa
I rödrandig duk trifves bra.

Du har ej turnyr, som de andra,
Ty *bakvänd* din smak icke är,
Och ingen skall heller dig klandra,
Om aldrig du „utväxten" bär.

Farväl, må du helsa, min flicka,
Till hönsen och grisarne med!
Haf tack för ditt iskylda dricka!
— Till båten jag skyndar mig ned.

I den långa båten sitta tvenne långa, handfasta karlar vid de långa åraarne. Och nu bär det af. Lång tid räcker ej färden till Taipale kanal från Kuvansi, då det endast kan vara någon verst mellan dessa platser.

Ja-så, vi få vänta någon half timme, innan vi få förnya bekantskapen med vår präktiga „Elias Lönnrot", ombord å hvilken färden till Kuopio skall företagas.

Under tiden skola vi besöka den gamla, kasserade kanalen, med dess gamla odugligvordna slussverk, här bredvid. Och det måste jag säga, att denna kanal presenterar sig som en barnleksak i bredd med den nya kanalen, fastän äfven mycket, mycket arbete och

mycket, mycket penningar förslösats på densamma. Numera ser den helt ruskig och förfallen ut. Der nere i bassängen frodas vattenväxter, gräs och diverse annat gods. Allting är förgängligt här i verlden.

„Hvad förmultnadt är, skall ramla
Och det friska, nya växa
Upp utur förstörelsen“ —
säger Tegnér.

Åh, mjuka tjenare, kapten! Alltid lika nöjd och nyter. Men en dylik lycklig ost, som ni, kan väl inte vara annat än belåten. Sommaren igenom har ni nöjet att göra lustfärder till sjös, utan att behöfva betala en kronans fyrk för roligheten? Eja, vore vi der! Men alla äro ej skapade till kaptener, om man också någon gång är det — se så der tillfälligtvis.

Således ombord igen, till nya ströftåg på nya områden. Allt herrligare blir omgifningen, ju mera vi närma oss Kuopio. De små, täcka öarne bli allt talrikare och ångbåtens inskärningar mellan dessa allt flera och trefligare. Är det också ej förtjusande att t. ex. passera rundtom det vackra Kopolanniemi?

Se så, nu äro vi framme vid *Leppävirta*, den ovedersägligen naturskönaste trakten af alla dem jag hittills sett.

Vi stiga i land, ty „Elias Lönnrot“ kommer att dröja här en god half timme, heter det. Och nu i språngmarsch upp till den närbelägna kyrkan. Vi titta in här och finna, att ifrågavarande helgedom är både rymlig och vacker. Vi stiga upp i det höga kyrktornet, och vi ha härifrån en utsigt, som kan kallas magnifik. Här skåda vi „höga berg och djupa dalar“, och sjöar och öar, så långt som ögat blott kan nå.

Men här ha vi ej tid att dröja så länge som vi önskade. „Elias Lönnrot“ öfverger oss, om vi försinka oss — och det vore fatalt.

Då vi komma ned till ångaren, upplyser man oss om, att „Leppävirta-kommerserådet“, han, den der bredbenta, penningdryga gubbfiguren, som står stödd vid en bastant knölpåk på bron, hittat på orådet att skicka 500 säckar mjöl till Kuopio. Det kan allt vara bra för Kuopioboarne och deras grötgrytor, det der mjölet. tänker jag; men för oss passagerare, som ha en brinnande längtan till Kuopio, är det mindre trefligt att i par timmars tid nödgas åse huru den ena mjölsäcken efter den andra kryper ned i lastrummet. Men man får lof att foga sig i sitt öde. Jag slår mig i ro på en soffa på halfdäck och gnolar:

„O, den som hade
Vingar, som fåglarne ha“.

Villan på andra sidan sundet tillhör rektor Walle, hör jag. Lyckliga skolmenniska, som förfogar öfver en så herrligt belägen sommarbostad, den allra vackraste i Leppävirta-trakten.

Men de ha minsann ej någon afundsvärd lott, de de der mjölbärarne! Se, hur de knoga, så svetten siprar fram ur ryggstycket i västen, så hela vattufloder samla sig i stöfvelskaften. I ett nu är lastrummet fyldt med mjölsäckar.

„Leppävirta-kommerserådets“ breda anlete skiner af fetma och belåtenhet. Han har lyckats i sprattet, som han ville spela oss resenärer. Och nu vinkar han med knölpåken ett farväl till kaptenen. Se så! Full maskin! — och nu bär det af igen.

Nå, så trefligt! På stranden vid *Konnus kanal* ter sig en liffull tafla. Här uppenbarar sig en större samling menniskor i brokiga, pittoreska drägter: unga, vackra damer, klädda som bondjäntor, andra i ljusa sommartoiletter, gymnasister, lyceister, artister — och andra eqvilibrister. Och se der, en verklig bondspelmanstyp! Han närmar sig ångbåten, under det han till vår ära utför Björneborgarnes marsch, så det gnislar och

hviner i öronen. „Hejsan, hvad det låter!“ sa' bonden, satte sig på klaveret.

Det glada, uppsluppna, trefliga och brokiga sällskapet har inträffat här vid kanalkanten för att koka och äta de ansenliga partier fisk, som sällskapet tidigare på dagen plockat från vikarne och sunden i närheten af kanalen. Smaklig måltid! Och sen skall det dansas på fisksoppan. Nå-ja, kanske det är helsosamt!

Så ila vi bort
Från Konnus strand,

önskande god fortsättning åt det glada sällskapet.

Sjökaptenerne ha alla den svagheten att skryta med deras resp. skutor och med de utmärkta egenskaper dessa förfoga öfver. „Elias Lönnrots“ kapten fann anledning att berömma sina utmärkta lifräddningsbåtar. Jag tillät mig under plötsligt påkommen oppositionslusta göra den anmärkningen, att dessa båtar visserligen kunna se präktiga och durabla ut, så länge de befinna sig upphalade under fartygets dafvertar. Komma de deremot i sjön, menade jag, så läka de som såll allesamman. Sådant ser man dagligdags.

Det der var tillräckligt sagdt, för att stöta sjömannen mot hans ambitions ömma liktår. Han blef fundersam. Han tycktes gå och rufva öfver, huru han kunde bli i tillfälle att bevisa hvad han sagt. Jag fruktade redan, att han möjligen kunde få i sinnet att styra ångaren på första bästa sten — detta hade en äkta yankee-kapten utan tvifvel gjort — då det hände sig, att en gammal tants nya sidenmatilj råkade gå öfverbord. Lyckligare hade ödet aldrig kunnat foga — åtminstone för kaptenen, ej för tanten. Han kommenderade „back“ och „stopp!“ och med en flink manöver var en af lifräddningsbåtarne i sjön. Att försöka rädda mantiljen, var fåfäng möda, ty den sjönk, till sorg och saknad för egarinnan. Men då roddarne återvände från deras räddningsexpedition, kunde det konsta-

teras, att i slupen ej fanns så mycket vatten, som tillfredsställt ens den måttligaste vattenälskande nykterhetsvän. Att kaptenen efter allt detta såg triumferande och nöjd ut, är en gifven sak. Och jag unnade honom gerna den oskyldiga fröjden.

Igenom solröken skönja vi konturerna af trenne väldiga åsar, som höja sina hjessor i fonden. Och så uppstår ett meningsutbyte mellan ett par af passagerarne i den dunkla frågan, hvilken af dessa solrökhöljda åsar är den för sina utmärkta utsigter beryktade Pujubacken. Jag kan naturligtvis ej yttra mig i saken, emedan jag ej förut haft äran göra bekantskap med tvistefröna; men jag föreslår, att de stridslystna ville ha godheten stoppa sina upprörda känslor i kappsäcken tills vi hunnit närmare målet.

Snart äro vi så nära, att ögonen nå Pujubackens torn, och så få vi sigte på Biskopsudden eller Wäinölänniemi, på kyrkan, bränvinsbränneriet — och så äro vi i Kuopio.

VIII.

I Kuopio.

Kuopio är en vacker stad, har ett förtjusande läge, är i allmänhet väl reglerad, husen väl underhållna, gatorna rena och snygga, och stadens innevånare presentera sig som de hjertligaste menniskor, som traska omkring här på jorden — se der det intryck jag genast fick af Kuopio, efter det jag stigit i land.

Att företa en promenad på Prestgårdsudden lönar mödan. Det är som företoge man en vandring i paradisets lustgårdar — mycket mera naturskönhet fanns väl ej der, och trädgårdsmästarkonsten var väl föga mer

utvecklad der än här. Ja, slår man sig ned på verandan till den lilla trefliga restaurationspaviljongen, skall ögat gerna dröja vid de leende taflor, som från denna upprullas för blicken.

Vid Wäinölänniemi jag sitter
Och blickar kring sjö och land.
Jag lyssnar till bofinkens qvitter,
Till vågen, som sorlar vid strand.

Der ser jag en segelslup gunga
På fjärden, för „laber bris“;
Jag hör, hur de seglande sjunga
På sjömännens hurtiga vis.

Från roddbåten borta på viken
Harmonikan ljuder så gällt;
Den är just ej vacker, musiken,
Men flitigt man spelar — och snällt.

Nu dalar sig solen och sänder
En gyllene afskedsblick
Kring fjärd, kring höjder och stränder.
Godnatt! — Jag fick också en nick.

Teaterhuset är stiligt och uppfördt på en af de vackraste platserna i staden, på det täcka Kuopionniemi. Skada blott, att teatern så sällan är använd af konstens adepter. I „Opris“ lär det deremot gifvas „gästroler“ med fulla hus, och det hvarje dag som kommer och går.

Man vill påstå, att huru man än rör sig omkring i en småstad, det händer att man jemt och ständigt kommer och återkommer till „torget“ — „stortorget“, som det kallas, om det sedan är hur litet som helst. Alltnog, hur jag vandrade, kom jag också till stadens torg och fann att man gerna kunde gifva detsamma det skrytsamma namnet „stortorg“.

Torget är ju stort och snygt —
Sådant har ej alla städer; —
Kring detsamma har man bygt
Snygga hus, som upp det kläder.
Perlan ibland husen alla
Kan man rådstuhuset kalla.

Hvad är det jag finner der? —
Saluvagnar hela raden
Eger man ju också här,
Som hos oss i hufvudstaden.
Ja, vi äro ej för mera
Hur på torget vi husera.

Jungfrun trippar också här
Än med korgen, än med kannan;
Silkesduk hon icke bär
Och ej heller „lugg i pannan".
Derför vill jag henne prisa
I min lilla, enkla visa.

Här jag icke finner alls
Torgmadammer, hvilkas tungor,
Hvilkas gester, hvilkas hals,
Hvilkas röster, hvilkas lungor
Inneha den högsta graden,
Som hos oss i hufvudstaden.

Vi styra kurs öfver torget, vandra förbi den äldre begrafningsplatsen och finna oss hastigt och lustigt i en kasernstadsdel, der vi se hus vid hus i långa rader, alldeles som militärkolonner, uppställda till parad. Det är Kuopio bataljons kaserner, vi ha för ögonen. De se propra ut; men så ha de också kostat vackra slantar! Som bäst håller man på att än vidare snygga upp dem, för att ha dem så komfortabla som möjligt tills gossarne återvända från lägermötet i Willmanstrand.

Det der vackra huset ett stycke från kasernerna ser trefligt ut, och likväl är det ett hemvist för den af plågor och lidanden hemsökta menskligheten. Just så skall man inrätta det för sina sjuklingar, — om man kan det! Vid den lilla insjön Walkeinens strand har man uppfört sjukhuset; det är af sten, bygdt i flera våningar. Från sjukhusets fönster eger man en hänförande vacker utsigt kring den lilla insjön och till de villor och sommarbostäder, som äro grupperade deromkring.

Det är således till den vidtberyktade Pujubacken, vi nu skola begifva oss. Man vill påstå, att bestigandet af denna backe är mödosamt och påkostande under en varm dag. Kan nog hända; men då man befinner sig på turistfärd, får man lof att beqväma sig i allt. Och derför: framåt, marsch!

Ja-så, det är svenska kyrkhuset i Kuopio, den der anspråkslösa träbygnaden vid en afsides gata, den vi nu passera? Kyrkan är här inrymd i ett privathus, hvars stora, vackra sal under tidernas lopp begagnats till ett och hvarje. Så har den tjenstgjort som teatersalong, lasarett, magasin, boktryckerilokal m. m., m. m., och nu användes den under vintern till kyrka för Kuopio stads svenska talande innevånare. Vi titta in i den och finna att man för tillfället förrättar någon uppbörd derstädes.

I det röda huset vid vägen höres knapprandet och surrandet af maskiner. Hvitluggiga flickor titta nyfiket ut genom fönstren. Derinne tillverkas tändstickor, hör jag, och brinnande brådt om har man.

Der ha vi domprostegården, också den vackert belägen, med trädgårdsanläggningar, en täck insjö och böljande åkerfält.

Och nu vidare framåt! Nå, men se här är det riktigt idylliskt! En qvarn vid ena sidan af vägen, i hvars ränna vattnet strömmar lätt och lustigt; på andra sidan en af småskog omkransad bäck, Maljalampi kallad, i hvars mörka vatten ett par småttingar otvunget

och gladt tumla om under lek och ras, så vattenperlorna stänka upp mot trädens toppar.

Jag påminner mig, då jag ser denna trefliga idyll, hur mästerligt Viktor Rydberg målar en liknande situation i sin täcka dikt „De badande barnen“:

„Se de muntra barn till mötes bäckens dunkla bölja hoppar,
Smyger sig med smek och kyssar kring de täcka friska kroppar,
Flyger upp i stänk omkring dem, så att tusen perlor glimma,
När den glade pilt försöker lära lekkamraten simma.

Lär hon det, så har han lofvat fylla hennes korg med nötter.
Hur hon sprattlar nu och sparkar med de knubbigt nätta fötter,
Hur hon sträcker ut den ena och den andra trinda armen,
Medan hon på gossens händer hvilar med den späda barmen.

Sparfvepappa, som i lönnen nyligen sin boning fäste,
Tittar qvittrande på barnen öfver kanten af sitt näste,
Tycker: „fast de ej ha vingar ha de ändå samma gamman,
Som då jag och sparfvemamma plaskade som ungar samman“.

Och när lärkan, som i rymden hvilar på de sträckta vingar,
Ser det oskuldsfulla paret, slår hon till en drill, som klingar
Likt ett eko af det jubel, som i tidens första stunder
Höjdes af den första lärkan öfver paradisets lunder.“

Och nu begynner stigningen. Vägen uppför Pujubacken är icke brant, men påkostande ändå, ty den är lång. Höga furor omge oss hvart vi än blicka. Här och der är skogen glesare, då man icke aktat för ro att med yxa och såg fälla dessa ståtliga prydnader för den vackraste plats, staden eger. Det torde ej dröja länge, innan staten inlöst Pujubacken, och då har man anledning tro det vara slut med sköflandet.

Ändteligen äro vi vid tornet, som kröner Pujubackens hjessa. Här finna vi en liten nätt bondgård, hvars värdinna är artig nog att servera resp. besökande kaffe och mineralvatten. För något år tillbaka lärer utskänkning af diverse andra styrkande och lifvande varor förekommit; men för mycken konsumering hade diverse ledsamheter till följd, som återigen förorsakade en inskränkning af serveringen.

Den „högtuppsatta“ värdinnan är förekommande nog att sticka en väldig kikare i min hand. Jag klättrar uppför de 70 trappstegen, som leda till tornets öfversta platform, och så befinner jag mig på en höjd af vidpass 500 fot öfver Kallavesis vågor. Och jag har ett panorama för ögonen, som är storartadt vackert. Härifrån ter sig staden så försvinnande liten ut; den åldriga domkyrkan reser sig hög och majestätisk midt ibland de öfriga husen. Jag ser en herrlig skärgård så långt ögat når; talrika holmar, af hvilka den ena blott är vackrare än den andra. Jag ser det vackra Niuvanniemi; dess dårvårdsanstalt, hvilken har ett det herrligaste läge, eger ganska storartade bygnader och anses vara den förnämsta „passionernas skräpkammare“, af dem vi i landet ega. Derinvid ser jag det täcka Laivonsaari. Derborta framskymtar Julkkula kapellansboställe, inbäddadt i herrlig grönska och omgifvet af glittrande vågor.

Med detta natursceneri för ögonen kommer man att tänka på Runebergs sköna ord i „Den 5 Juli“:

„Ja, yngling, här från denna strand
Du ser ett stycke af det land,
Som fosterland du kallar:
Skönt som vid Wirdois sjöar här,
Är det kring Saimens tusen skär,
Der Wuoksens bölja svallar,
Der Imatra i skum sig klär.

Och stod du nu längst upp i nord,
Du såg en lika herrlig jord
Ifrån dess fjällar höga;
Och om den flacka kust du såg,
Som sköljs af Bottenhafvets våg,
Låg Finland för ditt öga
Och tände kärlek i din håg.“

Här hade jag nog lust att dröja till långt in på aftonen, om ej det ledsamma inträffade, att solröken, hvilken var lägrad kring omgifningen, antagit en allt fastare form och slutligen gjort det omöjligt för mig att blicka längre bort än till de allra närmaste vyerna.

Att tidigt en vacker morgonstund besöka qvarnbacken eller det högt belägna Huuhanmäki har äfven sitt stora behag. De präktigaste utsigter framställa sig här för blicken. De täckaste öar uppdyka ur den spegellugna sjön, hvarhelst man än skådar. Ja,

„Här är gudagodt att vara,
Ack, hvad lifvet dock är skönt!“ —

tänker jag, under det jag beundrar och njuter.

Men alla fröjder ha ett slut. Till denna öfvertygelse kommer jag, då min reskamrat slår mig på axeln, påminnande mig, att ångbåten „Savotar“ icke väntar, derest vi ej precis kl. 8 äro inom dess relingar.

Ledsamt är det att skiljas från den nätta och trefliga staden och från dess hjertegoda invånare (bland

hvilka sistnämnda jag — inom parentes sagdt — äfven eger några fränder och vänner).

Nere på kajen vimla menniskor i mängd och bland dessa ett par tre „farbröder“, gamla lustigkurrar, äkta „forna tiders gubbar“. Invid landgången upptäcker jag några ungdomar, utrustade med blanka, skinande messingsinstrument och väldiga nothäften. Icke se de artistiska ut precis, de unge männen, men nog kan man ändå se, att de starkt fundera på att undfägna dem, „som öron ha till att höra“, med hornmusik. Rätt snällt af dem!

Musikanterne tillhöra frivilliga brandkårens i Kuopio musikkapell och de ha infunnit sig för att exequera afskedsmusik, deras musiklärare till fägnad och ära, då denne företar en bröllopsresa till någon fjerran bygd.

Och nu befinna vi oss ombord. Brandkåristerne blåsa af hjertans grund. Deras anförare, en rödkindad och — märkvärdigt nog — mycket frodig folkskollärare, viftar flitigt med den grå hatten och ser belåten ut. Landgången in! — Sakta back! Framåt! — Och nu farväl, Kuopio, du äkta perla bland småstäder i Finland!

Då vi komma ett stycke från land, märker jag att ett par Kuopio-vänner „glömt sig qvar“ på ångbåten, i den vänliga afsigten att göra mig ressällskap till Leppävirta. Präktige själar! hygglige Kuopiobor! Tack skall ni ha för det!

IX.

På färd till Pungaharju.

Vår ålderstigna „Savotar“ är ej någon treflig gumma. Hon lär dock göra briljanta affärer, den gamla damen, sedan hon råkat komma upp i smöret hos

smörhandlande bönder och reslystne spanmålspatroner, hvilka alla, trots hennes föga eleganta fasoner, finna sig väl i hennes sällskap. Hon är till åren kommen, detta märker man af hela hennes gammaldags uppträdande. Gerna såge man dock, att hon presenterade sig i en tidsenligare drägt. Bland annat smått och godt borde hon tänka på att lägga sig till en sådan der modern hufvudbonad, som kallas „gnistfångare“. Egde hon den, slapp hennes kunder och vänner olägenheten att ständigt befinna sig i det förtretligaste gnistregn. Hennes egen toilett vore ej heller, om hon egde en sådan, utsatt för faran att förstöras eller nedsotas, och det vore godt och väl. — Snälla fru Savotar, var så älskvärd och skaffa sig en gnistfångarbahytt till nästa sommar, och du skall få se, att du kommer att tillvinna dig talrika beundrare äfven bland dem, som ej blifvit skapade till smörhandlare eller spanmålspatroner!

Då jag i Nyslott tog farväl af gumman, kunde jag ej låta bli att tillegna henne följande lilla stump:

Hur du pustar, min madam,
Hur du svänger bogen trinder,
För du oss till målet fram
Utan haveri och hinder.
Derför måste jag dig gifva
Orlof, som skall hyggligt blifva.

Fastän du ibland är full —
Utaf smör och ost med mera —
Kränger du dock ej omkull,
Hur man ser dig figurera.
Nej, du är en måttlig qvinna,
Detta kan ju en hvar finna.

Trogen är du, kysk och snäll
Mot kaptenen, må jag säga,
Fast du en och annan qväll

Mindre passligt gått till väga:
Ja, man har i mörka natten
Sett dig *ute* — det var katten!

Nå, nu är jag igen i Nyslott. Och den här gången får jag tillfälle att formera närmare bekantskap med den lilla staden vid det stolta Olofsborg. Jag råkar nemligen komma dit på qvällsqvisten och får lof att i dess stillsamma sköte invänta den följande dagens ångbåtslägenhet till Pungaharju. Se der, hvarför jag har så godt om tid!

Och så gäller det att skaffa sig tak öfver hufvudet. Nog går det an att „äta ute“, alltid! men se att „sofva ute“, det kunde allt ha sina små olägenheter. Man har på det allra varmaste rekommenderat fru Mölsé och hennes trefliga privata bostad för resande, och derför gör jag genast en uppvaktning hos henne. Jag får mig anvisadt ett trefligt och snygt rum med fogelstycken på väggarna och utsigt — rakt in i telegrafstationens embetsrum. Sämre lottad kunde man vara!

Då det ej ännu är alltför långt lidet på aftonen, öfverenskommer jag med mig sjelf att se mig omkring i staden, innan jag reser i väg till „Fjäderholmarne“. — Sagdt och gjordt.

Nyslott är en egendomligt tyst och stilla stad. Händer det att en ångbåt lägger till vid kajen, ser man visst en och annan af stadens mera nyfikna invånare visa sina allvarliga anleten, men så äro de strax derpå försvunna som genom ett trolleri. Ja, här har man ofta lika svårt att finna en menniska, som salig Diogenes hade det, företog man sig äfven att liksom den hedersmannen söka en sådan med lykta och bloss.

Huru det är, kommer jag till bron, belägen midtför Olofsborg. Det kan vara bra, att i tid undanstöka visiten på Olofsborg. Hvem vet, hur det gestaltar sig med medhinnandet i morgon, tänker jag. Jag begynner ge alla möjliga tecken till vaktkarlen, som enligt min tanke borde finnas inom borgens trygga område. Man har

meddelat mig, att denne borgkastellan ej är sen att infinna sig med båten, om man blott ger tecken från bron. Men huru jag står der och gestikulerar med armarne likt en väderqvarn med god vind i vingarna, får jag af en förbipasserande veta, att kastellanen allaredan lemnat borgen, för att, sin vana trogen, tillbringa natten i staden. Jag får veta, att den gamle mannen är mer än tillbörligt spökrädd och att han ej på några vilkor kunde förmås att nattetid vistas inom borgens murar. Derför har han äfven nu i god tid skyndat bort från det skräckinjagande stället. Och jag får lof att uppskjuta Olofsborgsbesöket till följande dag.

Tack vare folkskolläraren och litteratören *R—t*, som vid besöket i Nyslott var särdeles tjenstvillig och förekommande mot mig, blef jag äfven i tillfälle att taga Nyslotts stads- och landsförsamlings nya vackra kyrka i betraktande. Kyrkan, som verkligen ter sig prydlig, är uppförd efter ritning af arkitekten F. A. Sjöström. Den nyss uppställda altartaflan är målad af fru Alexandra Såltin. Utsigten från kyrktornet är vidsträckt och storartad.

Tack vare tillmötesgåendet af den vänlige folkskolläraren, blef jag äfven grundligt orienterad inom Olofsborgs vördnadsvärda murar. Det var, som hade jag hela Olofsborgs intressanta historia för mig, då jag klef i min präktige cicerons fotspår, från den ena bastionen till den andra, från den ena skottgluggen till den andra, än besökande riddarsalen, än jungfruburen, än den mörka, dystra kyrkan, de öfriga kasematterna, „polackernes fängelserum“ m. m., m. m. Han berättade gerna och väl, min ciceron. Han var också barnfödd i Nyslott, hade från pojkåren varmt intresserat sig för Olofsborg. Borgen var för honom en den käraste plats, och jag hade icke kunnat få en bättre vägvisare, än jag hade i honom.

Adjö, spökrädde kastellan! Du har åtminstone vanslägtats, det må jag säga. Tro mig, forna tiders

kastellaner skulle le i skäggen åt ditt fördomsfulla, ynkliga uppträdande!

Det är ångaren „Ansio“, som vid middagstiden skall afgå till Pungaharju. Den ligger redan vid kajen, sändande svarta rökmoln ur skorstenen och väntande på passagerare. Ett glas seltersvatten hinner man väl ännu inmundiga i kaféet vid bron? Åh-ja, mycket väl. Och nu bär det af igen.

„Ansio“ skulle icke vara en oäfven ångbåt, derest hon ej egde samma fula fel, som „Savotar“. Dess skorsten strör gnistor kring, och det till sådan mängd, att de formligen hagla kring öronen. Jag betraktar rorsmannens kavaj och finner lika många hål inbrända i densamma, som det finnes stjernor på himlafästet. Jag kastar en blick på hans bredbrättiga filthatt och finner att denna mycket väl kunde tjenstgöra som såll — sådana underverk ha gnistorna åstadkommit. Däcket är nästan genombrändt af dem; soffor och lifräddningsbåtar ha ej heller undgått outplånliga märken efter de ständigt nedhaglande gnistorna.

Kaptenen är ej synnerligen meddelsam, men det är deremot en gammal fru, som berättar, att hon varit gift tvenne gånger, att hon har fem söner, att hon helsat på hos en af dem vid lägret i Willmanstrand, att hon funnit, det „den stackars pojken“ der fått slita så ondt, att hon ville betala hvad som helst, blott hon kunde befria sina fyra öfrige söner från olyckan att bli soldater. Tårarne trillade så vackert ned i gummans små näpna moustascher, då hon snyftande förtäljde detta — och jag tyckte synd om henne.

Se, der möta vi en underlig seglare! En seglande vedtraf vet jag mig ej ha sett förut; men här har jag underverket. Vedträna äro fasthakade vid hvarandra med s. k. lås, och sålunda hopkopplade bilda de en flotta, hög som en vanlig vedtraf. Öfverst på vedtrafven höjer sig en mast, försedd med ett väldigt s. k. latinskt segel. Ett gammalt äkta par utgör vedtrafvens besättning. Gumman stickar strumpa och gubben sitter med pip-

snuggan i munnen, styrande vedtrafven förmedelst en lång planka. Hejsan, hvad det går! — men fort går det inte.

Mot aftonen äro vi fram vid *Pungaharju*, det lifligt efterlängtade målet under min tripp inom eget land. Man har inrättat en ny fin brygga vid stranden, detta ser jag genast. Och så ser jag några hvita nattmössor, hvilka sticka fram öfver ett plank — åh-nej, förlåt, det är ju från inhägnaden kring simbassängen, som de hvita badmössorna, tillhöriga några nyfikna damer, lysa och skimra, för att strax derpå försvinna, sedan ångbåtspassagerarnes blickar blifvit riktade åt det hållet.

Vägen, som från ångbåtsbryggan leder till det täcka hotellet uppe på åsen, är brant stupande. Men det är trefligt att se, hur de talrika resandena kräla upp och ned, ned och upp, ungefär som myrorna kräla kring stacken.

Sedan jag blifvit anvisad rummet n:o 12 — femton numror finnas, — i hvilket jag kommer att ha min varelse under vistelsen på platsen, företar jag en äntring upp till tornet.

„En verld, hvars tjusning jag ej anat,
Gick för mitt häpna öga upp“ —

säger skalden. Ja, hänförande vackert är det natursceneri, som från den upphöjda platsen framställer sig för blicken: På ena sidan det glänsande Puruvesi, på andra sidan många täcka fjärdar, som alla ha gemenskap med det stora, fjerran belägna Pihlajavesi. Här ser jag sjö vid sjö och ö vid ö samt barr- och löfskog på alla håll och kanter. Herrligt! Storartadt herrligt Se blott huru

„Den döende sol hon sjunker skön
I vikarnes vackra vatten:
Ett skimmer af guld sig bredt kring ön,

Och lundarne hålla sin aftonbön,
Och månen går upp i natten" —

som Topelius någonstädes säger. Dessa ord kunna utomordentligt väl tillämpas på allt det sköna och herrliga jag här får se. Det kan tydligt skönjas, att kronan beskyddande sträckt sin långa arm öfver dessa skogspartier, ty hvart man än blickar, ser man att ordnande händer rensat, ansat och gjort allt fint och snygt. Man har också gjort sig stora förhoppningar på ett möjligen inträffande kejsarbesök. Är det då underligt, om afqvistning och rensning pågått med stor ifver, om gropar blifvit fyllda och att till och med en ny landningsbrygga inrättats?

Hotellet är eljes sinrikt och väl inredt, — ja, man måste förvåna sig öfver dess byggmästares stora omtänksamhet för gästernes beqvämlighet, då man ser, huru han fiffigt och fintligt inrättat terrasser och observationsplatser på alla upptänkliga ställen. Sådana behöfvas äfven, då omgifningarna ha så mycket sevärdt och njutningsrikt att erbjuda. Det glunkas om, att den ännu ej så gamla hotellbygnaden snart måste rifvas, då den befunnits vara starkt ansatt af röta. Så bygger höga kronan!

Ifrån att ha varit solljus och leende, blir aftonen plötsligt mörk och mulen. Tjocka, dystra åskmoln hopa sig under himlahvalfvet. Och nu begynna de vackraste blixtar korsa rymden. Det är ett mäktigt, ett imponerande skådespel, som det hastigt uppkomna åskvädret erbjuder, isynnerhet då man betraktar detsamma från en dylik utmärkt observationsplats, som den jag innehar.

Hotellgästerne fly från terrasserna; de, som promenerat längs åsen, komma i språngmarsch tillbaka. Alla skynda undan åskregnet, som ej låter vänta på sig. Ett par sega gubbar, något slags landtjunkare, med långskaftade stöflar, långskaftade masurpipor och solblekta, tofviga skägg, sitta dock envist qvar vid toddybordet på terrassen. Gubbarne ha ej träffats på långa

tider, tyckes det, och, inne i ett intressant samspråk, märka de ej ens att det regnar.

Regnet upphör snart; men aftonen blir mulen och dyster. Jag sätter mig i kabysen två trappor upp och qvintilerar:

Här jag sitter i den mulna qvällen,
Gloende bland annat på
Molnen, som kring himlapellen
Skyndsamt fram och åter gå.
Jag kan icke tycka om desamma,
Om de också äro bra ibland
Då man ser dem uti purpur flamma,
Sväfva högt utöfver sjö och land.

Ja, det hör ju rakt till det fatala
— Detta må jag säga först som sist —
Att de ta sig för att börja sqvala
På en ganska vacker aftonqvist,
Då jag önskat se, hur solen sänder
— Innan hon till sofgemaket far —
Vackra blickar omkring Purus stränder.
Sådant ser man icke alla dar.

X.

Vid Pungaharju.

Klockan 5 på morgonen blickar solen fryntlig och glad genom rutan till n:o 12. Derute råder således „god och tjenlig väderlek“, hvad som är välkommet, då jag ej har något emot att företa en promenad till sista ändan af den half mil långa åsen.

En liten grönsiska, som har plats i en vacker hängbjörk utanför fönstret, är vänlig nog att uppvakta mig med en serenad.

Tack för visan, siska lilla! —
Nu jag stiger ur min bädd.
Men för all del tag ej illa
Upp, fast jag ej än är klädd.

Tidigt är du ock på benen,
Strupen din är ren och klar!
Satt jag der och sjöng på grenen,
Säkert rösten kråkans var.

Men du för ett lif, min siska,
Som det måttligaste är:
Endast källans vatten friska
Är den dryck, som du förtär.

Blomsterdoft i bröst och lunga
Får du ständigt andas in;
Derför kan du bättre sjunga,
Ega bättre röst än min.

Det är lika tyst och stilla i hotellets korridorer och trappuppgångar, som i det förtrollade slottet. Hotellbetjening och resande äro försänkta i djupaste sömn. Jag önskar dem god fortsättning, fattar vandringsstafven och beger mig af.

Vägen längs åsen är så bred, att man trygt kan åka om hvarandra som på en vanlig landsväg. På hvardera sidan om denna väg stupar åsen brant mot sjön. Sluttningarne äro bevuxna med barr- och löfskog. Der, hvarest skogen är tätare och på de platser, der de vackraste partierna af fjärdarna, sunden och öarne framträda för blicken, der har man gjort uthuggningar, genom hvilka man får skåda de praktfullaste taflor. Många flera sådana uthuggningar borde, enligt min ringa tanke,

göras, ty omgifningen på hvardera sidan om åsen är rik på herrliga vyer.

Här ha vi Runebergs kulle, en bland de täckaste platser på åsen. Ett rundt bord kring en väldig fura och deromkring några bänkar — se der de beqvämligheter, som erbjudas besökaren af kullen. Men beqvämligheterna fäster man sig mindre vid, då man har en hänförande vacker utsigt att fröjda sig åt.

På en af bänkarne finner jag, bland oräkneligt många inskriptioner, äfven följande:

„När, såsom här, naturen skön sig ter,
Då vidgas blicken i hvart menskoöga
Och all sin hyllning menskohjertat ger
Åt Skaparn deraf i det höga".

Och citat, sådana som:

„O, hvad vårt fattiga Finland
Är rikt på skönhet ändå!"

har man på många ställen ristat eller skurit i bänkarne, hvilka för öfrigt längs hela åsen utgöra verkliga profkartor på initialer, årtal, svensk, finsk, tysk och rysk vers samt mångahanda underliga hieroglyfer.

Nå, men deruppe ser det då trefligt ut! Ja-så, jag får lof att berätta, att jag kommit till slutat af åsen och att jag befinner mig vid sjöstranden, medan åsen ett litet stycke härifrån höjer sig majestätisk öfver trädens toppar. Deruppe ser jag en nätt landtgård. Det är Pungaharju södra vaktboställe, som har ett så förtjusande läge.

Der på åsen står en treflig stuga,
Och kring stugan stå i sirlig rad
Höga furor, som för vinden buga,
Björkar, som ännu ha späda blad.

På ett plank omkring potatislanden
Bröstar sig en tupp så stolt och nöjd,
Under det hans harem uti sanden
Bökar, så det är en verklig fröjd.

Just vid sluttningen går kon att beta.
Se, hur „hennes nåd“ på pigan glor,
Hvilken uppför åsen tyckes streta
Med en stäfva — full af mjölk, jag tror.

Der på stegen sitter katten stilla,
Spejande så lystet på
Liten svala, hvilken ganska illa
Valt sitt bo inunder takets vrå.

Ändtligen är jag vid åsens yttersta ända. Här är skönt att hvila ut efter vandringen. Jag slår mig ned på en af de fullklottrade bänkarne — ja, jag ämnar verkligen vända min figurs frånsida åt namnen „Axel och Fanny“, hvilka äro sirligt textade inom en krona, då jag i tid observerar den gräsliga vanvördnad, jag är på väg att begå, och så sätter jag mig i stället på en plats, der endast ett eller annat simpelt bomärke finnes ristadt.

Sedan gäller det att traska tillbaka till hotellet igen. Då jag återvänder, är här lif och rörelse både utom och inomhus. En liten ångare skall afgå kl. 8, och till denna strömma åtskillige af gästerne. Jag föredrar att stanna qvar, för att under förmiddagens lopp än vidare njuta af de herrligheter Pungaharju har att erbjuda.

Simbassängen, som tyckes vara mycket anlitad, är ändtligen ledig. Ett bad är jag skyldig att bestå min stofthydda efter strapatserna på åsen. Ja-så, äfven hit har man hunnit med den fördömda anteckningslustan? Simhusets väggar äro naturligtvis fullklottrade med mer och mindre orimliga anteckningar och „minnesverser“.

Se här, som prof, en utgjutelse, hvilken har sitt upphof från någon qvinlig badande — åtminstone röjer handstilen detta:

„I djup och högblå bölja
Jag har min kropp fått skölja.
Visst var det litet kulet,
Men det var också mulet;
När solen skiner klar,
Ack, då är Puru rar!“

Anteckningsboken på hotellet tyckes deremot vara mindre anlitad, än väggar och plank, soffor och stolar. Isynnerhet tyckas de utländske turisterne icke mycket bry sig om nämnda journal. Och dock besökes Pungaharju flitigt af spleenbekajade engelsmän, allestädes närvarande tyskar samt rika och beskedliga resenärer från vårt östra grannland.

Ja-så, hästen är förspänd? Det gäller nu att komma landvägen till Nyslott. Ombyte förnöjer, heter det; och derför väljer jag landsvägskommunikationen i stället för den vida beqvämare till sjös.

Farväl, du vackra ås,
Du eger vyer täcka! —
Men mitt besök, gunås,
Kan icke längre räcka.
Dock, det bedyrar jag
Med hand vid hjertat fäst,
Att all min lefnadsdag,
Jag ville bli din gäst!

Färjan lägger just nu till vid bryggan. Den kommer som på beställning. Nu embarkera vi: hästen, kärran, Skjuts-Jussi och jag. Ett, tu, tre äro vi alla lyckligt ombord.

Det kan också ha sitt intresse att se så der färdas med häst och kärra öfver skummande våg. Men

att det icke råkar finnas någon passligare sysselsättning för denne sjuttioåring, som här sätter alla krafter till, då han drar den tunga, klumpiga åran, det är ledsamt. Stackars gubbe! Nog bjuder du till, alltid, men det står illa till med krafterna. Får jag lof att ta i ett tag? . . .

Under det vi dra på årarne, får jag en bit lefvernesbeskrifning af gubben. Hans far hade i tiden varit en förmögen bonde, berättade han. Lifvet log en gång mot den unge bondsonen som solen ler under en herrlig sommardag. Men så kom en fager tös i huset. Hon icke blott fick kor, höns och grisar att löpa efter sig som förgjorde; äfven hans gamla far blef bortkollrad af henne, så att gubben, som var enkling, en vacker dag gick och gifte om sig. Men om hon med sitt fagra skinn och sin släta tunga förstod att „linda gubben kring fingren“, så kunde hon äfven, genom sin ovilja mot sonen, göra lifvet surt för denne. Ja, hon fick gubben att bära agg till sin egen son. Och så blef det småningom omöjligt för denne att qvarblifva i hemmet. Han tog till vandringsstafven, kom till Nyslott och fick plats som dräng. Några år derpå dog fadern, och allt hvad denne egde tillföll enkan och barnen, som tillkommit i äktenskapet med henne — så hade gubben på dödsbädden anordnat. För sonen gällde det att fortfarande knoga och streta för brödbiten. Huru det var, lyckades han komma sig till en torplägenhet, och det begynte gå för honom „som att lappa vantar i månsken“. Men då fick han ögonen på grannens äldsta dotter, och det var rakt omöjligt att mera vända bort dem, då de en gång fastnat vid henne. Hon var en yppig jänta, stor och stark och hurtig som en gardessoldat. — Om hon hade lust att gifta sig? Nå, det behöfde han ej ens fråga. Hon var färdig på blanka minuten. — Och så blefvo de båda ett par. Men han skulle få veta af att han var gift, stackars karl! Några år kunde han tåla och lida hennes impertinens och — hennes knytnäfvar, men så blef det slut med tålamodet.

Åter begaf han sig ut på vandring. Men motgången följde honom nu i hälarne; han slet ondt som en hund, svalt och frös under nödåren, fick tyfus, låg för döden, repade sig, men förblef en sjuklig stackare under sina återstående lefnadsdagar. Var inhyst „på rota“ i Pungaharju-trakten. Visste hvad det ville säga att råka ut för qvinfolk. Hade sin egen tanke om det *svagare könet.*

Nå, nu äro vi i rappet öfver. Vi debarkera vid Tuunnonsaari, och så bär det af med god fart förbi de mest oländiga, stenbundna och svårbebrukade åkerfält och ängar, förbi andra, som äro litet bättre beskaffade, och så befinna vi oss på en landsväg, som är rak, snörrät och jemn som en jernväg. Men då vi närma oss Nyslott, få vi åter göra bekantskap med backar och gropar, gropar och backar.

Uff! Uff! Uff! Der ha vi ett helt sällskap borstbeklädda, bökande varelser. Men nog kunde grismamma och hennes svit hålla sig beskedligt i diket, hellre än att figurera mellan hästfötterna. Aj, aj, aj! Nu skriker en af grisarne till så gällt, som sutte slagtarns knif i strupen på den. Jag ser den lilla stackaren vända benen mot himlahvalfvet, jag ser den tumla om ett par slag, kanske tre, för att sedan bli liggande orörlig på landsvägen. Skjuts-Jussi stiger af, för att öfvertyga sig derom, huruvida den förhoppningsfulla svinungdomen verkligen blifvit öfverkörd och dödad, hvarom hemska aningar uppstått hos honom och mig. Men då han närmar sig, springer grisen plötsligt upp, frisk och kry, visande högljudda prof på, att han åtminstone icke förlorat röstressurserna under den dåningsattack, som beröringen med hästens hofvar medfört.

Strax efter det vi anländt till Nyslott, lägger ångaren „Ainamo“ till vid kajen. Det gäller nu skaffa sig hyttplats.

Kaptenen på „Ainamo“ hör till de gladlyntare bland dessa sjöbjörnar, som „slingra sig fram“ här i verlden, och det är redan borgerlig hemkryssningstid, då jag ändtligen får tillfälle att uppsöka min koj.

Det är icke utan, att en viss beklämd känsla får insteg hos en, då man erinrar sig, att man befinner sig ombord på samma f. d. „Saima“ hvilken för några år tillbaka kantrade i närheten af Konnus kanal, vid hvilket tillfälle restauratrisens dotter äfven omkom. Dock kan man trösta sig med att ångaren sedan dess blifvit ombygd och att densamma nuförtiden manövreras af en omtänksam befälhafvare.

På morgonen äro vi i Willmanstrand. I denna stads vänliga sköte får jag åter lof att tillbringa några timmar, innan lägenhet blir att göra en tur till Imatra.

XI.

Ankomsten till Imatra.

Ångaren „Imatra“ är en gammal bekant. Det är samma hyggliga „mamsell Olga“, som förr i tiden svansade mellan de goda städerna Helsingfors, Lovisa, Kotka och Fredrikshamn. Nu gör hon trägna Imatra-besök, den gamla mamsellen. Såsom de andra namnförändringsvurmarna, har hon öfvergifvit sitt gamla ärliga namn, för att i stället kalla sig „Imatra“. „Fint ska' det vara, om än aldrig så mycket“, sa' gumman, slog snus öfver lutfisken i stället för peppar.

Hon har fått en dugtig ledsagare på sina Imatrafärder. Kapten Klami är en sjögast på tre aln och litet till, en karl för resten, som visat sig vara dugande ej blott på sjön, utan äfven på landbacken, — ja, det såg man nog, då han under sista landtdagen uppträdde som bondeståndets representant för Kymmene domsaga.

Se så, nu bär det af! I ett nu äro vi vid Lauritsala, hvilket täcka ställe besökes endast se så der i

förbifarten. Bland andra märkvärdigheter på platsen få vi sigte på masterna till galeasen „Svanen“, samma skuta, som hade oturen att blifva seglad i sank af en af lotsverkets propra ångare, en händelse, som tilldrog sig midt på ljusa dagen och i det lugnaste väder. Hvad befälhafvaren på nämnda ångare tänkte på, då han företog denna hjeltebragd, är svårt att veta. Vackra slantar lär nöjet emellertid kostat honom.

Derborta ser jag Joutsen kyrka, hvilken, enligt hvad jag från ångarens däck kan finna, har ett läge, så vackert som en kyrka någonsin kan ha det.

Nu komma vi till Jakosenranta långa brygga. En lång rad hästar och åkdon ser jag på stranden, och då ångaren lägger till, skynda skjutsbönderne öfver oss med en näsvishet, som verkligen kan kallas långt gången.

De bjuda ut sina åkdon, som naturligtvis alla äro de bästa och beqvämaste under solen. Qvinnorna och barnen bjuda ut smultron och näfverskor med jämmerliga miner och åtbörder.

Åtskillige af reskamraterne stiga i land vid Jakosenranta, för att härifrån per „Wiborgs-tarataika“ rulla i väg till Imatra. Jag och några andra föredra att vidare per ångbåt resa till Harakanniska, derifrån det är en obetydlig bit till Imatra.

Denna färd kan ha sitt lilla intresse, äfven den; det är nemligen den första tur direkte till Harakanniska, som ångaren „Imatra“ företar, efter det inloppet till bryggan blifvit uppmuddradt och försatt i farbart skick. Ett slags lodningsexpedition kan färden emellertid kallas. Vi gå sakta fram, under det vi känna oss för här och der. Kaptenen tyckes vara osäker, huruvida vi skola lyckas lägga till vid bryggan eller ej. Men den lyckliga omständigheten att vi ha en nationelt sinnad senator ombord, hvars dyrbara lif och välbefinnande säkert mer än någon annans torde ligga kaptenen om hjertat, har egenskapen att verka lugnande på oss öfrige dödlige. Sakta går det, men säkert. Endast en

lindrig „bottenkänning“ kan förmärkas, då vi passera den mera grunda delen af den smala, men ytterst noggrant utprickade farleden. Och så befinna vi oss välbehållna på landbacken.

Härifrån gäller det att marschera ett godt stycke, för att nå stationen, der hästar och åkdon finnas.

Puh! Varmt är det med besked, men framåt marsch nu bara! Se der ha vi ändtligen den trefliga stationen, och här erbjudes oss en liten diligens, försedd med sittplatser för sex personer. Som sällskap i diligensen får jag en vänlig häradshöfding från Åbo jemte hans lika vänliga unga fru, och färden lofvar bli angenäm.

Hejsan! Nu bär det af. Dammet ryker kring ögon och öron. Allt det landsvägsdam, som senatorns åkdon och hästar under färden drifva upp, bli vi, hans „efterkommande“, lyckliggjorda med. Det är inte alls roligt att höra till en senators „efterkommande“, tycker jag, och så tycker häradshöfdingen med.

Hör! Detta dån och detta brus ger till känna att vi närma oss det mäktiga fallet. Der glittrar och skummar den upprörda Tainionkoski, eller „Lilla Imatra“, som den äfven kallas. Se, hur det snöhvita skummet yr, se hur vattenmassan kämpar och arbetar, rasar och brusar! Men framåt igen!

Nu köra vi in på Imatra-hotellets gårdsplan. Här ser det riktigt storstadshotellmessigt ut. Hästar och kuskar, betjenter och lakejer, kypare och städerskor springa, ropa och nojsa som rent besatta, under det att det väldiga fallet brusar och dånar på sitt mäktiga, bedöfvande sätt.

Mina reseeffekter ser jag resa upp för en trappa i sällskap med en tjenstvillig borstarpojke. Och då jag önskar öfvertyga mig om effekternas vidare öden, finner jag dessa, mig sjelf och borstarpojken i ett rum, hvars nummer är 17. Det var sjutton, tänker jag, hvilken ferm expedition här utvecklas, och detta utan att de bry sig om att med ett enda ord göra sig underkunnige om en stackars resandes egna önskningar. Men det

är visst fallet, det allt öfverröstande fallet, som vant desse tjensteandar att tala så litet som möjligt, men att handla så mycket mer. Emellertid finner jag mig fullt belåten med lägenheten en trappa upp, då jag härifrån har en god bit af fallet för ögonen.

Och så sätter jag mig vid fönstret, betraktande det storartade naturskådespelet med den ifver och ihärdighet, att det börjar skymma för ögonen. Aftonen har också redan inbrutit. Skogen kring fallets stränder ser hemsk och dyster ut i denna skymning. Der nere på verandan superar man vid eldsken. Det är trefligt att här från observationsplatsen betrakta grupperna kring borden nedanför. Det åsklika dånet från fallet hindrar en att höra hvad som pratas. Det öfvervägande antalet af hotellets talrika gäster äro utländingar, det kan man se på fysionomierna, på gesterna och hela deras uppträdande.

Vid ett bord så ståtligt tronar
Någon slags förnäm grossör,
Hvilken icke biffen skonar,
Då han derpå anfall gör.
Högst förtretad tycks han ringa
På den stackars kyparn, han,
Som ses fram och åter springa,
Skyndande så fort han kan.
Men den penningdryge svänger
Armen likt en vild barbar;
Se, hur han buteljen slänger,
Så den bort på golfvet far!

Kring det nästa bordet sitter
En familj, som trefligt har:
Gubben utaf glädje spritter,
Då han uti glaset tar;
Och i botten ses han dricka,
Då han mot de unga ler:
Mot sin egen rara flicka

Och mot hennes kavaljer.
Dessa ha vid forsens stränder
Lofvat trohet åt hvarann —
Någonting, som ofta händer
Här vid fallet, säger man.

En mängd krigare jag finner
Borta vid ett annat bord.
Här champagnen skummar, rinner
Under skämt och stora ord.
Sporrar klinga, sablar skramla,
Korkar smälla högt och gällt;
Eder ljuda, stolar ramla —
Sådant lif man för — i fält.
Nog jag har af dessa mönster
Utur lifvet, skyndar att
Stänga nummer sjuttons fönster,
Önskande mig sjelf: — godnatt!

Bruset från fallet, som jag funnit ega egenskapen att söfva in en menniska i den behagligaste sömn, väcker mig åter i god tid den påföljande morgonen.

Det är en vacker söndagsmorgon, just en sådan sommarvarm, herrlig dag, som Juli månad stundom, då den är hygglig af sig, plär bestå oss.

Jag skyndar ned. Imatra kastar sina skumpelare högt mot skyn, hon låter väldiga, fradgande vågor spola öfver klippväggarna, under det vattenmassan kämpar en hård, en förtviflad kamp på lif och död med klipporna nere på forsens botten. En dimma af finaste duggregn sväfvar öfver fallet, och de otaliga vattenperlorna lysa och skimra i herrlig prakt, då solen kastar sina strålar öfver desamma.

Nej, men hvad tjenar det till att försöka beskrifva detta naturens mäktiga under? Min penna är åtminstone för trubbig dertill, det är säkert.

Hotellets gäster röra sig på gångstigarne, på klippafsatserna, på alla de platser, från hvilka man tror sig

kunna skåda vattenfallet i mest fördelaktig dager. Isynnerhet rör sig en brokig menniskomassa af och till på de vackra och jemna sandgångarne.

Wiborgsbönder, skäggförsedda,
Wiborgsgummor, bruna, små,
Barn, magra, illa klädda,
Några, som med kryckor gå,
Fröknar, fina och koketta,
Snobbar i en brokig rad,
Småstadstärnor, blyga, nätta,
Ifrån allra närmsta stad,
Militärer, hvilka glimma
Uti uniformers lull,
Ryssar, hvilka prata, stimma
Om vår kurs och om vår tull,
Engelsmän med refvar, krokar,
Tyskar med mosaiska drag,
Några lefnadsglada tokar
— Och bland desse äfven jag.

XII.

Vid Imatra.

Hvart man vänder sig, är man attackerad af hela svärmar barn, qvinnor och gubbar, hvilka drifva affärer med af vattnet egendomligt formade stenar, med knölpåkar, flätade näfverskor, bär m. m., i hvilken lofliga eller olofliga affärsverksamhet de utveckla en än större efterhängsenhet, än de mest blodigelartade, geschäftsfärdige tyske profryttare äro mäktige till. Och så jämra de sig, och så ge de sina fula anleten de ömkansvärdaste uttryck. Då jag af en sexårig, hvitluggig tös lade mig

till några af de märkvärdiga stenarne, blef jag omringad af ett helt dussin dylika handlande, som alla önskade få mig till kund. Så smickrad jag än var öfver deras vänlighet i detta afseende, fann jag dock för godt att retirera, naturligtvis med hela den larmande handelskåren i hälarne.

Nej, men hvad kan det vara för en tok, som står derborta på andra sidan fallet, låtande armarne beskrifva alla möjliga rörelser i luften? Ja-så, jag ser att han har ett metspö i ena handen och en fisk i den andra. Skotsk mössa, brokig plaid och rödt kindskägg. Ser nog, att mannen är en treflig kurre från John Bulls hemland, en laxfiskande öbo. Jag kan förstå hvad han menar med sitt gestikulerande: Han är stolt och belåten med sin fångst, den godmodige britten, och han önskar delge mig, huru utomordentligt lycklig han känner sig. Detta är beskedligt af honom. Skada blott, att det starka dånet från fallet hindrar mig att höra hans antagligen vältaliga andragande. Åtminstone öppnar han munnen, och det på vid gafvel.

Då jag sitter i lusthuset vid stranden jemte en bundt andra enthusiastiske beundrare af vattenrevolutionen der nere, ser jag en bondgumma nalkas, som till det församlade sällskapet håller ett för tillfället passande tal, i det hon framställer frågan, hvilken af oss varit hjertlös nog att af hennes femåriga dotter tillnarra sig en stor och grann bärrifva för billigt pris, genom att stoppa en simpel fempennis slant i barnets hand. Vi betrakta hvarandra med blickar, som framställa frågan: Ja, hvar är den syndapalten? Efter några sekunders öfverläggning med sig sjelf, stiger en mycket högtuppsatt persons mycket hushållsamma fru fram, erkännande sig vara den, som gjort den briljanta affären. *Hon* finner naturligtvis att bären alls ej ha större värde. *Hon* tror naturligtvis också, att om dessa bondmenniskor få hundratals mark för en rifva bär, dessa än då ej äro tillfredställde dermed; och *hon* slänger förtrytsamt bärrifvan åt bondgumman, tagande tillbaka sin fempennis-

slant, utan att taga hänsyn dertill, att hennes egen dotter betydligt minskat rifvans innehåll, då hon önskat öfvertyga sig om bärens godhet. — Tablå!

Kl. 12 på förmiddagen väntar man par hundra lustfarare från Willmanstrand, och med dem Wiborgs bataljons musikkår. Således kommer här att bli lif i spelet! Det är Willmanstrands badgäster, som arrangerat en lustfärd till fallet, och då det finnes nog af lustigkurrar bland dem, har man anledning tro, att dagen skall blifva glad vid Imatras stränder.

Snart rullar det ena åkdonet efter det andra in på hotellets gårdsplan. Der ha vi genast assessor Holm, badsällskapets präktige rolighetsminister:

Se assessorn, fryntlig, glad,
Uti spetsen träder:
Sin funktion till hvarje grad
Denne man bekläder.
Allt han ordnar, ställer, styr,
Liflig, som den yngste fyr.
Ingen möda gubben skyr.
Vor' man i hans kläder!

Dessa trupper, han för an,
Äro också täcka;
Ja, de skapats, finner man,
Att beundran väcka;
Blicken är artilleri't,
Som de under största flit
Ständigt rikta hit och dit. —
Ho kan elden släcka?

En mängd officerare ha deserterat från lägret, för att åtfölja lustfarareskaran. Desse officerare ha under denna sommar utgjort förträffliga surrogat för representerandet af det maskulina könet i Willmanstrand. Ty bland badgästerne ha, ledsamt nog, funnits blott ett fåtal ungkarlar, och, som man vet, är sjelfva staden

misslottad hvad giftasvuxne och äktenskapsledige ungkarlar beträffar.

Se der ha vi de musicerande Wiborgs-gossarne, anförde af vår bekante jovialiske, storpratande och putslustige Laurent! Den muntergöken tar sig i kapellmästareuniformen ut som en riktig fältmarskalk.

Ja-så, middagen är serverad? I den rymliga salongen har man inrättat det beqvämt för mer än 200 matfriska personer, hvilka ej försumma att låta anrättningarne försvinna den gamla bepröfvade vägen. Middagen kryddas af taffelmusik, kurtis och lifvad sinnesstämning.

Muntrationsrådet stiger upp, harklar sig, hostar och ser menande ut. Se så, nu få vi ett uppfriskande humoristiskt tal till bästa. Tänk, så trefligt! En och annan skrattar i förskott åt det humoristiska talet. Sch! Tyst! „Mina damer, mina herrar!“ säger munstrationsrådet och ser ogement fryntligt ut. „Jag vill underrätta er, att den, som ej precis klockan sex är nere på ångbåten, får skylla sig sjelf, om han eller hon blir efter!“

Och det var hela talet! Vi se litet snopna ut allesamman. Kaffet inmundigas emellertid under en dylik tystnad, som vanligen uppstår, då man finner sig besviken i någon liflig förväntan.

Bort med stolar och bord! Se så, nu är dansen i full gång.

Hör på musiken! Tonerna klinga!
Par efter par uti dansen ses svinga.
Löjtnanter, spända, med band och med stjernor,
Sväfva omkring med de täckaste tärnor.

Gamle patronen, med gråsprängda lockar,
Struttar på golfvet, krumbugtar och bockar
För en väninna, så klotrund och fager.
Hejsan! En sväng gamla paret sig tager!

Wiburger-gossarne blåsa så präktigt,
Men utifrån höres ett brus, som är mäktigt;
En stämma det är ifrån Imatras riken,
Som här ackompagnerar „Laurentska musiken“.

XIII.

Från Imatra till Wiborg.

Det är således stört omöjligt att få diligensen i rörelse, innan fem passagerare finnas? Ja, så förhåller det sig. Vi äro nu fyra, ser jag; men hvar i all verlden ta den femte ifrån? Jo, se der ha vi honom! En mycket lång och mycket aristokratiskt anlagd herre närmar sig diligensen, kastar en högförnäm blick in i den, men vänder plötsligt ryggen åt oss. Han återkommer, för att på samma förnäma sätt om och om igen mönstra oss. Tydligt är, att han ämnar medfölja, men hvarför, i himlens namn, klifver han ej upp till oss? Åh, nu vet jag skälet! Han vill helt säkert visa, till hvilken grad vi äro beroende af hans värda person. Han finner, att vi ej kunna komma ur fläcken utan honom, och derför dröjer han. Han önskar helt enkelt spela rollen af något slags räddande engel, det är klart! Se så, nu stiger han ändtligen upp, efter att i treqvart timmes tid ha låtit fyra ganska hyggliga menniskor plågas af otålighetens alla marter. Och nu rulla vi bort.

Ja, nu ger jag sus och brus
Uppå båten,
Rullar här som i ett hus
Helt belåten.

Diligensen är nog bra,
Kan jag märka:
Ja en „lur“ man kan sig ta
Att sig stärka.

Händer det att solen se'n
Envist skiner,
Kan man stänga ut dess sken
Med gardiner.

Till ett djurskyddssamfund hör
Icke kusken,
Ty han klatschar på och kör
Vildt, den slusken.

Länge räcker det ej, innan vi nå Pullinen gästgifveri, der ombyte af hästar försiggår. Gästgifveriet är rent och snyggt, något som icke här i trakten är vanligt, men som hedrar värdinnan på stället. Granna kolorerade bilder af kejsare och andre stormän pryda väggarne. En jättestor, gul- och hvitbrokig katt sitter på bordet vid fönstret, betraktande omgifningen med slöa och likgiltiga blickar.

Hejsan! Nu rulla vi framåt igen.

Der ha vi Rättijärvi haltpunkt och restaurationslokal. Vackert läge, det måste man säga. En god stund få vi vänta innan ångbåten anländer, hvilken skall föra oss ned längs kanalen. Men det gör ingenting. Man mår ej illa här och trefligt är det att se sig om på platsen.

En mängd söndagslustfarare ha rest hit från Wiborg. De roa sig här i det gröna på enkelt, oskyldigt sätt. Här ser jag

Syfröknar fina —
Hvars anleten skina —
Klädda i hatt och turnyr;

Gesäller här vanka
I „knallhattar“ blanka,
Berlocker och käppar och ur.

Bodknoddar nätta,
Nobla, koketta,
Vandra längs stigarne här,
Snobbar ses rida
Sida vid sida —
Hejsan! och framåt det bär!

Ångslupen „Helmi“ har anländt. Nu får jag lof att säga adjö till det glada, trefliga Rättijärvi. Många lustfarare ha vänligheten medfölja som ressällskap ända fram till Wiborg, och det är hyggligt af dem.

Der på akterdäck sitter ett förlofvadt par. De unga tu se mer än lyckliga ut, och till min stora förtrytelse bry de sig ej det ringaste om att betrakta den vackra omgifningen. De skåda hvarandra envist som synden i ögonen, som om de ej på runda femtio år råkats. Temligen högt hviska de sötsaker i hvarandras öron, hvilket ger anledning åt en gammal tvärvigg, som sitter i deras närhet, att satiriskt fråga, om den unge mannen känner sista priset på sirap och socker.

Han, den der med sträng uppsyn, som envist betraktar sina kaffebruna, halfrena handskar, är säkert gift med damen, som ser skygg och lidande ut. De se ej ens på hvarandra. Ja-ha, det är tydligt: de äro gifta, de båda, och de ha för länge, länge sedan lemnat smekmånaden bakom sig.

På fördäck går det lifligt till. Några söndagsklädda jungfrur, med stora blomsterqvastar i händerna, uppvaktas med harmoniksmusik af en långskäggig trubadur, klädd, fastän det är sommar, i lurfvig pelsmössa och stora galoscher. Det är en rysk trädgårdsmästare, som antingen blifvit förtjust i jungfrurna — eller i deras blomsterqvastar. Svårt är det att afgöra hvilkadera.

Harmonikan gnäller så gällt
Och efter andan den kippar,
„Garodniken“ spelar så snällt,
Så svetten från anletet tippar.

Små jungfrurna mysa och le
Åt ryssen, som hörs musicera,
Och åter och åter de be
„Garodniken“ bjuda på mera.

Takten han trampar så brådt,
Så galoscherna klaffsa och smälla;
Han ler uti skägget så godt
Mot jungfrurna, glada och snälla.

Det är en liten ostyrig kanalje, den der treåringen, hvars mamma och pappa ha mycket att göra, för att få pysen att hålla sig på mattan. Kratsch! Der ligger han på fördäck, med en mineralvattenskorg öfver sig och med tjugufem stycken dels hela, dels ohjelpligen sönderslagna flaskor som sällskap. Det blir stor uppståndelse på fördäck. Den ryske trädgårdsmästaren glömmer af att musicera och de glada jungfrurna att skratta. Kära mor och kära far larma och gräla, egaren till mineralvattenskorgen är ej mindre högröstad, och treåringen, roten och upphofvet till allt det onda, han gallskriker. Så går det till, då småttingarne äro ute på lustresa!

Vi passera sluss efter sluss. Den ena öppnas för oss och den andra stänges efter oss. Vackra villor öfverallt längs kanalkanterna; men att dessa vackra villor ha vackra invånare, det kan just ej sägas. De äro, dessa sommargäster, för det mesta mörkhyade, kroknästa, tyska eller ryska talande individer, med skick och air, kännetecknande för de äkta Petersburgarne.

Der ha vi Juustila. Det ser ut som om alla dessa menniskor, som vid denna station strömma ned till ångbåten, ha sinnesatt sig att genom öfverbefolkande

sänka oss och farkosten till botten, ty med sådan vild fart och till sådan mängd rusa de öfver oss. „Helmi“ är dock en tös, som kan sluta oss och många andra i sin trygga famn, utan att det bekommer henne illa.

Vi fara förbi Huusniemi, wiborgarnes glada sommarställe. Fullastade ångbåtar komma och gå i dess närhet.

Och nu befinna vi oss i Wiborg. Jag har i ett nu blifvit förflyttad till en liflig, bullersam stad, som icke så litet, åtminstone hvad en del gator beträffa, påminner om kejsarstaden, som befinner sig icke långt härifrån.

Wiborg har att framvisa några nya och vackra skolhus, och bland dem ett prydligt folkskolehus. Men att man uppfört alla möjliga kaserner i centrum af staden och på de vackraste platserna, förefaller mig oförklarligt. Ärevördig och minnesrik är staden nog, men jag kan ej tycka om den för det. Der finnes så mycket, som vid första ögonkastet påminner om österländska seder och österländska förhållanden. Ja, tyvärr, mer än mycket!

Några vänner hade jag i staden —
Såd'na har man hvart man far —
Men en gammal fyr det fanns i raden,
Som jag icke sett på många dar.

Han mig lotsade från norr till söder,
Der blott något sevärdt fanns att se.
Genom honom fick jag ett par bröder —
Kanske vore de till antal tre.

Tack för lotsningen, min gamle gosse,
Uti staden, der du trifves godt.
Du var visst ej med den gången Posse
Skrämde ryssarne från Wiborgs slott;

Men ändå du tyckes laddad vara
Med en mängd historiskt guld;

Derför vill jag skynda att förklara,
Att jag står hos dig i tacksam skuld.

Ja, nu reser jag från Wiborg per bantåg. Adjö med allt hvad bekantskaper heter, både de splitternya och de, som äro nästan lika gamla som slott och borgar i staden. Farväl!

Utan det allra ringaste äfventyr, ja utan att råka ut för något, som kunde kallas anteckningsvärdt, befinner jag mig en vacker afton återigen i den goda staden Helsingfors, mycket nöjd med hvad jag sett och upplefvat — „här och der inom eget land“.

FRÅN EN TRIPP TILL S:t PETERSBURG.

VINTERMINNEN 1883.

Då jag beslöt att resa till Newa-staden, för att se, huru man firar julen der, hade jag räknat ut, att jag komme att vinna betydligt i tid genom att resa med nattåg. Och jag invaggade mig i den ljufva illusionen, att det skulle gå lätt och behändigt att i kupén ta sig en tupplur. Nå-ja, tid vann jag också, det vill jag ej förneka, men huru det gick med den tilltänkta tupplurен, derom vill jag vid tillfälle vara hygglig nog att upplysa er, mina läsare.

Farbror Sehlstedt sjöng en gång om en jernvägsresa så här:

„Aldrig, om jag ej är piskad,
Reser jag uti kupé.
Ingenting man der får se,
Liksom flundror är man fiskad,
Insläppt uti sump som de“.

Mycket mer hade den glade poeten fått att besjunga, *om han per nattåg företagit en tripp till Petersburg.*

Utrustad med en liten kappsäck och medförande en hel mängd fromma önskningar om en lycklig resa, klef jag in i kupén. Här skall man ställa för sig riktigt beqvämt, tänkte jag helt belåtet, och så slog jag mig ned på ett säte, afsedt för trenne af den smalare eller mindre välfödda sortens passagerare, placerande resväskan på den ena och några tidningsnummer på den andra sidan om mig, med den djupsinnigt diplomatiska beräkningen, att medpassagerarne genom detta fiffiga arrangement skulle låta lura sig eller komma på den tanken, att ifrågavarande sittplatser redan vore upptagna af mitt ressällskap. På sätet midt emot mig hade en rysk fältväbel jemte hans lilla runda „matuschka“ tagit plats. Det ryska herrskapet hade helt säkert tänkt sig möjligheten af en svår snöstorm eller något annat svårt hinder under färden, ty man hade försett sig med vägkost, tillräcklig för goda tvenne veckor framåt. Bantåget hade ej ens ännu kommit i gång, då det matfriska paret begynte sin lukulliska måltid. Hade denna icke kryddats af starkt doftande lök, skulle dessa menniskor tillerkänts min odelade aktning och beundran, men löken — ack, den olycksaliga löken! — den kom mig i stället att fälla långa, bittra, bäska tårar öfver menskligheten onda funder att plåga hyggliga medmenniskor med ohygglig lökdoft. Jag beslöt dock att hjeltemodigt tåla och lida, emedan jag fröjdade mig öfver att fortfarande få vara i oqvald besittning af en temligen beqväm plats i kupén.

P-i-i-i-p! sista hvisslingen ljuder — och nu bär det af. Då bantåget kommer i rörelse, begynna en mängd pelsombonade gestalter en förunderlig folkvandring genom kupén. Vid den mindre behagliga belysning, som vederbörande finna vara helsosam för jernvägspassagerarnes ögon, finner jag, att gestalterna ta sig verkligen spöklika och obehagliga ut, synnerligast som hvarendaen med hemska och lystna blickar sneglar åt den plats, der jag för tillfället befinner mig.

En lång herre med ett välfödt fullmånsansigte och gråsprängda moustascher närmar sig äfven. Han är vänlig nog att stoppa sin nattsäck under samma säte, på hvilket jag befinner mig, och det med en sådan sjusjungande fart, att mina arma fortkomstledamöter hålla på att med galoscher och allt resa före mig dit bort till kejsarstaden. Sedan slår han sig hastigt som en olycka ned på mina tidningsblad, sålunda på ett afgjordt och tydligt sätt visande sig ega alldeles bakvända begrepp om den periodiska pressens egentliga betydelse här i verlden.

Således, adjö och farväl med alla tupplursspekulationer! Jag besluter att grymt hämnas min sidokamrats nedriga annekteringslusta genom att vid första bästa tillfälle begagna hans väldiga skullra till hufvudgärd: „Hämden är ljuf!“ sa' skomakaren, hängde hustrun vid becktråden.

Vid nästan hvarje station få vi en liten nätt tillökning i passagerarantalet. Ständigt nya nunor, sömniga, frusna, tråkiga, oförskämda. Der traska de af och till i kupén, kastande verkliga basiliskblickar till de lyckliga ostar, som ha kommit sig till hyggliga sittplatser.

„Ja-så, jag ska' inte få någon plats, jag, och ändå har jag betalt min biljett lika hederligt som någon ann'?“ säger en kort och bred fru med en stämma, lika behaglig att höra, som gnisslandet af ett rostigt gångjern. Det är den stackars konduktören, som skall ansvara för, om den breda, snälla frun inte får någon sittplats, och den gode mannen skådar med ängsliga blickar omkring i kupén. Härvid händer, att han upptäcker den obesatta platsen vid min ena sida. Han försöker göra begripligt för mig och min långe granne, att han gerna såge, det vi för tillfället uppträdde som så inskränkta som möjligt, för att få lyckan att blifva skamfilade af den breda fruns hvassa armbågar. Den långe herrn brummar som en retad björn; jag kastar till den ovälkomna representanten af det täcka könet blickar,

som äro allt annat än ömma — och så få vi lof att helt beskedligt „maka åt oss“.

Der sitter jag inkilad mellan dem båda, under det jag svettas, som om jag befunne mig i ett ångskåp. Nej, hellre dör jag af trötthet och köld, än af trängsel och värme, tänker jag. Jag stiger upp, lemnande den vedervärdiga sittplatsen — till mina bolagisters synbarliga belåtenhet naturligtvis.

Orolig, likt Jerusalems namnkunnige skodonsfabrikant, vandrar jag från kupé till kupé. Sömnguden tyckes ha gjort påhelsning öfverallt och hos alla; man sofver eller åtminstone försöker sofva i alla möjliga och omöjliga ställningar, så komiska, så löjeväckande, att man måste vara en surmulen tvärvigg, om man ej blir narrad att draga på smilbandet, då man är vittne härtill. De, som ännu kunna hålla ögonen uppe, gäspa så att munnarne hålla på att gå ur led.

Jag får under promenaden genom kupéerna sigte på en täck ryssinna, en liten älsklig företeteelse. Nu sitter hon der och halfsofver, och ändå är hon vacker — men så gäspar den sköna, något som hon gerna kunnat låta bli. Ty vackra flickor, som i tiden haft påhelsning af den stygga tandvärken, borde aldrig resa med nattåg. De må vara hur vackra som helst — gäspa de blott och visa den lilla munnen i dess sköflade tillstånd, kunna de lätt mista allt hvad beundrare heter.

Under nattens lopp råkar jag i samtal med en beskedlig mjölhandlande, och han ordar vidt och bredt om, huru det förr i tiden tillgick vid vinterresor till Petersburg, dervid veckotal skulle uppoffras för en dylik resa. — „Förr“, säger han, „åtgick minst en vecka till en Petersburgsresa; nu kan den försiggå på en dag, — och jag har räknat ut, att om kommunikationerna i samma proportion ännu ytterligare förbättras, så går det väl derhän, att man en vacker dag inträffar i Petersburg någon vecka innan man lemnar Helsingfors“.

Genom den utomordentligt lyckliga omständigheten att vi vid Kaipiais station tappade bort en liten fru

med hennes lilla söta dotter och en lång officer med hans vidlyftiga pelskapprock, kom jag mig ändtligen fram på morgonqvisten till en ganska hygglig sittplats. Här hade det nog gått an att taga den efterlängtade „luren", derest ej min präktige granne, mjölhandlanden, varit älskvärd nog att underhålla mig jemte ett sömnbekajadt, mindre auditorium med en den ljudligaste snarkaria, ackompagnerad som han var af en snusande ljuspatron från Wiborg, hvilken under näsputsningsbestyret bjöd på melodiska nasalljud, hvilka på ett förvillande troget sätt härmade brandsignalerna hemma i Helsingfors.

Galen är jag i musiken
— som en positiv-artist;
Säflig är jag i kritiken
— som en småstadspublicist,
Men jag ber till helgons skara:
Mig från snarkande bevara!

Så, att vi då ändtligen äro i Wiborg! Den staden är ej för roskull beryktad för sin babyloniska språkförbistring, dess äkta Wiborgs-kringlor och ljus. Liflige kupetser, skräflande profryttare, kacklande månglerskor, sjungande kolportörer fjeska yrvakne och geschäftsfärdige omkring på perrongen eller i väntsalarne, rörande sig på alla möjliga tungomål och munarter.

Under en fransk visit, som måste inskränkas till tjugu minuter, hade jag, ledsamt nog, ej lyckan att göra närmare bekantskap med Wiborg. Dock uttänker jag följande högstämda qväde, staden till ära, under det jag på äkta ryskt vis dricker kaffe ur glas i stationshusrestaurationen:

Du gamla borg, du stolta stad,
Du handelns hem och härd,
Du rykte fått att vara glad;
Min hyllning är du värd.
Derför jag tömma vill för dig

En skål — ja, kanske fler —
Men du förlåter säkert mig,
Om det i *kaffe* sker.

I våra dagar har du än
Din Posse och ditt krut —
Champagnen, menar jag, min vän,
Hvars korkar ge salut;
Man påstår ju, att mången qväll
Än lärer hända sig,
Att Wiborgs verldsberömda smäll
Så går igen hos dig.

Farväl, glada stad! Jag ställer nu kosan till din stora ryska kusin, med hvilken du, åtminstone hvad dyrhet och hvad prutningssystem beträffar, har så mycket gemensamt. Auf Wiedersehen!

Jag kunde allt gissa, att wiborgarne man- och qvinstarkt skulle bege sig bort att jula hos sina själs- och andra fränder i kejsarstaden. Militärspersoner, tschinownikar, kupetser, små och stora fruar i atlas- och räfskinnskappor ha lemnat hem och härd, för att bege sig på resa, de flesta jemte barn och efterkommande.

Den der sextonåriga, mörkögda flickan, som ser så glädjestrålande ut, har satt sig i sinnet att fråga lifvet ur sin söta mamma. Hvad är det då, som hon pladdrar om, den lilla yrhättan? Låtom oss ett ögonblick lyssna.

„Dansar man i Petersburg kadrilj på samma sätt som hos oss, mamma? . . . Bära damerna hvita klädningar på balerna? . . . . Får man se kejsarinnan på teatern? . . . Är det sannt, mamma, att chevaliergardets officerare äro utvalde bland de vackraste karlarne i hela ryska riket? . . . .“

Just i den der stilen håller mammas förhoppningsfulla dotter på att plåga och utfråga sitt lifs upphof, hvilken senare finner det beqvämast att endast med en stum nickning besvara hennes frågor.

Gud bevare mig från att någonsin bli tulltjensteman, tänker jag, då jag med ett hjertligt beklagande åser huru den stackars tulltjenstemannen vid Walkeasaari jernvägs- och tullstation nödgas sticka näsan i allt, då jag ser, huru de resande och i synnerhet fruntimmerna sända honom oblida blickar, när han är tvungen att undersöka deras kapp- och nattsäckar, då jag hör hur man klandrar och gör de beskaste anmärkningar om mindre ferm expediering m. m. dylikt. Den ryske tulltjenstemannen ser också tråkig och surmulen ut. Hade han bara kunnat kläcka fram en klagosång på svenska språket, är jag öfvertygad om, att denna fått precis den här lydelsen:

Att vid tull'n sin brödbit söka,
Det är dock att slita hund:
Allestädes får man böka,
Ovett ta emot hvar stund.
Ah, tschtå djelat? Någon ock
Måste vara syndabock!

Der en fröken skön och sipper
Nalkas med ett stort pakett;
Ej den sköna undan slipper:
Hon skall synas rätt och slätt.
Ah, tschtå djelat? Gerna jag
Gjorde henne allt i lag.

Der en handlande med mera
Vill mig honorera nätt,
Om jag kan expediera
Hvad han har — *på bästa sätt.*
Ah, tschtå djelat? Det gick an,
Men — jag är ju tjensteman.

Sedan denne tjensteman ändtligen fått tillfälle att kasta en forskande blick in i det allra heligaste af min kappsäck och i denna icke lyckats upptäcka så

mycket kontraband, som en fluga kunnat smugla öfver gränsen, intar jag åter min plats i kupén.

Nu fortsättes resan förbi petersburgarnes sommarbostäder vid Pargala, Schuwalowo, Udelnaja och Lanskaja jernvägsstationer. Här är den första villan värre än den andra — jag menar utrustade med dekorationer, bestående af de traditionella lökarne, de bjerta färgerna och den äkta ryska bygnadsstilen. De se annars särdeles inbjudande ut med sina prydliga glasverandor. Gerna hade jag önskat, att vintern plötsligt förbytts till sommar, för att jag riktigt kunnat njuta af anblicken af dessa „datschor", hvilkas egare lära täfla med hvarandra i att omgifva dem med utmärkt vackra trädgårds- och blomster-anläggningar.

Den som vor' bojar — jag tänkte —
Egde slott, som dessa här,
Egde mynt, som klang och blänkte
Och en „matuschka" så' kär;
Alla slafvar och pultroner
Då till jorden böjde sig,
Och vid snärtens ljufva toner
Alla darrade för mig.

Nej, ack nej, om lyckans stjerna
Äfven detta allt mig gaf,
Skulle jag mot ödet spjerna
Som den rike mot sin graf;
Ty bojarens lott att njuta,
Derom kan ej blifva tal,
Då jag lifvet önskar sluta
Utan själs- och samvetsqval.

Seså, nu äro vi i S:t Petersburg — ja, inte längre ändå, än i stationshuset.

Mycket kyligt är mottagandet här, det måste jag säga, ty köldgraderna belöpa sig till hela tjoget — „och lite' till", sa' Boström. De lifliga ryssinnorna,

hvilka man beskyller för att vara svaga för rodnande kinder, dem de på mångahanda sätt påstås förskaffa sig, behöfva under en sådan vinterdag endast sticka ut nästippen, för att bli rodnande sköna — och detta på ett vida beqvämare sätt än eljes.

Det är alltid roligt att ha vänner i viken, som ta emot en, då man anländer. Det ljufva nöjet kan jag äfven fröjda mig åt, ty här har jag hundratals sådana, af hvilka den ena är tjenstvilligare än den andra, så att min kappsäck håller på att resa åt ett väderstreck, nattsäcken åt ett annat, resväskan åt ett tredje och jag sjelf åt ett fjerde. Ja, de ta emot mig, de skäggförsedde vännerne, på så artigt sätt, att jag håller på att bli bortkollrad i denna myrstack, der jag befinner mig.

Vännen isvoschiken är t. ex. vänlig nog att klippa till med 1 rubel för resan från finska bangården till mitt logis. Han behagar troligen endast skämta med mig, sin nye vän, ty huru det är, får jag honom öfvertalad att pruta litet, d. v. s. att nedslå legan med cirka femtio procent.

„Ej köpslagades länge och ej afprutades mycket,
Hälften dock prutades genast“,

säger Runeberg om Ontrus i „Elgskyttarne“. Min Mischa tyckes i detta fall vara en lika stor spjufver, som Ontrus, detta får jag erfara. Treflige kurrar för resten, de der ryske isvoschikarne, som bland annat ha en underlig vana eller ovana, huru jag skall kalla den, att underhålla en liflig konversation med sina fyrbenta kamrater. Så höras de stundom, då de tilltala kräken, kalla dem „bäste bror“, „guldögat“ m. fl. ömtljudande tillmälen, medan de strax derpå tilldela dem hela skurar ovett. Roade man sig att kläda en dylik isvoschiksoration i rim, lydde den så här:

Spring, min Waschka, gulle vän,
Spring så släden hoppar!

Du skall få till qvällen se'n
Hafre så det stoppar.
Hej och hopp,
I galopp!
Rör då på din gamla kropp!

Klatsch, min Waschka, klatsch din f—n!
Du behöfver slängar!
Vet, att jag till juleda'n
Måste hafva pengar.
Hej och hopp,
I galopp!
Rör då på din gamla kropp!

Genom stadens folkuppfyllda gator bär det af. Det är dagen före julafton, och en liflig handel och kommers är rådande.

Vi skola besöka Gostinni-Dwor, eller Stora Bazaren. Hvilken handel och vandel, hvilket surr och hvilket folkstim! Utanför och uti bazarens 300 bodar är det trängsel i dag, under julutställningarnes sista timmar. Här finna vi hela skogar med julträd, äfven färdigt beklädda sådana, utpyntade ända derhän, att man ej ser en skymt af träden, bara för prydnadernas skull. Dessa julträd kosta också vackra slantar. För en vanlig, fyra à fem alnar hög, obeklädd gran betingas här ett pris af ända till 3 rubel, de beklädda kosta deremot 10 rubel — med guldpapper och allt.

Hese tatarer ropa sitt: „Halat, halat!“ blinda, döfva, halta och andra krymplingar sjunga sina klagovisor, medan den beställsamme, artige ryske köpmannen bjuder oss välkomne till sin bod. Går man dit in, rifver den geschäfsfärdige mannen ned från hyllorna allt hvad han eger och har, under det han pratar som en krona, hugger till med de fabulösaste pris, prutar

åter, väger eller mäter samt gör ett stiligt paket af något, som man ej ens haft den aflägsnaste tanke att handla.

I Gostinni-Dwor är dock
Ganska godt att vara:
Är man utan väst och rock
Har det ingen fara;
Tyg här finns i banor långa,
Liksom skräddarfirmor många.

I Gostinni-Dwor ock finn's
Guld- och silfver-smycken,
Är du gift, min vän, så mins
Qvinnans svaga tycken:
Köp ett armband — eller flera —
Och hon skall dig älska mera.

I Gostinni-Dwor de ha
Ur och gyllne ringar.
Har du ej fått *hennes* ja,
Framtag det som klingar;
Köp ett ur, och du får skåda
Huldrikt *ja* i ögon båda.

Tänk, om vi skulle ta oss ett glas thé på saken? Der nere i konditoriet i „gropen", — som ett sådant ställe skulle kallas i Helsingfors — sitta åtskilliga tiotal thédrickande menniskor — af båda könen naturligtvis, ty i Petersburg betraktas det ej som oanständigt, om ett fruntimmer besöker en restauration, der äfven karlarne, de otäckingarne, uppträda.

Här sitta alla i broderlig och systerlig förening, skämtande och glammande af hjertans grund, och thévatten konsumeras här så kopiöst mycket, att man verkligen måste förvåna sig öfver ryssens uthållighet och förmåga i detta fall.

Godmodige, glada själar äro de, det måste jag säga. Det råkar hända, att ett par kypare i trängseln

komma i kollision med hvarandra, hvarvid det går så olyckligt, att den enes serveringsbricka jemte dess kokheta thé och kannor ramla öfver hufvudet på en af gästerne. Kyparen ber om ursäkt; den halfskållade gästen ser icke synnerligen förgrymmad ut, och från femtio friska strupar höjer sig ett hjertligt och länge ihållande skratt. Allt det der är mycket godmodigt, tycker jag.

Det är afton. Newski-prospektet strålar i ett haf af ljus. Butikfönstren äro på briljantaste sätt illuminerade. Här och der elektrisk belysning, här och der simpel gas. I en snar framtid skall hela prospektet vara upplyst med elektriskt ljus.

Der ha vi „passagen", denna beryktade, egendomliga handelsplats, som ständigt och dagligen drager petersburgaren till sig. Dock tyckes platsen mera begagnas af flanörer och nyfiket gapande menniskor, än af sådane, som gå dit att handla. Här i butikerna kan man erhålla nästan allt hvad till kroppens nödtorft hörer. Allt är prydligt utställdt; och å en del varor finnas angifna deras bestämda pris — som, enligt ryskt bruk, ändock se så der undantagsvis kunna nedskrufvas. Här röra sig åtskilliga tusental promenerande af alla samhällsklasser, i det brokigaste virrvarr: — den ståtlige generalspersonen och soldaten, den furstlige bojaren och handtverkslärlingen. Här är mötesplatsen för hemligt förlofvade och andra älskande.

Det är här, som Mischa träffar sin Mascha. Mascha är modist i ett magasin i passagen, det vet Mischa, och det vet äfven Mischas pappa. Det är just Mischas pappa, som är emot partiet, bara derför att Mascha icke har någon annan rikedom än sina klara, blixtrande ögon, sina röda läppar och sina perlhvita tänder. Mischas pappa, som ifrån att ha varit en kringvandrande tändsticksförsäljare, numera residerar i egen bod i nya Alexanders-bazaren och har en stor hög med rublar bakom ryggen, han vill att Mischa skall gifta sig med grannens Agrafiewna, en koppärrig sötnos med 20,000 rubel i hemgift; men det vill inte Mischa, och derför

stämmer han möte med Mascha, under det han både dag och natt drömmer om hur roligt det vore, om far lille så fort som möjligt hittade på att vandra till sina fäder.

Det är nödvändigt att redan före kl. 6 på julmorgonen vara på benen, för att kunna deltaga i julottan i S:t Katarina svenska församligs kyrka, hvilken gudstjenst begynner kl. 7 på morgonqvisten.

Man har förutspått stor trängsel i kyrkan, emedan våra kära landsmän och landsmaninnor ha för sed att, om också ej oftare, så åtminstone om julmorgonen, infinna sig der.

Kyrkan, belägen vid lilla Stallhofsgatan och uppförd redan år 1744, är till sitt yttre oansenlig, men träder man in i helgedomen, finner man den framstå till sin fördel långt mer än man beräknat. Nu, om julmorgonen, är kyrkan dessutom rikt eklärerad, bland annat med väldiga vaxljus, som förläna densamma en utomordentligt högtidlig prägel.

En sångarkör, bildad bland finske handtverkare och anförd af församlingens kantor, utför „Hosianna“ på ett kraftigt, men icke just vackert sätt. Det vackraste, angenämaste intryck lemnar deremot en herrlig körsång, utförd af unga flickor, tillhörande asylen för värnlösa barn, en asyl som underhålles af den svensk-finska församlingen i Petersburg.

Efter gudstjenstens slut stannar en stor del af kyrkobesökarne qvar invid kyrkan, der de sammanträffa och önska hvarandra god helg. — Det händer ju, att vänner och bekanta och äfven slägtingar här råkas efter att under ett eller annat års förlopp icke ha sett hvarandra, emedan den enes verksamhetskrets råkar finnas här, den andres der i den vidsträckta staden. Man ser här vid grafvens rand staplande åldringar, hvilka tillbringat väl ett halft sekel i kejsarstaden och varit vittnen till, huru denna stad med jättesteg

förstorats och förskönats; här ser man deras söner och döttrar, hvilka vuxit upp i Petersburg och så att säga blifvit naturaliserade ryssar. Dock måste erkännas, att de flesta af våra landsmän och deras familjer fortfarande hysa aktning för och vörda sin egen nationalitet, likasom de äfven begagna sig af modersmålet, då de blott äro i tillfälle dertill i denna språkförbistringens stad.

Den finska S:t Maria kyrkan, som är belägen i närheten af Katarinakyrkan, hann jag icke besöka, men var dock i tillfälle att efter gudstjenstens slut få se en böljande menniskomassa strömma ut ur densamma, och deribland representanter af våra ingermanländske landsmän och landsmaninnor, iklädde sina ljusgula pelsar och brokiga klädningar.

Eftersom man nu en gång tagit kyrkminen på sig, är det väl bäst att med detsamma titta in i en och annan af de rika och granna ryska kyrkorna i kejsarstaden.

Vi begifva oss till först till Isakskyrkan. Den består, hvad de yttre partierna beträffar, nästan uteslutande af finsk marmor och granit. Den inre inredningen utgöres återigen af marmor, hemtad från Italien, Frankrike och Sibirien, men äfven här torde byggnadsmaterialierna delvis förskrifva sig från marmorbrotten i Finland. Här får man se väggmålningar, utförda af Rysslands och utlandets förnämste mästare, helgonbilder, konstnärligt arbetade i guldmosaik, dyrbara lapislazulikolonner, malakitpelare och pilastrar, som gå från golf till tak, kolossala silfverkandelabrar, guldornamenter m. m., allt saker af ofantlig värde. I „det allra heligaste“ af denna storartade kyrka förvaras äfven en modell af densamma, utförd i gediget guld, hvilken modell skall ha ett värde, uppgående till 2 millioner f. mark. Byggnadskostnaderna för sjelfva kyrkan lära ha kommit till den lilla nätta summan 120 millioner mark.

Kasanska kyrkan är något äldre än Isakskyrkan. Till de väldiga pelarne i denna har äfven den finska graniten funnit användning. Ikonostasen äfvensom ba-

lustraden framför „det allra heligaste“ är här af gediget silfver, och helgonbilderna äro rikt utrustade med diamanter. Här förvaras segertrofeér i mängd: omkring 30 par nycklar från eröfrade städer och fästningar m. m. — Ett par tiotal ömkligt gnällande nunnor och några framfusigt näsvise munkar bönfalla vid ingången om penningar med de ödmjukaste bugningar och gester.

Fästningskyrkan eller S:t Petri och Pauli katedral är den äldsta af Petersburgs 250 kyrkor. I denna helgedom är Peter den store begrafven, likasom alla hans efterträdare på den ryska kejsaretronen, jemte gemåler och barn. En marmorsarkofag och deröfver en guldbroderad likduk, är allt hvad som pryder dessa grafvar, af hvilka en hvar dessutom är omgifven af ett enkelt jernstaket, innanför hvilket vackra lefvande växter äro placerade. Den senast hänsofne monarkens, Alexander II:s, graf skiljer sig från de öfriges endast derigenom, att denna hviloplats är rikligare smyckad med blomster. I kyrkan förvaras äfven en riklig samling segertrofeér. Altarväggen är smyckad med skulpturarbeten och guldsirater. Ett klockspel, som här är anbringadt i tornet, med dess några och trettio klockor af olika tonart, är en märkvärdighet i sitt slag, då man bland annat kan få höra ryska folksången ljuda från detsamma.

Och nu kan det vara nog om kyrkorna.

Hvarifrån höres musik, då jag passerar Annitschkow-bron i eftermiddagsskymningen? Så-å, der ha vi en skridskobana, rikt eklärerad och prydd med de grannaste flaggor. J tron kanske att det blott är det *unga* Petersburg, som här roar sig på stålsko? Misstag. Här ser man äfven äldre personer egna sig åt den friska sporten. Till och med gråhårsmän röra sig på skridskobanan med ungdomlig vigör. Pelsbebrämade hurtiga damer göra sirliga „pas“ vid musikens

toner — och i det lilla huset invid banan serveras thé — thé — och åter thé.

Fedja och Wera sitta här på bänken vid det lilla bordet. Fedja ser surmulen och modfälld ut, långt ifrån sådan, som en förlofvad tjuguåring bör vara. Wera är skalkaktig och ostyrig, alldeles sådan, som en ung yrhätta skall vara. Han förebrår henne för att hon undflytt honom på skridskobanan, der hon sedan fallit — men i armarne på Fedjas kusin, som är kadett, inte i armarne på Fedja, som är hennes trolofvade. Det är det, som är det sorgliga af saken. Redan är Fedja färdig att återge förlofningsringen åt Wera, men då hemtar „tscheloweken“ théet på bordet. Fedja tycker, att det är bäst att värma upp sina afkylda känslor; han dricker ett glas, han dricker tvenne, trenne, fyra och fem glas. Wera dricker lika mycket och ser lika skalkaktig ut som förut. Efter sjette glaset blir Fedja så uppvärmd, att han fattar Weras båda händer emellan sina och ber om förlåtelse. Wera skrinner ut från restaurationslokalen under ett ännu skalkaktigare skratt än förut, och Fedja skrinner efter. Allt är åter bilagdt i godo och fred är sluten. Huru kan théet en sådan kraftig verkan åstadkomma?

Utan dans intet lif, utan lutfisk ingen jul! Så också i Petersburg. Ryssarne äro nästan lidelsefullt tillgifna Terpsichores sköna konst, och man dansar gerna och bra i vårt östra grannland. Nästan hos alla familjer „svänges om“ en smula under julhelgen, och föreningar och klubber täfla med hvarandra i att arrangera baler, den ena mera lysande, den ena mera lifvad än den andra.

I „Herolden“ se vi, att tyska föreningen „Palmen“ till annandag jul annonserar en soirée. Der måste man vara med! Genom väns vänner kommer jag mig till en biljett till den glada tillställningen.

Hvad för samfund är då den der föreningen Palmen? — Helt enkelt en tysk handtverkareförening, som räknar något mer än 1,000 medlemmar. Förenin-

gen, hvilken har existerat i omkring 18 år, eger ett eget större stenhus, med en festsalong — den nyligen inrättade — hvilken är nästan lika stor som stora salongen i societetshuset i Helsingfors, har ett rikhaltigt bibliotek, håller en mängd tidningar, har en fin restaurationslokal, med biljarder och kägelbanor, består sig en egen orkester om 20 ganska goda musikaliska förmågor, har en större sångarkör jemte teaterafdelning. Dagligen arrangeras aftonunderhållning, då och då konserter, soiréer, maskeradbaler m. fl. glada tillställningar. I föreningslokalen hållas lättfattliga föredrag, hvarjemte medlemmarne utan skild afgift erhålla undervisning i språk, naturvetenskap, teckning och andra nyttiga ämnen. En turnförening existerar äfven inom „Palmen“. Föreningen har, utom allt detta, till uppgift att förskaffa genomresande tyske handtverksgesäller, hvilka icke lyckats erhålla arbete, billigt, snygt qvarter och oklanderlig kost, utom det att dess medlemmar, hvilka bestå af både arbetare och arbetsgifvare, uti föreningslokalen ega en angenäm samlingsplats efter det dagslånga arbetet och ett godt tillfälle till gemensam diskussion af alla möjliga frågor, hvad som tyskarne icke ogerna sysselsätta sig med.

Och nu till soiréen.

De långa stolraderna i festsalen äro redan fullbesatta af ungdom, herrarne snygt klädde, fastän ej befrackade — fracken är nemligen ett klädesplagg, som numera högst sällan begagnas i Petersburg, — damerna åter uppträda i eleganta och smakfulla toiletter.

Hvem är skönast bland de många
Täcka, unga tyskor här?
Är det hon, den stolta, långa,
Hvilken mörk som natten är?
Eller är det hon med blickar,
Strålande likt nytänd sol?
Är det hon, som lifligt nickar
Mot en vän på nästa stol?

Är det hon, den blonda, täcka
Med de ljufva ögon blå?
Eller hon, hvars flätor räcka
Ned mot tvenne fötter små.
— Nej, här står jag dumt förlägen —
Paris vore likadan —
Hvem är skönast, sägen, sägen,
Gode herrar, den som kan?

Kapellmästaren ger tecken till orkestern, och en hurtig, lifvande marsch klingar i salongen. Ögonen stråla, glädje och uppsluppenhet lyser i de ungdomliga anletena.

Sällskapsteatern har alltid litet söl i släptåg, det är en gammal känd sak. Än har förste älskaren ej hunnit få sina moustascher tillräckligt vaxade, än äro de lösa och vilja hänga antingen åt den ena eller andra sidan; och så har han ännu icke hunnit instudera det tjusningsfulla ansigtsuttryck, med hvilket han ämnar eröfra både älskarinna och publik. Komikern, den slarfven, har på vägen till teatern råkat slinta in på en restauration, för att få sig någonting modingifvande till bästa, någonting, som har egenskapen att göra honom riktigt „rolig“. Här har han träffat några glada laxar — och så försinkar han sig. Älskarinnan hotar i sista ögonblicket att alls icke spela, bara derför att man icke skynsamt nog kan anskaffa åt henne tvenne knappnålar, dem hon utom något hundradetal, som redan användts, skulle behöfva för fulländandet af toiletten.

Jag vet icke, hvilka beklagansvärda missöden vidare inträffat bakom kulisserna. Men säkert är, att publiken under någon timmes förlopp bjuder till att hålla sig varm om fötterna genom de mest taktlösa stampningar. Ändtligen går dock ridån upp; en liten herre med stor näsa uppträder, anmälande ett inträffadt sjukdomsfall, hvarigenom ett af de stycken, som finnas upptagna på aftonens program, ej kan gif-

vas. Dock har man ett gammalt, förut gifvet stycke i beredskap, lyckligt nog.

Nu börjar föreställningen. Stycket, som gifves till först, handlar om en desertör, hvilken genom sitt ohederliga beteende blifvit förskjuten af farsgubben, gift sig i utlandet med någon, som icke brytt sig om att förskjuta honom, fått hemlängtan, och jemte hustru, barn och blomma begifvit sig till hemtrakten, der han gör visit hos sin ledsne pappa, som ej vill kännas vid honom, om det sedan är med anledning af gammalt groll — eller för det att skägget vuxit på pojken. Nåja, han rasar i alla fall som en turk, den obarmhertige fadern. Två åldriga inventarier i huset, hushållerskan och jägmästaren, göra allt sitt till för att få farsgubben försonligt stämd — men „den gubben gick inte“. Slutligen arrangera dessa båda inventarier en liten komedi, hvari sonen, hustrun och barnen uppträda gråtande, som om de allesamman skalat lök i köket; det hjelper, och far, son och hela bundten falla i hvarandras armar.

Det är rörande vackert, allt det der, ja, så rörande, att väggarne i salongen fälla tårar — alldeles afgjordt kan jag ändå inte säga, om det törhända kan vara af fukten. Isynnerhet äro fönsterna utomordentligt känsliga af sig, ty på de vackraste ställena i stycket stör mig alltid en rysk dräng i sammetsbyxor och röd skjorta, då han i en stor pyts samlar upp det vatten, som i strömmar rinner ned längs fönsterposterna.

Det nästa stycket, som gifves, är en burlesk vådevill, deri en jubileumfirande herre har att fröjda sig åt både välkomma och ovälkomma uppvaktningar.

Samtlige spelande i dessa stycken lösa sina uppgifter oklanderligt, ja man tycker sig stundom ha verkliga skådespelare och skådespelerskor framför sig på scenen.

Och så följer dansen, på hvilken de unga flickorna redan torde ha väntat länge nog. Orkestern tar plats på scenen, derifrån man bjuder på en liflig vals. Här rör sig den yra ungdomen i fantastiska hvirflar. Lycklig

den flicka, som har någon bekant bland de dansande kavaljererne, eller som besitter egenskapen att dansa „som en engel“, i sådana fall kan hon få vara med; men då det här, som annorstädes, råkar hända, att det täcka könet är talrikare representeradt än det otäcka, så få dessa mindre lyckligt lottade sitta och „klä väggarne“, som det heter.

Der sitter en ganska nätt, mörkögd tärna ensam och öfvergifven. Redan har man dansat både vals och kadrilj — och allt får hon sitta, stackars liten!

Uti takt med valsen slår
Liten flickas hjerta.
Så hon tänker: „Kanske får
Jag, till bitter smärta,
Ej en enda vals en gång —
Så är det min vana. —
Denna afton visst blir lång,
Kan jag redan ana!“

Bäst som ungmön tänker så,
Amor derhän skickar,
Att hon ser en yngling stå
Inför sina blickar. —
De i dansen svänga om,
Glada, det är gifvet;
Innan morgongryning kom,
Var hon hans — för lifvet.

I restaurationslokalen på nedre botten rekreerar man sig under fröjd och gamman. De tyska fruntimmerna ge just ej männen efter. De dricka här „bier“ ur stora seidlar, skämta och prata af hjertans lust. Man ser, att det ej är kaffet allenast, som eger förmågan att lösa tungans band hos damerna. — Kägelbanorna, med deras praktiska urtaflor, äro mycket anlitade; så äfven biljarderna. Här och der sysselsätter man sig med dominospel, men kortspelet har ej, åtmin-

stone under denna afton, några utöfvare och vänner inom „Palmen“.

Allt tillgår för öfrigt ordningsfullt och städadt vid samqvämet. Vid ett tillfälle observerade jag visst, att tvenne högtyskar och tvenne estländare råkade i gurgel med hvarandra. Högtyskarne och våra slägtingar från Östersjöprovinserna vilja icke riktigt sympatisera med hvarandra, påstås det, oaktadt de gått in på att bo under samma tak eller tillhöra samma förening.

Soiréen slöts kl. 2 på morgonen, och hos mig qvarlemnade den ett i allo godt intryck.

Skall jag våga berätta för läsarinnorna, att jag under min vistelse i Petersburg äfven besökte de bekanta varietéeteatrarne och balsalongerna „Palais de Cristal“ äfvensom „Marsinkiewitsch“? Det tror jag visst att jag riskerar, då jag anar att ni inte ha något emot att erfara ett och hvarje rörande folklifvet i den stora staden; och huru skildra detta, derest jag ej varit med, der det går gladt till. Aldrig är ryssen så i sitt „esse“, som under sång, musik och dans. Då, just då, är man i tillfälle att studera honom, skall jag säga!

„Palais de Cristal“ vid Abohofski är en snygg, ja till och med fin restauration med en elegant bal- och teatersalong.

Just då jag träder in, bjuder en fransysk chansonnettsångerska till att från scenen tjusa publiken, icke så mycket med sin oklanderliga sopranstämma, om ej desto mer med de mest vågade svängningar på öfre delen af kroppen, naturligtvis i takt med det uppsluppna sångföredraget. Jag tänker, då jag ser dessa hennes kroppsliga bemödanden:

Stackars qvinna, stackars tös!
Så du dig får böja,
Som en skruf du hade lös,

För att andra nöja.
Om ett råd du emottog
Utaf mig, min flicka,
Jag så gerna föreslog:
Lär dig strumpor sticka,
Så behöfver du ej ha
Slika vridna fukter. —
Varma strumpor äro bra,
Bättre än krumbugter.

Sedan den smidiga fransyskan ändtligen under skallande applåder aflägsnat sig, får man nöjet åse en jonglör med framstående ben- och fingerfärdighet, hvarefter ett par blonda tyskor och en mörkögd ungerska uppträda, dansa, sjunga och försvinna som rök i rymden. Och så ha vi i ett nu hela scenen fullbesatt af sångare och sångerskor, dessa sistnämnda iklädda ryska nationaldrägter, kostymer, som likna dem, hvilka de ryska ammorna begagna, då de skola vara riktigt nationella och fina. Dessa ammor — dessa sångerskor, skulle jag säga — äro dertill ännu lyckliggjorda med de bjertaste rosenröda kinder, — ja, bland detta dussin unga flickor finnes ej en enda, som kunde kallas bleknos. Karlarne deremot, som stå i ledet bakom, tyckas allesamman lida af bleksot. Kanske äro de stackars tillbakasatte rullbasarne bleka af pur förargelse, derför att de rodnande tärnorna oartigt nog ständigt vända ryggen åt dem. Nu begynner den blandade kören sångföredraget, hvilket hufvudsakligen består af äkta ryska folksånger, ömsom uppsluppna eller bullrande. Litet harmoni och mycket skrik — se der intrycket af sångföredraget.

Teaterafdelningen är slut. Bort med stolarne, plats för de dansande! Den verkligt goda orkestern uppspelar en förtjusande vals, och här dansa sujetterna, hvilka nyss sågos uppträda på scenens tiljor, här rör sig hela den publik, som så lifligt och ljudeligt applå-

derade de sistnämndas] varierande prestationer. Här valsas, valsas, valsas med lif och lust.

Gerna önskade jag krysta fram en liten visa om valsen, men då farbror Sehlstedt gjort det mycket, mycket bättre än jag kan göra det, så låter jag vackert bli och citerar i stället:

„Af alla jordens danser, jag våga vill min hals,
Är ingen så gudomlig och rolig som en vals".

Hurudan är för öfrigt publiken på denna bal i „Palais de Cristal?" Om vi begynna med att tala om herrarne, så tyckas dessa i allmänhet presentera sig som tjenstemän, officerare, studenter, äfvensom några exemplar af den finare sortens bodbetjening. Fruntimmerna återigen äro modister eller arbeterskor i olika brancher, utom en och annan dam ur den finare societeten, som icke föraktar glada äfventyr. Ett blandadt sällskap, inte sannt?

Ytterst glada, röra de sig i dansen, och öfvermåttan roligt ha de.

Dans- och förlustelsestället „Marsinkiewitsch" har icke att framvisa en så nobel danssalong, som den sistnämnda, men deremot en desto större. Vidare har man för det teatraliska elementet en skild salong, fastän scenen är af anspråkslösaste, primitivaste beskaffenhet. Som bevis på rymligheten i dessa danslokaler förtjenar omnämnas, att i Marsinkiewitsch' varietée-teater och balsalong vid det tillfället, då jag besökte stället, funnos omkring 2,000 personer, deraf ensam af det täcka könet kunde finnas 1,300 à 1,400 representanter.

Sjelfva teatern är här rent nationel, ty allt det, som på scenen förekommer, utföres af ryssar och ryssinnor och på ryska språket. Körsång utföres äfven här af damer i nationaldrägter, och utförandet är fullt jemförligt med körens prestationer i „Palais de Cristal." Äfven de här uppträdande solo- eller chansonnettsångerskorna äro infödda ryssinnor, likasom clowner och sång-

komiker. Prestationerna äro för öfrigt sådana, att man ej gerna kan se någonting mera ruskigt. Det är naturligtvis scener ur ryska folklifvet, som här framställas på så realistiskt, rafflande sätt, att man ej kan önska ett *trognare* återgifvande.

Blandar man sig med den i danssalongen böljande menniskomassan, får man erfara, att denna åtminstone ej är så strängt nationel, som prestationerna å teatern, ty här kan man få höra ryska, tyska, franska, engelska, svenska, finska m. fl. tungomål. Och hvilka variationer af anleten sedan! Här en ryssinna, hvars anlete kopporna vanställt, der en rödhårig tyska, fet och frodig som en ölbryggare, här en ljuslätt finska, hvilken ifrigt bemödar sig att örfila ryska språket, der en negress med tjocka läppar, orent anlete och ullperuk. En brokig samling, inte sant?

Publiken utgöres af nästan idel arbetare, arbeterskor eller tjenarinnor, utom några nyfikne och på drift ställde herremän, som kommit hit för att roa sig på det brokiga sällskapets bekostnad eller för att fritt och otvunget få tumla om på denna lastens marknadsplats, som dansstället egentligen har namn om sig att vara. Ja, här kan man verkligen få göra bekantskap med skuggsidorna af det petersburgska folklifvet.

Att befinna sig i Petersburg och ej taga kuriositeterna i Lenz' museum och vaxkabinett i betraktande, vore detsamma som att visa likgiltighet för allt hvad sevärdt är.

Det är söndag. Inom passage-området är det under denna eftermiddag formlig folkvandring. Större delen af butikerna hållas visserligen öppna, men med handeln är det si och så för tillfället, ty man bara promenerar, konverserar och kurtiserar i dag. Liffullt går det till, det är säkert! Då man befinner sig i passagens öfre galleri och skådar ned, har man en syn-

nerligen intressant tafla i fogelperspektiv, en tafla, som åtminstone har att framvisa rörliga, oroliga, roliga, figurer; och ett sorl, ett ljudbrus tränger hit, som verkligen kan kallas mullrande och bullrande.

I passagens ena ända ha vi museet. Jättestora, groteska målningar, framställande jovialiska clownnunor och vidrigt grinande skråpukanleten, gapa emot oss från väggarne utanför museet. Då man inträder, undfägnas man genast med en historik öfver de utställda föremålen, föredragen i predikoton af en mager karl med en egendomligt monoton stämma, som har egenskapen att tränga nästan till hvarje vrå af den vidsträckta museilokalen och nästan till merg och ben hos publiken.

Strax vid ingången se vi en småtreflig grupp, tillhörande vaxkabinetts-afdelningen. Det är en beskedlig gumma, som råkat ut för en ficktjuf. En sådan håller på att tömma den beskedliga gummans ena ficka, medan hon helt naivt håller till varning och varnagel för publiken fram en tafla, bärande inskriften: „Akten er för ficktjufvar!“ Det är ganska förnuftigt anordnadt, att strax vid ingången ha en dylik grupp, hvilken på samma gång varnar och framställer exempel.

Sköna Kleopatra, här sitter du dag in och dag ut till allmänt beskådande — i en drägt, som — ja, som inte är någon drägt alls! Der ha vi Fredrik den store, som icke ser ut att vara stor alls, åtminstone ej i vax; Peter den store med sin trotsiga herrskaremin, kejsar Wilhelm, i sällskap med sin oumbärlige Bismarck; Napoleon I och II m. fl. storheter ha här råkat i dåligt sällskap, såsom med den beryktade mördaren Timm Tode, den franske tjufartisten Cartouche och andra galgfåglar. Sic transit gloria mundi!

Dock, låtom oss lemna dessa intetsägande vaxdockor och den hemska inqvisitionsredskapen, för att i stället göra bekantskap med de lefvande kuriositeterna, som finnas i museet. Vi följa strömmen åt och komma till ett rum, der man begapar en medelålders qvinna, som kommit till verlden utan underkropp och dessutom

haft oturen att förses med blott en enda arm, hvars hand till råga på olyckan återigen har blott ett enda finger. Med detta finger utför den misslottade damen, sittande på ett bord, aktningsvärdt fina perlstickeriarbeten, hvaraf prof företes. Man undrar, man häpnar, man himlar sig, och så knuffar man och trampar hvarann på liktårna och andra lika ömtåliga ställen, hvilket ger anledning till svordomar och glåpord — allt för den märkvärdiga damens skull.

I ett annat rum sitter en herreman och tecknar porträtter med venstra foten — för 50 kopek stycket. Han har ej blifvit lyckliggjord med armar, den mannen, men han har i stället öfvat sig i att med foten låta sina artistiska anlag komma till heder. En rysk kupets sitter för honom. Kupetsen har tagit på sig sin grannaste helgdagsmin och snyter sig litet emellan i en gul silkesnäsduk, under det porträtteringen försiggår, likasom önskade han få den granna näsduken förevigad jemte sitt fryntliga kupetsanlete.

I rummet längst fram utföres Polichinell-teater. Det är Petruschka, den lefnadslustige, putslustige, öfverdådigt glade Petruschka, han, som i det ena ögonblicket tar sig en sväng med gumman äkta hälften och i det andra basar upp henne, allt med den gladaste min i verlden; det är han, som kommer i gurgel med polisen och som äfven låter denna bli delaktig af „strykmaskinen“, som han sköter med stor färdighet; det är han, som till slut får påhelsning af Belzebub i egen person, med hvilken han utstår en het dust, som slutar med att den svarte kanaljen med hull och hår reser af med den treflige kurren. Det är högtider af skratt, som åskådarne njuta under denna föreställning. Man skrattar så tårarne trilla, man hickar och man håller sig för magen; ja, här kan samma publik stå och betrakta, skratta, tjuta och applådera aftonen igenom, om föreställningen också repeterades huru många gånger som helst.

Teatern i museet begynner nu. Här uppträda gymnaster, skicklige, elastiske, men små till växten. Här kan man få göra bekantskap med den högtuppsatte artisten Blondin, här kan man få se små söta elfvor tråda en månskensdans, här kan man få se sagan om Rödlufvan och vargen framställas i pantomin. De äro outtröttlige i att hoppa och dansa, stundom med hjelp af benen och stundom på hufvudet — men så låta de också presentera sig som Webbs verldsberömda marionetter.

Det är qväfvande hett i musei-lokalen, och en trängsel råder här, som ej är liten. Försigtigt nog varnar man allmänheten för ficktjufvar, men detta behöfves i sanning. Så händer det, att en bekant till mig, då vi åse teaterföreställningen, förmärker att en hand smyger sig ned i hans paletåficka. Han låter den närgångna handen föra med sig ett teaterprogram, det enda han vet att finnes i fickan. Han vänder sig derpå helt lugnt till handens egare med ett: „Var så god, håll bara programmet. Jag behöfver det inte mer!“ — Programannekteraren finner för godt att göra sig osynlig i menniskovimlet.

Lyckliga husmödrar och husbönder i Petersburg! J han det åtminstone beqvämt arrangeradt! — tänker jag, då jag en dag besöker Nikolskij-bazaren och får se den trefliga tjenstefolksutställningen der.

Utanför och i enkom för ändamålet uppförda trädbaracker röra sig något hundradetal lediga eller arbete sökande menniskor, hvilka bjuda ut sig till hugade spekulanter, naturligtvis rekommenderande sig på det fördelaktigaste och lemnande, om man bara ger sig tid att lyssna till dem, åt hvem som helst en den utförligaste lefvernesbeskrifning.

Jäntor, unga, nätta,
Funnos här i mängd;

En uti att tvätta
Sa' sig vara slängd,
Och en annan sade —
Litet skrytsamt dock —
Att hon än ej hade
Gjort en enda „bock".

Vanja, mer än Mischka,
Skröt hur han var van
Sköta töm och piska
I en scharaban.
Den i fårskinnsvästen,
Hvad månntro han kan?
Jo, den ludne besten
Vill bli dvornik, han.

Tösen der, den lilla
Uti kjortel röd,
Som ej niger illa,
Klagar öfver nöd;
Ty ifrån Samara
Är hon — vill jag tro, —
Der det ej lär vara
Riktigt godt att bo.

Se, der står en mager
Äkta Lundströms-typ,
Med en näsa fager,
Röd, som af ett nyp;
Har gjort skor åt flera
Uti sina dar,
Fast han knappast mera
Eger sjelf ett par.

Många af dem ha sin hembygd långt in i djupa Ryssland. Hit, till det storartade Eldoradot, ha de lockats af ryktena om att det här kan „skäras guld med tälgknif". En och annan lyckas här erhålla en temli-

gen god tjenst men många, många gå de vidrigaste öden till mötes.

Ett par svartmuskige, pelsomhöljde figurer, hvilka på den kännspaka, krokiga näsan igenkännas som israeliter, ha samlat en mängd unga flickor kring sig. Med kännareminer betrakta de „varan“, samtala hviskande med hvarandra, fällande omdömen om en eller annan af ungdomarne. Desse judar äro ingenting mer och ingenting mindre än ett slags menniskohandlande, hvilka ha den skändliga uppgiften att locka unga, oerfarna bondflickor in i dessa lastens smyghål och dypölar, hvaraf Petersburg är öfversvämmadt.

Der berättar stackars lilla Pologeja för en ung fru, som är ute att söka sig en barnflicka, att hon egentligen icke skulle behöft söka tjenst, då hon derborta i Jaroslawska guvernementet råkar ha ett förmöget hem; men det sorgliga har inträffat, att farsgubben och morsgumman fått i sinnet, att hon nödvändigt borde gifta sig med grannens Boris, en vild krabat, som hon inte kan tåla. Derför har hon sagt „prastschajti“ åt den stygge „papinka“ och den inte alls snällare „maminka“ samt begifvit sig till den stora granna staden vid Newan, i förhoppning att komma sig till en god tjenst hos ett godt herrskap. — Jag ser, att underhandlingarne sluta med, att Pologeja blir antagen som „djetskij-djewuschka“ hos unga frun.

Snälla Pologeja!

Må du trifvas och må godt
Hos din fru, den unga,
Må ej bitter bli din lott,
Dina dar ej tunga.
Och må innan lifvets qväll
Ödet så det skicka,
Att du lycklig blir och säll
Såsom gift, min flicka!

Och här litet mera hvardagsromantik från Nikolskij-bazaren:

Ivan Ivanowisch, den penningstinne handlanden i Nikolskij-bazaren, var ännu för något år sedan alldeles ensam och öfvergifven i hemmet — nej icke så alldeles ensam och öfvergifven heller, der hade han ju äfven sin Waschka, den präktiga, feta, grå favoritkatten! En dag står Ivan Ivanowitsch i boddörren, väntande på kunder och smått funderande, hurusom ungkarlslifvet ändock är tråkigt här i verlden. Och så kommer han att kasta blicken öfver till de tjenstledigas samlingsplats. Vid ett af borden, der matförsäljerskorna tillhandahålla de tjenstsökande varm kålsoppa och andra goda saker, får han sigte på en vacker flicka, som förtär soppa med strykande aptit; dock är det egentligen icke detta, som så mycket intresserar honom, men desto mer den omständigheten, att den matfriska sötungen framletar köttbitarne ur kålsoppan, för att derefter servera dem åt Ivan Ivanowitschs älsklingskatt, Waschka.

„Jei Bohu!“ säger Ivan Ivanowitsch; „den der flickan har ett godt hjerta!“

Han ser vidare, huru vänligt hon smeker katten, slätande så nätt och vackert öfver dess glänsande, smidiga rygg. Och Ivan Ivanowitsch säger åter:

„Jei Bohu! den der flickan måtte kunna visa ömhet äfven mot andra än kattor!“

En stund funderar Ivan Ivanowitsch, och hans funderingar gå i ungefär denna riktning: „Den vårdslösa uppasserskan derhemma försummar ständigt att ge mat åt Waschka, och inte bryr hon sig så mycket om mig sjelf, gunås, heller. Théet har jag sällan färdigt, då jag kommer från den kalla boden . . . . Och i fastan täcks den otäckan servera mig med fet mat . . . Den heliges bild lemnar hon utan olja, den syndiga menniskan! . . . . Ja, ja-ha, jag måste gifta mig, det är tydligt! Den der flickan kommer inte att försumma katten, och helt säkert blir hon också en öm hustru!“

Ivan Ivanowitsch tar fram en liten fickspegel, ser sjelfförnöjdt i denna, tar vidare fram en kam, med hvilken han ansar sitt tofviga skägg. Håret bryr han sig inte om att kamma, — det vore lyx, då han ämnar fria med mössan på hufvudet. —

Ivan Ivanowitsch går öfver gatan med klappande hjerta och ljusa framtidsutsigter, hvilka i den briljantaste hägring dansa ringdans för hans glada kupetsögon.

Då han kommer till den rödkindade flickan, är han till en början litet tafatt af sig och begynner sin friareuppgift med att adressera sig till katten:

„Waschka lilla, du ha väl inte något emot att få en matmor, Waschka lilla?“ säger han.

„Kurr-mirr!“ säger Waschka, strykande sitt hufvud mot skaften på Ivan Ivanowitschs varma filtstöflar.

Han tar Waschkas smekningar som ett uttryck af fullkomligt gillande, hvarför han vänder sig till flickan med frågan:

„Skulle du ha lust att bli . . . att bli . . . matmor åt Waschka, skulle du det, hva-sa?“ —

Flickan ser förvånad ömsom på katten och ömsom på dess tafatte husbonde, — och den kattälskande flickan begriper honom ej ett dugg.

Då säger Ivan Ivanowitsch åter:

„Förstår du inte, barn, att jag vill ha dig till matmor åt Waschka och till hustru åt mig sjelf? Förstår du mig inte, barn?“

Nog förstår hon honom — många andra flickor hade uppfattat hans mening långt förut, ty då det gäller angelägenheter af dylik beskaffenhet, öfverträffa fruntimmerna vanligen sig sjelfva i skarpsinnighet — men föremålet för Ivan Ivanowitsch's ömma låga vet ej hvad hon egentligen skall tro, — om han kanhända är en dylik spektakelmakare, som vill roa sig med att spela komedi på hennes bekostnad; ja, hon vet det rakt inte. —

„Här har du en ring!“ säger Ivan Ivanowitsch, som bums vill afklippa förlägenheten å ömse sidor, och så

tar han fram en silfverring — han har för tillfället ingen dyrbarare på sig — och denna ring har den förvånansvärda egenskapen att öppna både hjerta, ögon och öron hos flickan.

Nu har Ivan Ivanowitsch varmt thé, då han kommer hem; helgonbilden behöfver ej sakna olja; Ivan Ivanowitsch får på bordet det som passar sig under fastan; hans hustru är öm, ja, kanske ömmare mot honom än mot Waschka, och den sistnämnda får så mycket mat, så katten under sina promenader utanför boden rullar fram likt en ovig björn.

Önskar man i Petersburg från en dominerande plats betrakta det rörliga lifvet, det storartade menniskovimlet på gatorna, och detta i synnerhet på Newski prospektet, så bör man helt enkelt klifva upp på taket till en spårvägsdiligens.

Här på taket får jag sitta
I de högtuppsattas lag;
Jag är högtuppsatt, besitta!
En gång ock i lifvet, jag.

Jag kan blicka, der J vimlen,
Stolt till eder andra ned,
Och jag närm're har till himlen,
Än som mången utaf er.

Ståten gerna i galoner,
Plymer, glitter och lull-lull;
Ej precis i små portioner
Får jag här af *solen* gull.

Med odörer, doft och nektar
Må ni gerna smörja er;

Här så sköna, friska fläktar
Mig en större njutning ger.

Hvarifrån skola vi börja färden längs denna långkatekes till gata, som har den lilla nätta längden af 5,500 alnar och en bredd af 72 dito? Naturligtvis från Amiralitetstorget, gatans begynnelsepunkt. Ja-ha, således klifva vi upp. Nästan alla platser äro redan upptagna. —

Här sitter en långluggig tschinownik med mörkblå glasögon och en nött portfölj. Han ser allvarsam ut som en hvalfisk och stel är han som en frusen abborre. — Der sitter ett militärbefälsämne, spinkigt och magert, med lång senig hals, som på en basfiol. — Der sitter en hjertans glad mekanisk arbetare, med tumstock i bröstfickan och orena fingrar. Han ser så förnöjd ut, som hade han uppfunnit perpetuum mobile eller vinkelns tredelning. — Der sitter en koppärrig golfpolerare, med borsten invecklad i det gröna klädet, alldeles som bondgummorna hos oss bära psalmboken, då de traska till kyrkan. — Der sitter en herre i filtstöflar, stora som salig Lunkentus' sjumilsbotforer. Han vill gerna inbilla oss andra, att han är sångare, den gode mannen. „Makalöst öra, men dålig röst", sa' positivspelaren om åsnan, och detsamma kan jag säga om sångaren i filtstöflar.

Och nu ila vi öfver Polisbron, som sträcker sig öfver Mojka-kanalen, förbi grefve Stroganoffs ståtliga palats, förbi holländska kyrkan, utan att tala om de prydliga privata husen, som här, höga och gigantiska, resa sig på hvardera sidan om oss. Då vi vidare passera perspektivet, kunna vi se Kasanska kyrkan med dess pelarrader, och så se vi en skymt af finska och svenska och katolska kyrkorna. Efter att ha passerat Katarina-bron, se vi äfven Michailofska palatset, rådhuset och Gostinni-Dwors långsträckta gallerier. Kejserliga bibliotekets hus se vi, likasom façaden af Alexandersteatern, och vi kila förbi Anitschkoff-palatset, Alexan-

der III:s favorit-bostad. Der ha vi Anitschkow-bron, hvarest fyra stora och vackra bronsgrupper finnas. Vi ha nått Fontantan och ha nu ej mycket qvar af det storartade prospektet.

De åkandes antal är på denna plats så stort, att det verkligen ser ut, som hade man här för blicken en procession „utan all ända“, hvilken i dubbla rader rör sig fram och åter. Det ordningsfulla uti att häst efter häst, åkdon efter åkdon ständigt hålla sig efter hvarandra på den ena sidan och att på samma sätt komma åter på den andra, gör att det myckna åkandet och bråkandet kan försiggå utan synnerliga störingar eller olyckshändelser. Men så håller också den stora polisstyrkan ett vaksamt öga på, att körsvennerne iakttaga ett ordningsfullt uppträdande.

Det är trefligt att se, hur väl skötta de petersburgska gatorna äro. Inga jättehöga drifvor på sidorna invid trottoiren, som hos oss i Helsingfors; — nej, petersburgaren behöfver ej vara rädd för, då han stämmer möte med lilla flamman, att gå förbi henne utan att se knoppen af den tillbedda, bara derför att snödrifvorna hindra utsigten; — nej, för all del, sådana olyckshändelser kunna inträffa blott i Helsingfors, men ej i kejsarstaden! — Och trottoirerna sedan! I Petersburg skyr man ej arbete, då det gäller att hålla dem rena, och man knusslar ej med sanden, för att ha dem trafikabla. Under dagar, då blåsten slipar trottoirgatan och för bort sanden med sig, har man för sed att beskölja den med kokhett vatten och att derefter beströ den med sand. Sanden fryser fast, och trottoiren är den bästa man kan ha. Ett slafarbete ha dock dessa menniskor, hvilkas sak det är att hålla gatorna i ett dylikt godt skick.

Det är afton. Kölden är bister. Man talar om 28 grader — vackert så! Här och der på gatorna glimma stora stockeldar, på en del platser finnas kaminer, hvari elden flammar, och kring dessa röra sig en mängd lifliga, skäggiga figurer, hvilka ta sig ut som afgrundsandar. Det är på högvederbörlig befallning, som dylika brasor

tändas på de mera trafikerade gatorna och torgen, vid tillfällen då köldgraderna gå till 20. Isvoschikar, gatuhandlande och dylike finna detta arrangement så „moschna“, att de jubla, hoppa och dansa kring de rykande bränderna, poliskonstaplarne sälla sig till dem, och en gemytlig, glad stämning råder bland folket på gatan. Nära teatrarna finnas för hyrkuskarnes räkning uppförda stora kaminer, vid hvilka desse ha tak öfver hufvudet och der de på ryssens vanliga godmodiga sätt söka muntra upp hvarandra i vinterkylan.

Nu åka vi igen per diligens, men ej den här gången på taket; ty utom det att der uppe är något för friskt, då kölden tilltagit, så börjar det se mörkt ut, hvad „utsigterna“ beträffar. Derför har jag sökt mig sittplats inomhus i den snygga och trefliga diligensen.

Bredvid mig har jag en ung man med söta moustascher och romantiskt bruna lockar. Midt emot oss sitter en ung flicka med täta, mörka ögonhår och en innerligen söt grop i den vackra hakan. Först sitter det romantiska paret der under stumt koxande och snegglande på hvarandra; men så framställer den unge mannen en fråga till flickan med gropen. Han önskar veta, om hon har kallt — det är naturligtvis det lämpligaste samtalsämnet i 28 graders köld. Hon småler och nekar. När vilja också flickor om blott aderton vintrar för en ung man tillstå att de frysa, om de också göra det, så tänderna dansa kadrilj i munnen? — Den unge mannen kommer i allt lifligare samtal med flickan, och hur det är, få båda klart för sig, att de bo i samma hus, att de redan bott der i tre runda år, utan att dock tillförene ha sett hvarandra. Så går det till i stora städer.

Samtalet, som de unga tu sedermera föra sig emellan, försiggår för det mesta med tillhjelp af ögonspråket och under hviskningar. De äro hetlefrade, de der ryssarne med söta moustascher och bruna lockar. Helt oblygt företar sig den näsvise slyngeln att förälska sig, bekänna sin kärlek och framställa ett formligt frieri, och detta i en rullande, ouppvärmd diligens. O, kärlek,

du är stor i norden, -- men temligen häftig i Ryssland! Att flickan anhåller om betänketid och är oviss, huruvida hon skall ge den lilla, af muffen undanskymda handen, och det lilla, af gråverkspelsen höljda hjertat, just åt honom, detta ser jag tydligt, fästan jag är närsynt; men det är en underlig blick hon, sänder en gammal lomhörd tant, som sitter i närheten. Den blicken innefattar tydligen hvad förra flickan sa: „Råd mig, råd mig, bästa du, men afråd mig icke!“

Det är på Hötorget vi nu göra ett besök, på denna handelsplats, der det „svarta folket“ — som de lägre folkklasserna i Ryssland kallas — förser sig med lifsförnödenheter direkte från bondens lass. Vid detta torg och i dess närhet är en myckenhet af det mindre bemedlade folket bosatt.

Bland andra eger furst Wjasemski vid torget ett stort palats, der åtskilliga hundratal rum äro upplåtna för fattige stackare och för sådane, som behöfva tillfälligt tak öfver hufvudet. Hvart och ett af rummen bebos af ett par tiotal personer, och för ett tillfälligt nattlogis betalas 5 kopek. Man påstår, att furst Wjasemski genom dessa 5 kopeksslantar gör sig en liten nätt inkomst af 60,000 rubel om året. Detta palats skall isynnerhet, om det besökes nattetid, ha att framställa scener af vidrigaste slag. Smutsuppfyllda och för öfrigt uppfyllda af allt slags elände, påstås dessa herbergen äfven utgöra härden för alla möjliga epidemiska sjukdomar. Litet emellan lär Petersburgs polismästare och stadens sundhetsnämnd besöka stället.

Som kändt är, så ha vi äfven i Helsingfors vår furst Wjasemski, ryssen vid Nylandsgatan; men han och hans hotell äro bara nollor mot de här omnämnda.

Det är en stor myrstack man befinner sig i, sedan man hamnat på Hötorget. Menniskorna trängas om

hvarandra med skyndsam, affärsmessig fart. Dagdrifvare, kringvandrande handlande, skrikande tatarer och gnällande tiggare röra sig af och till. Trashankens lumpor snudda vid grossörens tusenrubels pels, mjölbärarens meddelsamma jacka kommer här i intimt förhållande till grefvinnans dyrbara sammetspels och åstadkommer något som kan kallas hvitt på svart. — Ur vägen! Der nalkas en väldig, bred „bondkibitka“ i sakta mak. Muschiken ropar med hes röst sitt „Beregis, paschalusta. Beregis!“ I denna trängsel skulle han ej komma långt med sitt åkdon, derest icke ordningsmaktens tjensteandar beredde honom väg.

Här ha vi fiskstånden. Den munvige fiskhandlaren anropar oss, han gör de mest förledande gester, de älskligaste miner åt oss, i förhoppning att åtminstone få oss att på nära håll betrakta hans i höga rader uppstaplade frusna fiskar.

Här finns all slags fisk, minsann: —
Idar, glada laxar,
Störar, dem man *äta* kan,
Nors och sik och braxar;
Här finns ål, så fet och rar,
Som sig ormlikt tvinnar,
Rödögd mört, så silfverklar,
Torsk och abborpinnar.

Der ha vi köttstånden. Hvilka bataljoner af fårkroppar! Hvilka arméer af svin!

Rad vid rad här stå
Stora svin och små,
Kalfvar, kor och får,
Så det nog förslår;
Om till detta allt
Komme smör och salt
Och potatis, ja
Litet grönt, nå bra,

Man ej lede nöd,
Om man till sin död,
Ännu hade qvar
Hundra tusen dar.

Hvilka granna piråger der finnas! Innanmätet utgöres af surkål, och de dofta på långt håll. Dessa piråger äro Dmitrijs och Andrejs helgdags- och favoritföda — Dmitrij och Andrej, hvilka veckan igenom arbeta i verkstaden och hålla sig sjelfve med kost och lokal. Kosten består af bröd och salt, och, då det skall slås på stort, lägges härtill en och annan lök. De kinesa i furst Wjasemskis palats, der de i ett för tjugu personer afsedt rum ha sig en terräng om ungefär en qvadratfamn anvisad. Andrej och Dmitrij få ej sträcka benen utöfver detta område. Ett hemskt och bleklagdt kritstreck är nemligen anbringadt kring sofplatsen, hvilket betyder så mycket som så: hit, men inte längre, käre Andrej, käre Dmitrij! Så anspråkslöst lefva de. Någon gång i veckan slå de sig lösa. Då hålla de „prasdnik“, då förse de sig med mat och dryck, som i deras tanke är lukullisk. De vandra nemligen till torget, söka upp gamla Tatjana, hon som säljer något, som kallas pylsa. I gamla Tatjanas pyls-ämbar göra de båda stallbrödernes fingrar ifriga upptäcktsresor efter de största bitarne, under det man skrattar, pratar och skämtar med den gamla rödnästa qvinnan. — Sedan vandra Andrej och Dmitrij till pirågståndet. Det är icke en och två, nej, tio piråger, som gå den gamla bepröfvade vägen. Invid pirågståndet residerar en liten osnygg och flottig sbittings-utminuterare. Och Andreij och Dmitrij ställa kosan till hans rankiga bord, till hans sotiga sbittingskök och hans glas af tvifvelaktig renhet.

Röken stiger lätt och klar
Upp från sbittingsköket;
Gamle Pavel brådtom har
Under handelsstöket.

Glas och fat han torkar här
Med sitt förkläd's snibbar;
Förklä't temligt orent är,
Subbigt, så det klibbar.

Pavels kunder tyckas dock
Icke härpå tänka;
Deras hår, ja, näsor ock
Liksom förklä't blänka.

Få de sbitting eller qvas,
Ge de hin det fina,
Tömma endast glas på glas
Och belåtet grina.

Petersburg är rikligt utrustadt med restaurationer och värdshus. Vid Hötorget finnas isynnerhet en myckenhet af dem. Den röda skylten med sitt „Traktir" skiner mot ögonen för hvarje steg man tar. Enligt skildt förordnande af stadsmyndigheterna, måste hvarje restaurationsskylt ha röd färg och hvarje öl- och porterbod en skylt i rödt och blått med gula bokstäfver.

Huru kommer det sig till, att den der rödskäggige muschiken med sådan förtviflad fart kommer utför trapporna till en „traktir" vid Hötorget? Och huru ser han ut sedan? Utan mössa, skråmig i syn, ulltapparne framtittande ur „springorna" på fårskinnspelsen? Han har brådtom att komma ut på torget, och der försvinner han likt en dimfigur. Hvad jag af ett högljudt samtal, som under lifliga gester föres mellan några från restaurationen utträdande „naschebrater" kan uppfatta, så har personen i fråga helt oskyldigt och beskedligt infunnit sig på restaurationen och der begynt utbjuda några dussin näsdukar, af hvilka den ena råkade vara renare än den andra, den ena finare den andra, den ena försedd med namn, den andra med monogram och vapensköldar, fina spetsnäsdukar, som på långt håll doftade af odör; och dessa näsdukar hade han haft mening att

föryttra för en spottstyfver. Dvorniken från ett hus i grannskapet, hvilken tittat in på „traktiren“ i den välloflige meningen att komma sig till ett eller annat dussin „tschaiju“, hade vågat påstå att näsdukshandlanden på oärligt sätt lagt vantarne på näsrengöringspersedlarne. En mängd andra krogkunder hade kommit till samma ledsamma misstanke. Man begynte rådgöra, huru man borde handla, om man skulle öfverandtvarda honom i polisens klor eller om man helt enkelt skulle ge honom litet smörj och låta honom gå sin väg. Man stannade vid det senare alternativet, och näsdukshandlanden kom sig till en kamratpolska, hvarefter han fick tillfälle att undkomma. Under handgemänget försvunno äfven näsdukarne. Arrangörerne af polskan behöllo dem troligen såsom ljufva minnen af det nämnda, egendomliga rättskipningssättet.

Något, som åtminstone för oss finnar förefaller obehagligt under ett besök i Petersburg, är det långt gångna dricspenningstiggeriet och prejeriet i all slags handel och vandel. Man kan nästan säga, att man nödgas komma ut med dricspengar för att ega lyckan att andas, för att man går ut och in genom portar och dörrar, både der man bor och der man icke bor. Öfverallt detta ödmjuka krypande, detta smil och detta tillgjorda krumbugtande, i förening med bönen om „na tschai“. Blir man betjenad af en isvoschik och, utan att han anhåller derom, ger honom några kopek utöfver den betingade legan, bönfaller han, sin vana trogen, ytterligare om „na tschai“. — Det händer stundom, att en isvoschik, hvilken till följd af konkurrensen sjelf nedprutat legan, sedan ångrar sig, och stannar der han för godt finner, sägande sig ej ämna köra vidare, såvida han ej erhåller „na tschai“.

Märka de lurifaxarne isvoschikarne, att de ha att göra med en fremling, äro de färdige att spela ett och annat spratt på dennes bekostnad. Man ackorderar med en sådan skälm om en färd till en brygga med namnet „Kamennij most“ (Stenbryggan). Han klatschar på sin häst och det bär af — men huru långt? Jo, till första bästa brygga, dit det är knappa fem minuters väg. Han stannar. Man vågar invända:

„Käre vän, den der bryggan är ju inte Kamennij most!“

„Den der?“ säger den in- och utpiskade skälmen med väl spelad förvåning.

„Ja, kamrat, det der är ju inte Stenbryggan“.

„Nå, men kan ni inte se, att den der bryggan är af sten. Så mycket ser jag, fastän jag bara är en enfaldig bonde“, säger han mycket fromt och enkelt.

Förstår man sig ej på att hota honom med att tillkalla „gorodovojen“ (poliskonstapeln), för hvilken isvoschikarne ha stor respekt, så kör han ej heller vidare, men fordrar en dryg lega för den lilla sträckan och lemnar en åt sitt öde.

På tal om desse petersburgske åkare kan jag ej låta bli att omnämna, huru godmodigt likgiltigt, huru godtyckligt och trankilt de behandla den publik, de betjena. Under färden i en dylik lustigkurres släde finner man till sin förvåning, att han tar en kosa, helt och hållet afvikande från den man tänkt sig. Hvart ämnar han då köra? Jo, derborta är stället, der hästarne vattnas, och den oförskämdt egenmäktiga menniskan finner nödigt att nu låta hästen dricka, hvilket allt kunde vara godt och väl, derest han ej vore engagerad att framskaffa någon annan, än sin egen lugna person. Kommen till ifrågavarande vattningsplats, gör han det här så beqvämt som möjligt för sin häst, stiger sjelf in i det lilla huset, der legan för hästens förtäring betalas. Här sammanträffar han tillfälligtvis med ett par „stallbröder“, med hvilka han har ett och hvarje otaldt. Under allt detta får „kunden“ sitta och frysa i släden,

tröstande sig med att få slunga ut bäska anmärkningar — för sig sjelf naturligtvis, ty vännen isvoschiken bryr sig icke om att lyssna till dem. Möjligen är han, då han återtar sin plats på kuskbocken, nedlåtande nog att framkläcka en ursäkt öfver att han råkat dröja något längre, än meningen var, men detta är också mindre vanligt.

Äfven hos polisens tjensteandar skall dickspenningstiggeriet göra sig gällande. Så lär det stundom hända, att desse ordningens upprätthållare hålla sig utanför restaurationerna, då dessa stängas, i den just icke vackra affärsfunderingen att med sitt polismaktspråk förhjelpa en och annan törstig själ inom de lykta dörrarne. För den der väntjensten har han ju en dickspenning att vänta sig, och hvad allt gör han ej för att komma sig till en sådan?

Öfverallt är man utsatt för dickspenningsprejeriet. Vi vika in på en restauration. Det är den fina „Palkin“ vid Newski prospekt, vi besöka. Redan i trappuppgången se vi en ödmjukt bugande herre med starkt pomaderadt hår, med frack och hvit väst. Han ser på oss, likasom önskade han att vi ville ha godheten tilltala honom, ty för en dylik tjenst, som att besvara en fråga, förstå desse ryssar äfven att anhålla om na schai. Men vi betrakta endast vattenkonsten och aqvariet och vandra genom den stora, palatslika restaurationslokalen, för att hamna i grottrummet. Här slå vi oss ned vid ett bord, reqvirerande smörgåsar, och vi blifva med makalös tjenstfärdighet serverade. Smörgåsarne förtäras, under taffelmusik från den stora „organen“. Men när smörgåsarne skola betalas, lemnar betalaren endast tio kopek i dickspengar åt den elegante kyparen. Och öfver detta knussleri kommer han att hämnas. Innan vi gå, komma vi på tanken, att äfven dricka thé i „Palkin“. Théet reqvireras;

men det räcker en hel evighet, innan det ändligen finnes på bordet. Det är knusslaren i sällskapet, som är skulden härtill.

En teatervaktmästare kan äfven hitta på att skaffa sig en nätt dickspenningsinkomst derigenom att han lotsar personer, hvilka kommit sig till dåliga platser, till längre fram befintliga bättre och dyrare sådana. Men stundom råkar det ledsamma inträffa, att han ger bort en plats, som är reserverad för någon senare anländande och då: — tablå! Vaktmästaren har emellertid bekommit dickspengarne och — han tvår sina händer.

Man kan säga att, om de petersburgska teatrarna för tillfället utmärka sig genom något, så är det genom böga biljettpris och publikfattigdom; den sistnämda omständigheten är kanske en följd af de öfverdrifvet höga prisen på biljetter.

Då jag besökte en af dessa teatrar, räknade jag i min enfald ut, att om jag lade mig till en biljett, hvilken kostade alldeles lika många rubel, som vi hemma i Helsingfors äro vane att erlägga i markslantar, jag äfven skulle erhålla en något så när hygglig plats. Enfaldigt tänkt, högst enfaldigt! För min trerubel har jag tillträde till en plats, som ej motsvarar den anspråkslösaste länstolsplats i våra teatrar, och likväl var det ej något större Thaliatempel, som besöket gällde, än den lilla Michaels-teatern vid Michailowska torget, en nätt teater för resten, der „Läderlappen“ gafs med lif och lust af ett tyskt operettsällskap.

Nå, nu kunde stunden vara kommen, då jag borde orda vidt och bredt om teaterförhållandena i Petersburg, då jag borde ut- och inveckla mig rörande den eller den operan, det eller det skådespelet, den eller den balletten. Men jag ber om ursäkt för att jag låter bli att blanda mig i de der sakerna. Och hvarför! Jo, emedan jag ej

anser mig vara kompetent att uppträda som musikrecensent då det gäller storartade operor, ej heller som teater-referent, då de gäller storslagna skådespel och ännu till, då dessa utföras på ryska språket; ej heller då det gäller att beskrifva så beniga saker, som en ballet. „Bättre fly än illa fäkta“, är ett ordspråk, som här kommer rasande väl till pass. Derför omnämner jag endast de höga biljettprisen, och lemnar kritiken åt dem som *kunna* kritisera. Ty

Ville jag åt eder gifva
En teater-recension,
Skulle denna säkert blifva
Sådan här till sin façon:

Operan:

Primadonnan råkte vara
Fet och ful som bara f—n,
Skrek, som vor' hon uti fara,
Rörde sig som en bulvan.

Älskarn var en spinkig stygga,
Mager som en rysk student,
Ben han hade som en mygga,
Sjöng, men åt opp orden jemt.

Och „den stränge fadern“ sedan,
Som i op'ran man får se,
Sjöng ej mycket, just emedan
Donnan sjöng för alla tre.

Skådespelet:

Älskarinnan för publiken
Ville visa att hon var
Kommen långt i gymnastiken
Uti sina unga dar.

Ty hon sina armar rörde
Med en utmärkt fermité:
Stundom dem mot hjertat förde,
Stundom mot sin moitié.

Älskarn röt, och ögon båda
Vände han båd' in och ut.
Ja, han faslig var att skåda,
Då han svartsjuk blef till slut.

Operetten:

Hon, som hördes muntert drilla,
Hade säkert en gång stått
I ett kök, der tärnan lilla
Sina röda armar fått.

Han, som spelte titelrollen,
Hade kanske tandvärk fått,
Ty den ömkansvärda stollen
Bjöd på hemska miner blott.

Balletten:

Premierdansösen trådde
Dansen med en sådan fröjd,
Att med sina ben hon nådde
Nästan upp till takets höjd.

Hos dansören voro benen
Utmärkt väl vadderade.
Såg man dessa utom scenen,
Skralare man ej fick se.

Ja-ha, så vådlig kunde min kritik bli — om jag riktigt slog mig lös. — Derför tar jag min Matts ur skolan och låter bli att vara kritisk.

Och nu säga vi adjö åt Petersburg.

Hemresan försiggår utan alla äfventyr, oaktadt jag af själ och hjerta önskar, att helst något putslustigt måtte inträffa.

Litet misslynt häröfver, slår jag mig ned på en bänk, öppnar rimsmedjan och hamrar till en så lydande „Jernvägsgalopp“:

Fram vi rulla, så det riktigt hviner;
Men att man i vår kupé
Framför fönstren anlagt isgardiner,
Så en fattig gök har svårt att se,
Detta kan jag icke gerna tåla,
Då jag vet att man derute har
Träd och buskar, hvilka festligt pråla
Uti rimfrostskrud, så underbar.

Här får jag i stället blott betrakta
Mina reskamrater — summa sju —
En som snarkar, fast han snarkar sakta,
Och en vacker medelålders fru,
Hvilken *låtsar* läsa, men beständigt
Ansar om sitt blonda, vackra hår —
Ja, det är väl också högst nödvändigt
Eftersom hon köpte det i går.

Mannen i tulubb och ytterstöflar,
Hvilka sprida rysslukt öfverallt,
Han hörs svära hin och tusan böflar
Öfver att det i kupén är kallt;
Och på närmsta säte en med gamman
Öfvar sig uti att trumma slå,
Ja, han trumfar sina fötter samman,
Så det ekar uti hvarje vrå.

Ja, visst käns det också kallt en smula,
Men det får man icke undra på:
Då man rest att festa och att jula,

Händer understundom så
Att det „da'n derpå“ är kusligt uti kroppen
— Ja precis som hos en upphängd nors, —
Kusligt ifrån tån och upp till knoppen. —
— Kors, nu ä' vi re'n i Helsingfors!

EFTER TRETTIO ÅR.

FRAMTIDSKÅSERI I XXIV KAPITEL.

Kap. I.

Farbror Trindlund presenteras för läsaren.

Känner J farbror Trindlund, mina älskvärda läsarinnor och ärade läsare? — Inte? — Ja-så, då får jag lof att presentera honom för er.

Händelsen fogade så, att farbror Trindlund för första gången skådade dagsljuset uti Finlands vackra, men i ett och annat afseende mycket småstadsaktiga hufvudstad under det oroliga året 1855, en omständighet, som säkert är orsaken till att han se'n dess varit orolig som ett stadsbud, eldfull som en fyrverkare och blodfull som en slagtare. Orolig var han, då han i pojkåren stod bak disken i rysslaffkan, lurande bondtuppar och annat hederligt folk med sjöskadadt kaffe och härsket fläsk. Orolig var han, då han se'n blef sin egen och redan under första året gick och slog vantarne i disken. Men det hade också på den tiden blifvit så beqvämt och modernt att göra cession, det tyckte mången, och så tyckte farbror Trindlund med.

Huru tydligt och lifligt erinrade han sig ej det der märkvärdiga året 1886! Det var det året, då lustfärder arrangerades med lotsverkets ångare; det året, då postverket anhöll om polisbevakning vid de skrala postlådorna; det året, då Uleåborgs-banan invegs i närvaro af en guvernör, som uppstått från de döda; det året, då käringar och sextonåringar afgåfvo votum i bränvinsfrågan; det året, då drätselkammaren ställdes till ansvar för den ena „bocken“ efter den andra.

Åh, det tilldrog sig så mycket märkvärdigt i den goda staden Helsingfors under det märkvärdiga året 1886, att farbror Trindlund omöjligt kunde erinra sig allt. Och han fann att mångt och mycket *icke* var som det *borde* vara; derför beslöt han skudda stoftet af mäster Brådds bottiner, i akt och mening att göra en tripp öfver till Amerika, alla cessionanters och bankruttörers förlofvade land. Huru lätt hade det ej gått för Hornborg, Jurva, Leon Lindblad & konsorter att sticka sig undan oförskämde fordringsegare och brummande björnar? Han tänkte: „Gack du och gör sammaledes, kära Trindlund“; — och så for han.

Farbror Trindlund reste öfver till Göteborg, derifrån färden skedde ombord å en emigrantångare, ett af dessa flytande „packhus“, som under sommaren 1886 underhöll kommunikation mellan gamla och nya verlden.

Ombord å emigrantfartyget såg han många lyckliga ostar, som förde med sig små hjertevänner. Farbror Trindlund egde också en gång en sådan, men underrättelsen om hans cessionsmessighet hade hos den sköna åstadkommit ett slags hjertförlamning, ur hvilken hon lyckligtvis sedan blef kurerad, då hon ingick äktenskap med en gammal tvärvigg, som hade ett och hvarje på kistbottnen. Farbror Trindlund tröstade sig häröfver genom att citera Tegnér: „Mister du en, stå dig tusende åter“, — och en bland dessa tusende hoppades han bli presenterad för i Columbi väna bygder.

Kap. II.

Farbror Trindlund i Newyork.

Då han tog sina första gravitetiska steg i Newyork, egde han i barmfickan en väldig plånbok, späckad med obetalade räkningar och dessutom en penningsumma, så stor, att han ett par dagar kunde lefva måttligt som en nykterist eller föra den ryske gatläggarens föga öfverdådiga diet.

Och pank, som en tjensteman under sista dagarne före den välsignelsebringande första dagen i månaden, och sorglös, som en på underhållsstat varande cessionant, begaf han sig till alla utvandrares gemensamma samlingsplats och herberge, Castlegarden. Här fann han en brokig utställning af menniskor, hvilka alla befunno sig i samma föga afundsvärda belägenhet som han sjelf. Här såg han många lustigkurrar, öfver hvilkas skuldror ett oblidt öde hängt sin blytunga kapprock. De hade kommit till Amerika med den lofvärda föresatsen att fylla kapprockens väldiga fickor med guld och ädla stenar. Ack, mången af dem skulle dock till stor ledsnad nödgas erfara, att dessa fickor vore lika svåra att fylla, som Danaidernas bottenlösa såll.

Der såg han en arm sate sitta hopkrupen på en mager kappsäck, tuggande på naglarne — i brist på läckrare spis. Dennes far och mor hade en gång drömt att sonen skulle bli en stor författare. Han hade också börjat med att författa skuldsedlar och slutat med att utan lof begagna en hederlig persons hedervärda namn i en vexelaffär, hvad som naturligtvis var orsaken till att han nu befann sig i en annan verldsdel än den, der hans vagga stått.

En temligen luggsliten herre stod lutad mot en pelare i samlingssalen. Han såg så styf och stel ut, som hade han på fastande mage slukat en gärdsgårdsstör. Styf och dryg hade mannen alltid varit. Mången stackare hade rullat sig i stoftet för den rike patronen, den ansedde egendomsinnehafvaren — tills man en

vacker dag blef obeskedlig mot honom och beskyllde honom för förskingring af ett par söta pupillers arfsmedel, dem han i egenskap af förmyndare förvaltat. Beskyllningen var skamlös, tyckte patronen, — och af pur förtrytelse öfver menniskornas ondska i gamla verlden, styrde han kosan till den nya.

Der vandrade en arm stackare af och till. Han såg ut som ett långt och svårt nödår. Han var ej jägerian, men något slags normaldrägt bar han, eftersom denna var temligen väl försedd med ventilationshål. Fotbeklädnaden var sådan, att han beqvämt kunde klippa naglarne, utan att behöfva borttaga skodonen. Den mannen hade i tiden drifvit handel, men då han äfven begynte göra i sill och andra salta saker, förskaffade han sig en ständig, en osläcklig törst, hvilken slutligen ledde derhän, att han började förvandla allt hvad han kunde inkassera i dricksvaror. Han var törstig som en hvalfisk, den mannen, och törsten tvang honom att i Amerika söka en fristad undan blodtörstiga björnar.

Der stod en, hvilken såg gråtmild ut som ett torftak i töväder. Nå-ja, den mannen hade äfven anledning att hänga läpp. Fattig, som en kyrkråtta, råkade han en dag göra bekantskap med en fyratioåttaårig ungmö med „klingande“ behag. Före bröllopet hade han i den tillbedda funnit en den behagligaste menniska, som nånsin belysts af den välgörande solen: mild som en engel, tystlåten som en tandlös tärna, ömsint som en indisk gråterska. Ja, det var *före* bröllopet det der, men *efter* detta blef hon grälsjuk som en fennoman, talträngd som en torgmadam och känslofull som Loths salig hustru, sedan den nyfikna gumman vardt förvandlad till saltstod. Stackars karl! Under ett långt år bar han sitt kors med Jobs vidunderliga tålamod; men sedan martyråret rullat undan, gaf han tusan i att dela säng och säte med kära frun; — han tog sin Matts ur skolan — och flydde från Xantippan till ett bättre land.

Kap. III.

Huru lyckan småler mot farbror Trindlund.

Då han stod der tankfull, företagande en dykningsvolt, värdig hvilken „vattumagister“ som helst i Helsingfors simskola, ned i utkomsttankarnes grumliga bölja, kände han att en hand tungt lade sig öfver hans klotrunda skuldra. Han såg sig om och fick sigte på en lång figur, utrustad med ett fördelaktigt stråtröfvaryttre. Tänk om denne amerikanske Fra Diavolo-uppenbarelse hade lust att plundra honom! Nå, men då hade han lika gerna kunnat helsa på i turkiska skattkammaren — ty „der intet fins att taga, der förlorar äfven kejsaren sin rätt“, heter det.

Farbror Trindlund måtte eljes ha sett ut som en, den der tagit lektioner i tyska språket hos fru B—t i Helsingfors, eftersom stråtröfvarfiguren adresserade sig till honom på Bismarcks verldsbekanta tungomål.

„Ni har breda axlar, min gode man . . . . . Mycket bra! . . . . Fördelaktigt utseende . . . . . Inte illa heller“, yttrade tysken, fixerande farbror Trindlund från topp till tå lika noggrant, som hästhandlaren tar sin „vara“ i skärskådande.

„Hvad är min herres mening, om jag får lof att fråga? . . . Skall det vara något slags drift, så undanber jag mig äran att vara föremål“, sade farbror Trindlund spetsigt och på ren tyska.

„Drift? Nej, långt derifrån“, sade tysken. „Men jag har en tjenst att erbjuda er . . . . God tjenst . . . . Lätt tjenst . . . . Ni vill förtjena pengar, rara greenbackssedlar, Förenta Staternas sköna dollarstycken, inte sant?“

„Hvarför inte?“ sade farbror Trindlund, som i ett nu fann att stråtröfvarfiguren såg ut som en äkta hederspascha. „Det är ej värdt att döma hunden efter håren“, tänkte han — och så frågade han den nye vännen, hvad slags tjenst denne hade att erbjuda.

„Jag är agent för en annonsbyrå, och vi behöfva för ett kuriositets- och vaxkabinett en lefvande annonstafla . . . . Ni har anlag för att bli en sådan, min gode man! . . . Ah, en rygg, sådan som er, den är syperb! — ja, som skapad för tjensten . . . . Tjugufem dollars i veckan . . . . och frihet att promenera — med annonstaflan på ryggen. Ett charmangt engagemang, inte sant?“

„Smickrande, det der“, tänkte farbror Trindlund. „Men de der anlagen, som han påstår att jag har, de ä' skam till sägandes ändå något *bakvända*, det ä' de. Tjugufem dollars i veckan kunde emellertid vara bra att ha!“ . . . . „Pecunia obediunt omnia!“ var ett valspråk, som „tobakshackaren“, hans forne skolmagister, i tiden tuggade på, och det ordspråket beslöt han annektera som valspråk under den krångliga kampen för tillvaron. „För öfrigt“, tänkte han, „kan man som lefvande annonstafla med stoiskt lugn och utan att behöfva anses som oartig vända ryggen åt hela menskligheten, ja, man är då en dylik matador, som lefver och uppoffrar sig blott för sina — efterkommande“.

„Topp!“ sade han till annonsagenten; „jag åtar mig tjensten!“

Han följde med tysken till annonsbyrån, och här gaf man honom på ryggen — en kolossal annonstafla, der det med kolossala bokstäfver fanns angifvet, att i det och det museet förevisades verldens alla märkvärdigheter, hvad som farbror Trindlund ändock måste erkänna vara en kolossal humbug, då man ej ens hade att framställa vaxfigurer af sådane märkvärdige män som de „uttittade“ herrarne Stepanoff, Backhoff och Moltschanoff.

Farbror Trindlund erhöll sina instruktioner. Derpå sågs han vandra till Broadway, Newyorks förnämsta affärsplats, hvarest instruktionen förständigade honom att dagen igenom oafbrutet traska af och till.

Kap. IV.

Farbror Trindlund kommer, ser, blir sedd — och segrar.

En dag, då han i sakta mak vandrade på den lifliga Broadway-gatan, såg han plötsligt en papperslapp göra krumbugter i luften, för att sedan likt egyptisk manna falla ned för hans uttröttade pedaler.

Han gjorde en fyratioåtta graders vinkel, för att komma åt papperslappen — och ögonen vidgade sig till ett téfats storlek, då han på pappret fick läsa följande rader, åstadkomna med en handstil, hvartill maken knappast kunde uppvisas vid Källgrenska skrifinstitutet:

„Ni okände man, som bär den stora taflan, bör lemna ifrån er denna och infinna er hos en dam, som intresserar sig för er. Uppsök mig i huset n:o 12 vid denna gata, andra våningen, qvarteret 34.

En, som intresserar sig för er.“

Ett rendez-vous med en vacker dam var något, hvarom farbror Trindlund mer än en gång drömt under sina oroliga dagar. Och nu skulle denna dröm blifva förverkligad!

Han kastar blicken upp till balkongen och får se en medelålders dam, som genom ett par guldbågade glasögon sänder honom hela svärmar hjertepilar.

I ett nu har han deponerat sin puffande tafla i en vänlig portvakts vård, och med dristiga steg beger han sig uppför marmortrappan, som leder till våningen, der den sköna okända bor.

Och begaf det sig så, att han snart befann sig ansigte mot ansigte med henne. Det var en rätt stilig gumma, tyckte farbror Trindlund. Hon låg beqvämt

tillbakalutad i en soffa, med en skönt doftande Havannacigarr i munnen.

„Slå er ned, herre . . . . Nej, nej, inte vid dörren, — hör ni det? — men här i soffan bredvid mig! Så der . . . . All right!“ sade den söta, tjocka damen till den i allt sig fogande farbror Trindlund. „Huru kommer det sig, att ni kan ha så stor likhet med min salig man, han som dog i fjol? Säg mig det?“ sporde hon.

Men se det kunde farbror Trindlund ej på tillfredsställande sätt förklara.

„Som sagdt, han råkade dö, den rara gossen, under en revolverafprofning i sällskap med en vän, som han af misstag kom att benämna skurk, fastän han egentligen ämnat titulera honom för en gentleman . . . . . Den aflidne liknade er på ett hår, min herre . . . . Ja, hela er runda, trinda figur är en trogen kopia af James, som i fjol reste till de sälla jagtmarkerna. Vill ni ersätta honom som äkta man, så . . . . sjung ut?“

Farbror Trindlund fann det vara något för rasande häftigt, att så alldeles hufvudstupa segla in i äktenskapshamnen, hvarför han stammade något om betänketid.

Hans bedagade men temligen väl konserverade sköna tog på sig en min, som ej var en af de blidaste, och hennes ögon liknade mynningarne till en mordisk dubbelbössa, då hon yttrade:

„Ert ord, min herre! Antingen blir ni min man och tar mig, som jag går och står, jemte hotellet, som det går och står, eller också . . . . ni förstår . . . .“

Då hon yttrade detta, framtog hon ur klädningsfickan en smakfullt ciselerad revolver, hvarmed hon på ett eget, behagfullt sätt lekte, som om hon just ej varit emot att afprofva den mot grannens breda panna.

Farbror Trindlund märkte att här ej var annat öfrigt, än att foga sig i den ömma fruns önskan. Han kom nemligen att tänka på hennes salig man och på dennes plötsliga resa till de sälla jagtmarkerna.

Annonstaflan hängdes på en annan bredaxlad menniskas rygg, och farbror Trindlund var egare till ett större hotell vid Broadway. Och han var förenad med en älskvärd hälft, som icke fordrade af honom annat, än att han ständigt skulle befinna sig i hennes sällskap — och aldrig visa lust att opponera sig mot henne.

I trettio år förde han ett lyckligt lif med sin sköna, som ej var ombytligare, än att hon det ena ögonblicket visade honom ett solljust leende och det andra — den ciselerade revolvern.

De hade under årenas lopp kommit sig till en bildskön dotter, hvilken ärft moderns alla älskvärda egenskaper.

Mer än en gång hade farbror Trindlund vågat tala om en påhelsning i Europa, men då hade han alltid sett den ciselerade revolvern blänka i kapp med den hulda makans strålande ögon.

Dock, hon dog en gång, också hon. Och då fanns för farbror Trindlunds hemlängtan intet hinder. Dottern var ej emot att göra en resa till gamla verlden, ty hon har studentska, den fagra tärnan, och hon ville studera lifvet och naturen äfven annorstädes än i hemknutarne. Far och dotter beslöto derför att med första luftballongslägenhet företa en resa öfver till Europa.

Kap. V.

„Upp genom luften, bort öfver hafven".

D. 31 Augusti år 1916 steg far och dotter „ombord" å ballongen „Atlantic", hvilken bland andra beqvämt inredda luftskepp underhöll regelbunden kommunikation mellan gamla och nya verlden. Man gjorde gerna lustfärder mellan dessa verldsdelar per ballong, emedan man först och främst tillryggade en dylik resa på hälf-

ten så kort tid, som åtgick för en sjöresa, d. v. s. på trenne dagar — och detta fastän man numera egde så trefliga farkoster, som de nya lätta pappfartygen, med elektricitetsmaskiner. Man behöfde ju icke under en ballongfärd vara utsatt för den otäcka sjösjukan och för andra dermed förenade, mindre behagliga äfventyr. Visserligen hemsöktes man äfven under ballongfärden af „luftsjukan“, en sjukdom, som dock uppträdde på ett långt ifrån obehagligt sätt. Man blef derunder glad, upprymd och vänskapligt stämd, så att man kände sig ha lust att omfamna Gud och hela verlden. Förstockade, marrige och knarrige ungkarlar kunde bli älskvärde och ömsinte som celibattvungne biktfäder; elaka, tyranniserade hustrur och malörtdoftande pepparmadammer kunde bli hängifna och söta af sig som vattenbutiksmamseller. Ja, man blef till mods, som hade man kommit sig till „en högre lyftning“ eller blifvit berusad af någon ljuflig kärleksdryck.

Farbror Trindlund hade aldrig förr gjort en resa i luftballong. Derför var han ej heller synnerligen förtrogen med kommunikationsförhållandena deruppe. Ja, han var likasom litet bortkommen, gubben stackare. Det händer ej så sällan, att „högt uppsatta“ personer äro bortkomna af sig, det veta vi.

Deremot var hans förhoppningsfulla dotter en van æronaut. Hon hade företagit många färder i luftballong, fastän ännu ingen ända till Europa.

Hon höll också på att blifva ihjälfrågad af den nyfikne farsgubben.

„Opposita lilla“ — farbror Trindlunds älskvärda dotter bar namnet Opposita — „Opposita lilla, säg mig, hvad det är för en ballong, den der, som ser ut att vara förankrad dit bort vid molnväggen?“ frågade pappa Trindlund.

„Den? Åh, det är en stationsballong, från hvilken vi kunna få gasförrådet ökadt, i händelse detta toge slut i vår luftfarkost“, sade dottern med filosofisk min.

Farbror Trindlunds dotter måste väl ha en filosofisk min, då hon var studentska.

„Och den röda ballongen, som derborta kretsar af och till, hvad kan det vara för en lustigkurre?“ sporde fadern åter.

„Det är en marketenteri-ballong, kära far; en kringsväfvande restaurationsanstalt, från hvilken man får sig en portion eller en cognak till bästa. Apropos cognak, så kunde det inte vara oäfvet att värma upp sig med en dylik på morgonqvisten. Är pappa med om saken, så kallar jag hit marketenteri-ballongen.

Lilla fröken Trindlund var studentska, och derför var hon ej heller någon cognaks-fiende.

Pappa Trindlund bara nickade. Dottern signalerade med hvisselpipan, och marketenteriballongen sväfvade likt en af fetma skinande restaurationsföreståndarinna fram till luftskeppet „Atlantic“. De båda ballongerna fastkopplades vid hvarandra, och en den näpnaste lilla buffetmamsell med pannlugg à la pudel iskänkte ur en silfverkantin det reqvirerade.

Farbror Trindlund tänkte: „Herre Gud ändå, så underligt det kan gå till här i verlden! Förr i tiden satt jag i „gropen“ hemma i Helsingfors, ett par alnar under jorden och pimplade cognak hos vännen Nikolajeff — nu, tretti år senare, rekreerar jag mig med samma vara i en restauration, som befinner sig 10,000 fot öfver sjö och land, under det molntapparne yra kring öronen! . . . . Märkvärdigt, märkvärdigt!“

Så tänkte och undrade han, medan dottern betalade cognaken, dervid hon i stället för dricks pengar åt tjensteanden lemnade en nyss utkommen broschyr med titeln: „Qvinnan som den herrskande och allena bestämmande personen i samhället och inom familjen“.

Marketenteri-ballongen kopplades från „Atlantics“ fagra sida, styrandc kurs på ett luftskepp, som var på resa från Europa, lastadt med glade turister. Desse hade besökt den internationella volupük-kongressen i Finlands hufvudstad. Vännerne af verldsspråket hade

funnit, att icke något land i verlden kunde jemföras med Finland hvad mångspråkighet beträffar. Och en sådan ifver, en sådan äflan, som man på skilda håll derstädes visade att få finskan, svenskan och ryskan till de förherrskande språken, hade gifvit språkvännerne anledning att sammankalla språkkongressen just till detta land. Och de vore nöjde med resultatet af resan, desse språkvänner, då de funnit Wiborgs-, Tammerfors- och Björneborgs-torgfinskan så utomordentligt till lämplig att utgöra den egentliga stammen för universalspråket.

Kap. VI.

Farbror Trindlund med dotter fortsätter resan per ångbåt.

Fyra dagar efter deras afresa från Newyork sänkte sig ballongen sakta och beskedligt i Hyde Park i London. Här var det engelska luftseglingsbolagets hufvudstation, och här uppstego och nedsänkte sig dagligen hundratals luftfarkoster, som underhöllo kommunikation med verldens alla vinklar och vrår.

Den hurtiga Opposita kom fram med förslaget, att de från England skulle resa sjövägen till Finland, emedan hon fått i sitt lilla lärda hufvud, att det vore trefligare att se kära pappas fäders land på annat sätt än i fogelperspektiv.

Pappa Trindlund hade helst velat göra hela resan upp genom luften, emedan han funnit sig må bra i ballongen, i synnerhet efter det „luftsjukan“ derstädes råkade hemsöka ett par unga vackra fruar bland passagerarne. Men dottern var van att få sin vilja fram. Hon hade utom mångt och mycket annat, som hon ärft efter modern, äfven kommit sig till dennas smak-

fulla, ciselerade revolver, den hon ej heller glömt att medtaga. Det visste fadern rasande väl.

Alltnog, far och dotter stego ombord å en större ångare, som skulle föra dem direkte till björnlandet. Angaren hade i tiden tjenstgjort som krigsfartyg, men efter det den välsignelsebringande allmänna freden blifvit proklamerad, hade ångaren i stället förvandlats till ett fredligt passagerarefartyg. Den martialiske kaptenen, som stod på kommandobryggan, var en afdankad amiral, hvilken till och med på gamla dagar fått lof att ta en examen, som berättigade honom att föra passagerarefartyg. F. d. krigaren visste nu ej af andra strider än dem han då och då nödgades leverera med kära frun, ex-amiralskan, och dessa voro täta och häftiga nog, påstods det, om också icke blodiga precis.

Samtliga ångslupar, som underhöllo kommunikation på Themsen, hade f. d. amiraler till befälhafvare. Kaptenerne och löjtnanterne sålde biljetter eller smorde maskinen. Man hade fått myror i hufvudet, då det gälde att skaffa postkontor och fångvårdaresysslor åt generalspersoner eller befäl vid landttrupperna, men större hufvudbry hade man dock beträffande det afskedade marinbefälet, som icke kunde lefva utan vatten och mycket, mycket vatten omkring sig.

Ja, man hade fått slut på de barbariska krigen, då regenterne blifvit tvungne att sig emellan afgöra de tvister, hvari de råkat, utan att folkens lif och egendom, såsom förr, behöfde sättas på spel. Då tvenne regenter sålunda komma i delo med hvarandra af den vanliga anledningen att de hade svårt att skilja mellan „mitt och ditt“, afgjordes tvisten förmedelst en tvekamp desse regenter emellan. Detta sätt befanns dock vara både riskabelt och besvärligt, och så hittade man på, att vid tvekampen använda ett par sinrikt konstruerade duell-automater, hvilka hade till uppgift att trumfa om hvarandra af hjertans lust, tills någondera af dem försattes i otjenstbart skick, då segern kom på

den mera uthållige duellmaskinens sida — och tvistefrågan var afgjord.

Lilla Opposita satt under större delen af resan i märsen med kikaren för ögat och cigarren i munnen. Då de nu befunno sig vid inloppet till finska viken, fick hon se en mängd fartyg, som hissat vackra blåhvita flaggor. Den vetgiriga studentskan ville veta hvilken nation seglade under såsom flagg, och kaptenen var hygglig nog att upplysa henne om, att det var den lilla finska nationens egen flagg, den man ändtligen vågat låta fladdra för vinden.

Kap. VII.

Farbror Trindlund känner ej igen den goda staden Helsingfors.

Då ex-amiralskeppet närmade sig Helsingfors, begynte farbror Trindlund gurgla litet med ex-amiralen. Han ville nemligen alldeles tvärsäkert påstå, att denne tagit galen kurs, eftersom han, farbror Trindlund, omöjligt kände igen det Helsingfors han nu hade för ögonen.

„Det här skall således vara din födelsestad, kära far?“ sade Opposita, under det hon lät sina pigga, lorgnettbeväpnade ögon blicka omkring.

„Ja, Opposita lilla“, sade fadern, „detta *skall vara* min födelsestad“.

Sedan ångaren lagt till vid kajen, fick farbror Trindlund ögonen på en skara i snygga uniformer klädde män. På deras hufvudbonader blänkte en messingsskylt med inskriptionen „Bärare-Yhteys“.

„Aha“, tänkte farbror Trindlund — och ett ljus gick opp för honom — „det der är samma bäraregille, som jemt och ständigt pratades om för mer än trettio

år sedan. Det är märkvärdigt, att man ändå hade hjerta att ta af hamnbusarne deras arbetsförtjenst, de der gullgossarne, som förr voro polisens verkliga skötebarn".

Så tänkte han, då han lemnade bagaget till en bärare. Han tog Opposita under armen och så trippade de i land.

Kap. VIII.

Farbror Trindlund och hans dotter taga in på „Finlands största första hotell".

„Nej, men ser man på bara!" sade farbror Trindlund, då far och dotter befunno sig på Södra Hamntorget utanför ett ståtligt palats i sex våningar. „Här fanns förr i tiden det gamla societetshuset, det der, som af en forntida innehafvare något skrytsamt kallades „Finlands första hotell". Men, nu bär hotellet ändå ett hvassare namn, ser jag. Ja-ha, der fins ju med jättebokstäfver måladt på väggen: „Finlands största första hotell!" „Det låter höra sig!" sa' den döfve, fick sig en örfil. — Opposita lilla, tycker du som jag, så ta vi in på — „Finlands största första hotell?"

„Opposita lilla" gick in på pappa Trindlunds välvisa projekt, men först efter att hos portieren ha gjort sig underrättad derom, huruvida hotellet egde en målskjutningsbana, om den manliga tjenstepersonalen såg bra ut, om man hade goda cigarrer och om cognaken var af prima qvalité. Och sedan allt detta på ett tillfredsställande sätt blifvit styrkt och intygadt, begagnade sig far och dotter af hotellets elektriska elevator, med hvars hjelp de i ett nu blefvo förflyttade till tredje våningen, der de skulle bo.

I tredje våningens allmänna samlingssal funno de menniskor af alla möjliga nationer. Mest var naturligtvis det tyska elementet och det qvinliga könet representeradt. Sällskapet befanns nemligen till stor del bestå af tyska profryttarinnor eller handelsresande Dessa blodiglar i menniskoskepnad rekryterades nuförtiden ur det feminina könets leder, ty resp. affärshus hade funnit en synnerlig fördel i att engagera dylika täcka förespråkerskor, hvilka under huru långt drifven efterhängsenhet som helst ej löpte fara att bli utkastade, som ofta hände med de manlige handelsresandene; dessutom var deras öfvertalningstaktik sådan, att de sällan eller aldrig uppträdde utan att göra åtminstone något slags „geschäft“.

Kap. IX.

Farbror Trindlund sammanträffar med en gammal „flamma“.

Då farbror Trindlund i samlingsrummet beqvämt och tryggt slagit sig ned i en af de moderna, mjukt stoppade „senatorsstolarne“ — dessa stolar benämndes så, emedan de ansågos vara de beqvämaste hvilostolar som funnos — och då han just i en dylik stol höll på att ta en lång „magistrats-tupplur“, rusade en liten tjock matrona med sjungande fart till honom, hack i häl åtföljd af en sirlig ung man, som på armen bar en långhårig silkespudel.

„Det är ju du, min söta, snälla Trindlund!“ ropade den lilla tjocka damen, slående sina knubbiga armar om den ej så litet öfverraskade farbror Trindlunds bastanta nacke. „Kom hit, Agapetus, kom hit min söta gosse, och pussa farbror Trindlund, din mammas kära ungdomsvän!“

„Mjuka tjenare!“ tänkte farbror Trindlund; „det skall således vara Agatha lilla flamman från ungdomsåren. Hon tyckes inte numera ha något emot mig, den gamla ungdomsinklinationen. Tror nog det, att hon fått nys om, att jag inte precis är på bar backe. Nå-ja, „bra att ha vänner i viken!“ sa' sjögasten, fördes i kurran . . . . . Se på dig, Agatha, som känner igen en gammal bekant. Roligt att se, att du lefver och är kry. *Den der* skall således vara din pojke. Åh-ja, långa karlen! Men, se här har du min flicka. Dugtig jäntå, inte sant? Opposita lilla, här har du ett par vänner till far din, det vill säga en gammal en och en splitter ny!“

Opposita lorgnetterade och mönstrade pappa Trindlunds gamla och nya vän, af hvilka den sistnämnde genast vann nåd för hennes ögon. Han var också vacker: djupblå ögon, fin hy ocb blonda lockar, som behagfullt ringlade ned öfver den eleganta spetskragen. Drägten var ända till dess minsta detaljer modern. Rocken var af blussnitt och försedd med rikt spetsgarnityr; han bar vida knäbyxor och skor af rödt siden med höga klackar. Det låg någonting ljuft drömmande i hans blick, då ögonen fästades på favoriten, silkespudeln, som beqvämt hvilade på hans arm.

Enkefrun visade stor lust att omfamna äfven farbror Trindlunds dotter, den täcka Opposita; men den hurtiga flickans hållning och min sade: var så god, min fru, och håll er på hehörigt afstånd bara! Den unga amerikanskan egde hos sig någonting amazonlikt, som den moderna qvinnodrägten ytterligare förhöjde. Drägten bestod af en sammansättning af frack och uniformsrock med kolossala aluminiumknappar. Den snäfva kjorteln räckte endast till knäet, och de långa, mörkblå benkläderna voro af den snitt, som den snillrika, reform- och idéfulla advokatskan mistress Anthony föreslog till antagande vid byxkongressen i Chicago anno 1908. De fina lackerlädersstöfletterna voro försedda med klingande sporrar, sådana nybakade löjtnantsdockor

förr i tiden tjusade militärsvärmande skolflickor med. Öfver det kortklippta håret bar hon yankee-studenternes runda mössa med stjernkokard.

Enkefrun berättade, under otaliga djupa och långa suckar, att hennes salig man arbetat ihjäl sig vid ett embetsverk, der han haft två (säger två) timmars ansträngande sysselsättning om dagen. För den sjelfuppoffrande verksamheten i statens tjenst hade man efter hans död lyckliggjort enkan med en ganska artig pension. Sedermera hade hon slagit sig i ro i de gamla tanternas förlofvade stad, Borgå, der hon under många år lefvat med sin enkesorg och för sin söte Agapetus. De voro nu på ett kort besök i Helsingfors, i akt och mening att förströ sig en smula.

Kap. X.

Farbror Trindlund får se gamla bekanta med nya förvärfskällor.

Den lifliga enkefrun föreslog, att man borde företa en promenad i det vackra Augusti-vädret. „Ja“, sade den pratsamma gumman, „min gamle, kære vän skall få se, att allt blifvit som upp- och nedvändt här i stan på de trettio år, som min kære gamle vän varit borta!“

Utanför „Finlands största första hotell“ var bullrande lif och stormande rörelse. Spårvagnarne ilade härifrån af och till, ty vid Södra Hamntorget var spårvägs-centralstationen belägen. På en del af vagnarna fanns med gyllene bokstäfvar angifvet: „Linien Södra Hamntorget—Tölö“, på andra åter „Linien Södra Hamntorget—Skeppsdockan“, „Linien Södra Hamntorget—Aspnäs“, „Linien Södra Hamntorget—Lappviken“, „Linien Södra Hamntorget—Brunnsparken“, „Ringlinien“ m. fl.

m. fl. Dessa spårvagnar kommo och gingo, och en liflig, i affärsbestyr stadd menniskomassa hoppade ur eller i vagnarne, medan andra till fots eller till häst rörde sig af och till på torgplatsen.

„Magistratsgubbarne tyckas ändå en gång ha vaknat ur den långa slummer, hvari spårvägsfrågan försänkt dem; men så hade man också fått stöta på det sömnbekajade sällskapet“, menade farbror Trindlund.

Man begynte promenaden längs esplanaderna. I gamla Kalfhagen reste sig ett prydligt Bacchi-tempel i två våningar, försedt med balkonger och verandor. Detta tempel ersatte det lilla „kapellet“, som i tiden fanns på samma plats, vändande en ganska ruskig frånsida mot generalguvernörens palats. En springbrunn fanns här, som förut, men fontänen var förändrad till en storartad sådan med skulptur-motiv ur Kalevala-myten.

Farbror Trindlund föreslog, att man borde slå sig ned en stund i gamla Kalfhagen, ty han ville lyssna till den gratismusik, som ett godt musikkapell här utförde. I forna tider bjöd man också på *gratis*musik, detta erinrade han sig, men då höjde man på tutingspriserna i stället eller också serverade man cognak af mer och mindre hufvudförderfvande beskaffenhet. Nu ville farbror Trindlund erfara, hurudan inverkan gratismusiken kunde ha på dessa tutingar, som serverades trettio år senare. Och han fann ej ringaste skäl till anmärkning, hvarken mot priset eller varan.

Huru han här satt, ifrigt koxande omkring sig, såg han en mängd menniskor defilera förbi, och af dem tyckte han sig äfven igenkänna en och annan.

„Den figuren, som vandrar nära springbrunnen, liknar in och ut handlanden O., som jag förr i tiden var bekant med. Undrar hur det går för den göken nuförtiden?“ sade farbror Trindlnnd till sin älskvärda granne, den allvetande enkefrun.

„Ja-så han? Åh-ja, *nu* går det bra för honom. Det hände sig, att här i staden uppstodo handlande till sådan mängd, som svampar under en vattusigtig som-

mar. Affären gick ej, och derför fann han, som mången annan, för godt att skaffa sig en annan födkrok. Han blef äktenskapsförmedlare. Ja-ha, mannen har skött sin sak förståndigt och med drift, och han var en dem, som efter senaste påsk påtvingades en utmärkelse, då han erhöll *kommissionsrådstitel*. Min käre vän skall veta, att man ej numera så frikostigt som förr behöfver dela ut toma titlar och granna bandstumpar, ty de stora barnen ha blifvit så förståndiga, att de inte jägta efter dylikt krimskrams — ja, man rent af skäms att bära skräpet. — I alla fall är kommissionsrådet O:s anstalt till stor nytta, och många goda partier ha genom hans förmedling kommit till stånd. Om min käre vän bara finge lust att än en gång tänka på det ljufliga äktenskapet, så vore det bäst att härom anmäla på hans byrå, och min käre vän skall genast erhålla anvisning på en huld ledsagarinna för de återstående lefnadsdagarne".

Då hon yttrade detta, suckade hon djupt och betydelsefullt, och hennes ögon voro med ett obeskrifligt ömt uttryck fästade på farbror Trinlunds fullmånsansigte. Han blef häraf märkvärdigt varm under ylletröjan — på den plats, der hjertat borde vara beläget. Men nu såg han återigen en bekant trippa förbi.

„Det der fruntimret har en förvillande likhet med modisten P.", sade han, „hon, som förföljdes af en envis otur i allt hvad hon företog sig".

„Ja, men nu står hon sig bra. Hon kom en gång på den fiffiga tanken att i staden öppna en opium- och morfin-bodega för damer. Hos henne samlas nu de forna kaffesystrarna. Man har under senare tiden konstaterat, att allt styggt förtal, allt elakt sqvaller upphört i staden, sedan denna restaurationsinrättning öppnades, emedan opium- och morfinförbrukandet har egenskapen att göra de mest elaka, hvassa tungor spaka och beskedliga. De städse „förfördelade hustrurna" och de grymt bedragna väninnorna kunna efter njutandet af detta menskligheten oskattbara sällhetssurrogat blott tänka

och tala godt om nästan. Fröken den eller den har ej kastat fräcka blickar till unge herr den eller den, utan tvärtom nedslagit ögonen som en blyg skolflicka, då hon sammanträffat med honom. De eller de „förlofvade“ äro alls ej klandervärda, utan „alldeles som skapade för hvarandra“. Det eller det gifta paret lefver ej „som hund och katt“ — nej, för all del! — men „som ett par turturdufvor.“ Den eller den „stackars menniskan“ nödgas ej besöka baltillställningar, iklädd en drägt, som hon burit vid flere föregående tillfällen. Den eller den „enfaldiga tokan“ har ej klädt sig smaklöst som en landsmamsell. Den eller den beklagansvärdes beklagansvärde son spelar ej — han ej ens dricker. Den eller den koketta damen med obestämbar ålder bär hvarken löständer eller andra lösbehag. — Alltnog, hela universum är genom morfin- och opiumrusets inverkan förvandladt till ett paradis och dess bebyggare idel goda englar. De grälsjuka hustrurna äro en myt, de tyranniserande svärmödrarna förekomma blott i romanen och på scenen. Synnerligt välsignelsebringande har opium- och morfinbegagnandet visat sig vara för dem, som betungats med uppskrufvade utskylder till kommunen, emedan de i taxerings- och pröfningsnämnderna sittande damerna uppträda på verkligen humant och liberalt sätt gent emot de skattskyldige. Det har nemligen gått derhän, att endast damer sitta i taxerings- och pröfningsnämnderna, ty man har ändtligen kommit underfund med, att dessa ha mera tid att disponera härtill, och för öfrigt ha våra damer sen gamla testaments tider gjort sig kända för att vara mera knipsluga än männen, då det gäller att ta reda på nästans göranden och låtanden.“

Enkefrun höll på att bli något för omständlig i fråga om opium- och morfin-restaurationen. Farbror Trindlund hade redan hunnit inmundiga ett par tutingar, Opposita, studentskan, hade hunnit göra unge herr Agapetus ledsen, då hon med sina besporrade stöfletter trampat honom på fötterna eller då hon knipit hans silkespudel

i svansen. Unga herrskapet tycktes ej komma riktigt väl öfverens, men så tycktes de gamla göra det desto mer i stället.

Kap. XI.

Farbror Trindlund i Runebergs-esplanaden. Besök i „Hypnostiska restaurationen".

Då man nalkades skaldekungens staty, tog farbror Trindlund hatten af sig, under det han försjönk i andaktsfull, tyst beundran. Och så sade han till dottern:

„Der, kära barn, ser du bilden af Finlands störste son! — Åh-ja, man var med i tiden, då statyn aftäcktes. Kommer nog ihåg, hur jag och många med mig kommo oss till goda platser på sångare-estraden genom att låtsa uppträda i kören. Ja, ni skulle bara ha hört, huru många af oss sjöngo. Nog höllo vi munnarne på vid gafvel allesamman, men med sången var det förbaskadt klent beställdt. Nå-ja, gardisterne och nyländingarne gjorde sin sak så mycket bättre ifrån sig".

Opposita hörde naturligtvis till „det unga Amerika", dessa ifrare för — ja, de visste egentligen icke sjelfve hvad de egentligen ifrade för, och de tyckte naturligtvis att det inte var så nödvändigt att veta det heller. Hufvudsaken var den, att man visade missnöje med allt och alla och att man var ense om att anse alla skalder och författare, som uppträdt under tider, då man sjelf gick i kolt, såsom icke värde så mycket som en pris snus en gång. Derför var det med en likgiltig blick som den unga studentskan betraktade mannen i brons på gråstenspiedestalen. Och så vände hon blicken mot Grönqvistska huset.

„Hvad är det der för ett hus?“ frågade hon.

Enkefrun var förekommande nog att upplysa:

„Det huset uppfördes en gång af kommunalrådet Grönqvist och ansågs då som det största och vackraste af alla privata hus i staden. Men som ni ser, så ha vi nu åtskilliga sådana hus här i trakten — ja, hus som äro större och vackrare än detta!“

Nog erinrade sig farbror Trindlund det Grönqvistska huset, der han vid åtskilliga öfversvämningstillfällen sett Wiborgskringlor och annan brödföda idka kappseglingsport i källarvåningarne. Han kände äfven igen „Hotel Kämp“ der invid, som uppfördes det året, då han lemnade Helsingfors.

„Är hotellet mycket anlitadt?“ frågade han.

„Åh-ja ganska mycket“, sade enkefrun. „Det är idel nobelt folk som vistas der. Dessutom finnes i samma hus en egendomlig restaurationsinrättning, som är väl besökt. Om min käre vän inte har något emot, så gå vi dit. Se der är skylten, som anger restaurationens beskaffenhet!“

Farbror Trindlunds ögon upptäckte en skylt, hvars fantastiska, svårlästa bokstäfver bildade orden: *„Hypnostisk restauration“*.

„Hypnostisk restauration?“ sade han, och han spärrade upp ögonen. Nog visste han, hvilken stor rol hypnotismen eller den animala magnetismen spelade i hela verlden. Men aldrig hade han hört talas om hypnostiska restaurationer.

„Min käre vän är god och följer med“, sade enkefrun. „Det kan ha sitt intresse att ta inrättningen i betraktande“.

De gingo.

Snart befunno de sig i en större sal, hvilken var möblerad alldeles i öfverensstämmelse med en vanlig finare restaurationslokal. Hyllorna voro fullbesatta med glas af alla möjliga former och storlekar. En mängd små bord voro placerade här och der i salongen och

ett antal qvinliga tjensteandar, hvilka sågo mycket lärda ut, sväfvade af och till emellan borden.

Några personer funnos förut i salongen och några inträdde samtidigt med farbror Trindlund och dennes sällskap. Man slog sig ned kring borden.

Från ett af dessa ljöd en gäll ringning.

„Var nu uppmärksamma, mina vänner, så få ni se, hur serveringen skötes på den här restaurationen", sade enkefrun.

En af tjensteandarna skyndade fram till bordet, från hvilket ringningen ljudit. En ensam herreman befann sig här. Denne reqvirerade:

„Var god, servera mig ett glas Politisk Esprit-Nectar i sällskap med min vän kamreraren!"

Tjensteanden försvann och återvände med ett tomt glas. Hon tog plats framför gästen vid bordet, förde högra handen öfver hans panna och ställde klacken af en ring, som hon bar på fingret, framför hans ögon. Under några minuter höll han sålunda blicken stadigt fästad vid det klart blänkande föremålet. Derefter fattade hon det toma glaset, förde det till hans läppar, yttrande med monoton stämma:

„Nu dricker ni nektar . . . . Aromen är herrlig . . . . Smaken mera söt än stark . . . . . Nu känner ni er upprymd . . . . . Nu kommer er vän, kamreraren . . . . . Han börjar ett samtal med er om qvinnouppkoppet i republiken Turkiet".

Den hypnotiserades läppar röra sig. Han kommer i extas, hans minspel är uttrycksfullt och hans gester lifliga. Han befinner sig i samtal med sin vän kamreraren, hvilken sedan tre månader tillbaka befinner sig på Nya Zeeland, i den vällofliga missionen att plugga konkurslagen i infödingarne derstädes.

En af tjensteandarne blir kallad till ett annat bord. Invid detta befinner sig en medelålders dam, hvars hela uppträdande röjer, att hon oändligt gerna önskar anses som ung och vacker. Denna dam reqvirerar:

„Ett glas Ungdoms-Elixir med balstämning och konversation med en älskvärd ung man!“

Tjensteanden „serverar“ damen ungefär på samma sätt som den politiserande herremannen, under det hon talar: „Nu njuter ni af Ungdoms-Elixiren . . . . Smaken är honungssöt och ljuf . . . . Nu är ni aderton år . . . . Ni är på er första bal . . . . Ni hvilar ut efter en dans. . . . . *Han* nalkas, som senast dansade med er . . . . . *Han* talar till er . . . . . *Han* säger att *han* älskar er“.

Den bedagade damens anlete blir föryngradt. Hon tyckes befinna sig i ett sällhetsrus, som uppenbarar sig i alla hennes rörelser. Huru angenämt är det ej för henne, som gått oförstådd i lifvet, att under det hypnostiska tillståndet helst få drömma om en sällhet, som aldrig beskärts henne!

„Märkvärdig restauration, den här!“ säger farbror Trindlund, som med största förvåning iakttager hypnotismens olika verkningar vid de skilda borden.

„Om min käre vän önskar, så låta vi servera oss med en af dessa hypnostiska drycker! Kanske ringer jag på tjensteanden?“

„Nej, nej, det är jag inte med om!“ sade farbror Trindlund med en afvärjande rörelse med handen. „Jag kommer nog ihåg, hur det gick med den der skolpojken, som af professor Hansen för trettio år tillbaka blef hypnotiserad i Brunnsparken. Som sagdt, jag har inte något förtroende till de der experimenterna“.

Enkefrun smålog och sade:

„Åh, min käre vän, tro inte, att man numera har dylika följder att befara! Nej, dessa buffettmamseller, som här betjena allmänheten, ha allesamman genomgått hypnostiska institutet i tyska skolans hus, ett institut, som för resten har det största anseendet af alla dessa trettioåtta olika institut och föreningar, som äro inlogerade i nämnda skolhus . . . . . Betrakta bara den der herremannen, som nu tyckes ha fått sig tillräckligt politik till bästa! Han blir nu uppväckt med

elektricitetens hjelp. Se, nu fattar hon hans hand. Det elektriska batteriet, som hon bär hos sig, verkar så småningom och befriar honom tillika från allt obehag. Nu är han färdig att lemna restaurationen. Nu betalar han vid disken och nu går han sin väg!"

„Huru ställa sig prisen på de der hypnostiska dryckerna?"

„Prisen äro olika", sade enkefrun, „allt efter varans beskaffenhet. Här ligger ju för resten en priskurant på bordet. Vi skola se efter!"

Enkefrun slog upp den digra priskuranten och begynte läsa:

Politisk Esprit-Nectar med kamrerare . . .	75	p:i.
Ungdoms-Elixir med balstämning och konversation	75	„
Studentpunsch med fennoman och inlägg i språkfrågan	25	„
D:o d:o med svekoman och d:o d:o	25	„
Jovial-Likör med godt lynne i gladt sällskap	50	„
Köpmans-Sherry med ovettig tullchef . . .	60	„
Nykterist-Selters med sirap och sjelfförguderi	50	„
Procentare-Elixir med elastiskt samvete och ypperliga subjekt	50	„

„Åh, man har ett välsorteradt lager af hypnostiska varor på det här stället", sade enkefrun, sedan hon räknat upp de ofvannämnda. „Också denna inrättning", fortsatte hon, „kom till stånd efter det utskänkningen af spritdrycker blef belagd med förbud. Det visade sig, att menskligheten ej kunde undvara stimuleringsmedlen, och man funderade ut alla möjliga sådana, för att ersätta spritdryckerna. Derigenom uppstodo opium-bodegor och hypnostiska restaurationsanstalter, utom många andra. Man var till slut nödsakad att upphäfva förbudet, då man fann att de nya inrättningarna åstadkommo mera skada, än spirituosan gjort det. Likväl har hyp-

nostiska restaurationen, såsom synnerligen oskyldig och oskadlig, fått fortfara".

„Men hur kommer det sig till, att studentpunschen är hälften billigare än de andra hypnostiska dryckerna?" frågade Opposita.

„Jo, just derför, att det konsumeras mest af den drycken. Studenterne, som ha svårt att låta bli att bråka i språkfrågan, kunna ju ej ens då de äro ensamme undvara ett litet uppfriskande gräl, och derför har restaurationen fördelen att få servera stora partier studentpunsch med fennoman eller svekoman jemte inlägg i språkfrågan", sade enkefrun.

„Ja-så, de ä' således inte annorlunda nu, än förr, de der studenterna?" sade farbror Trindlund, i det han reste sig upp från stolen. — „Kom nu, mina vänner, jag har nog af den här restaurationen".

Han kunde ej få professor Hansen och dennes experimenter ur tankarne, och derför fann han sig ej heller riktigt väl till mods der han var.

Kap. XII.

Farbror Trindlunds och lilla Oppositas giftermålsfunderingar.

Det stod underligt till med farbror Trindlund. Han var för andra gången „verliebt" i väninnan från ungdomsåren. Då han under något ögonblick var aflägsnad från henne, pustade han som ett af de nya landsvägs-lokomotiven, hvilka utbytts mot de forna gästgifvarkrakarne. Om dagen var enkefrun i hans tankar, och då han om aftonen slöt sina trötta ögon, såg han den lilla runda damen i sina drömmar. „Qvinnor och vin ha gjort

mången klok man tokig", heter det. Äfven farbrorsgubben var likasom litet bortkollrad.

„I dag friar jag bestämdt", sade den förälskade gamle narren till sig sjelf, då enkefrun en solig morgonstund telefonerade, att hon önskade se farbror Trindlund jemte dotter vid en kopp kaffe i schweitzerhyddan på Högholmen. „Der lär vara vackert som i paradisets lustgårdar, har jag hört, och stället kan passa sig för afgifvandet af en kärleksförklaring. Att hon har godt öga till mig, min gamla ungdomsflamma, det har jag sett, ty kärlek och hosta de äro, knäfveln anfäkta, inte lätta att dölja!" Så tänkte han, under det hans borstförsedda hake var öfverandtvardad i en förtjusande qvinlig Figaros rosenfingrar. Då han var rakad, ropade han på dottern.

Opposita hade skaffat sig en smula förströelse på sitt rum. Hon var sysselsatt med att kasta buteljkorkar på en kypargosses högröda nästipp. Den stackars gossen fick ej röra sig, knappt blinka med ögonen, under det han var utsatt för amerikanskans målskjutningsexperimenter. Hon skrattade högt, då hon såg den stackars gossen göra de ömkligaste grimacer, när korken träffade målet.

„Opposita lilla, behagar du följa med till Högholmen?" frågade pappa Trindlund.

„Pappa ser ju, att jag är sysselsatt!" sade dottern. „Den här gossen har en ypperlig målskjutningsnäsa — rund som en potatis och röd som ett nystan turkiskt garn."

„Men, min flicka, enkefrun väntar oss. Det går inte an att mankera hennes bjudning".

„Ja-så, hon har bjudit oss?" sade skön Opposita föraktligt, under det hon lät den ena korken efter den andra söka upp kypargossens näsa . . . . Just för hennes skull har jag ingen lust att följa med . . . . Stilla då, pojkbyting, du vänder ju näsan, som om du hade bromsar i den! . . . . Ja, henne kan jag inte tåla, det skall pappa veta; men Agapetus är en söt gosse, och

för hans skull följer jag med . . . . Se-så, om du ännu en gång blinkar, pojke, så skickar jag den här luktvattensflaskan midt i planeten på dig! . . . . Jag har tre korkar qvar, och de *måste* träffa . . . . . Ett . . . . . tu . . . . . tre! . . . . Se så, nu är jag färdig!"

Studentskan uppsökte mössan och spatserskäppen. Gnolande på en munter amerikansk studentvisa, trädde hon sin arm under faderns och så begåfvo de sig ut.

„Vet du hvad, pappa?" sade hon, då de befunno sig i vestibulen. „Jag ämnar gifta mig med Agapetus!"

Faderns ögon vidgades. Han blef af pur förvåning stående på ett ställe — precis som solen i tiden i Ajalons dal.

„*Du* gifta dig med Agapetus? . . . . Men tror du också, att han vill ha dig?" frågade den förbluffade fadern.

„Han *måste* det! Jag tar honom, om han vill eller ej!" var dotterns bestämda uttalande.

Farbror Trindlund hade god lust att för den giftassjuka dottern läsa upp den paragraf i giftermålsbalken, som lyder: „Vill *man* hjonelag byggia: då skall han mö af hennes giftoman begära, och ej med våld taga, eller hemliga till sig locka", — men den stackars fadern visste ej af något lagstadgande, som i ifrågavarande fall kunde tillämpas på *en qvinna*, och i synnerhet på en af så våldsam art, som hans egen dotter.

Det stod kinkigt till med saken. Farbror Trindlund ämnade gifta sig med den unge mannens mor, och derigenom komme naturligtvis Opposita och unge Agapetus att blifva syster och bror. Och huru kunde det gå i lås att förena tvenne syskon med hvarandra! — nej, det gick ej ens för sig i alla omöjligheters möjliga land, Amerika!

Ett ljus gick dock upp för honom: „De båda unga skola gifta sig först", tänkte han, — „det vill säga innan *de* äro beslägtade med hvarandra. Sedan gifta sig svärfar och svärmor . . . Och det går nog an!"

Kap. XIII.

En färd till Högholmen och en bit Helsingfors-panorama år 1916.

Far och dotter vandrade till hamnen, utan att vidare vidröra giftermålsangelägenheterna.

Vid kejsarinne-obelisken stego de ombord i en beqväm så kallad promenadbåt, hvilken hotellet ställt till resandenes disposition. Denna promenadbåt var försedd med den af John Ericson uppfunna lättskötta solarmaskinen. De voro utomordentligt beqväma, dessa båtar. Man behöfde blott i närmaste handelsbod lägga sig till en påse magasinerade solstrålar. Solarmaskinen matades ur påsen, och det bar af med blixtens hastighet.

I lusthuset på Högholmens sydvestra sida sammanträffade farbror Trindlund med den dyrkade enkefrun, som en god stund väntat på sitt kaffefremmande.

Unge Agapetus var på dåligt humör, men han kunde ej vara annat, emedan silkespudeln fått bröstkatarr. Till råga på olyckan hade läkaren tagit sig friheten resa på landet, på sjukbesök hos en simpel bondhund.

Kaffet förtärdes, under det en lifvad stämning rådde hos det öfriga sällskapet. Den allvetande enkefrun lemnade en noggrann beskrifning öfver hvad som från lusthuset tedde sig för ögonen. Hon redogjorde för de förändringar, som skett i staden under de sista trettio åren, och farbror Trindlund lyssnade med stigande intresse och stum förvåning.

Hon berättade:

„Hela den stadsdel, som sträcker sig från Långa bron, förbi Sörnäs ända bortom Gammelstaden, kallas Helsingfors förstad. Förstaden har en liten liflig hamn vid Sörnäs, med en liflig torgplats och präktiga stenkajer.“

„De der stenbygnaderna derborta äro visst skolhus?“ frågade Opposita, skrufvande upp sin kikare.

„Jag ser en hop småttingar tumla om på torget derinvid.“

„Mycket riktigt. Det är statsskolorna vid Elisabetsgatan, der kostnadsfri undervisning lemnas åt folks barn. Sådana skolor tillkommo samtidigt med skoltvångets införande. Husen, der skolorna äro inrymda, uppfördes, som min käre vän bör minnas, med enorma kostnader till kaserner för den värnepligtiga militären, men efter den allmänna afväpningen kommo de ändtligen till nytta — Kasernerna på Skatudden, som ni ser derborta, ha blifvit nyttiga för annat ändamål. De utgöra nu kaserner för polisen eller bevakningstrupperna. Polisstyrkan behöfde till följd af mångahanda filantropiska funderingar ansenligt ökas. Brottens och brottslingarnes antal hade hastigt tilltagit, sedan de beqväma, trefliga fängelseinrättningarne uppstått, der de arresterade fingo roa sig med biljardspel och spisa vid table d'hôte med musik. — Hvad Skatudden för öfrigt beträffar, så har den mycket förskönats, som ni kunna se. På udden invid kasernerna är Helsingfors handelsverlds rekreations- och älsklingsplats. Principalerne och betjeningen från de många handelshusen, som finnas i denna stadsdel, vistas vanligen i den lilla sqvären på udden. Det är också en frisk och skön plats, skall jag säga.“

„Der ilar en fullastad ångare. Ser ut, som om den vore på väg till Borgå“, sade farbror Trindlund, visande på en öfver Kronbergsfjärden ångande farkost.

„Åh-nej! Den ångaren far inte längre än till Skansparken. Förr i tiden kallade man Brunnsparken och Kajsaniemi „Finlands hufvudstads lungor“, — nu, i våra dagar, anses Skansparken vara lika välgörande för stadsbornes helsa och välfärd. Efter den redan omnämnda allmänna afväpningen behöfde man inte Skanslandet för det vigtiga ändamål, hvartill det derförinnan varit använd, nemligen till svampplockningsplats för fästningsgarnisonen; och staden kunde här inrätta en park, som i skönhet täflar med mången annan. Här

finnes äfven ett under sommaren mycket besökt utvärdshus!“

Under det enkefrun underhöll ungdomsvännen med dylika meddelanden, företog sig jungfru Opposita att göra Agapetus en blixtsnabb kärleksförklaring, tillika anhållande om det betydelsefulla ja-ordet.

Agapetus slog, djupt rodnande, ned sina ögon och framstammade ett blygsamt:

„Ja, men jag måste fråga mamma.“

Kap. XIV.

Det är klappadt och klart. En färd till Brunnsparken.

Snart var det klappadt och klart emellan ung Agapetus och skön Opposita. Den förstnämndes mamma hade ej något att invända. Men för farbror Trindlund föll det sig allt annat än lätt att sjunga ut hvad han hade på hjertat.

Då han jemte enkefrun vandrade på Högholmens välordnade sandgångar, betraktande blomsterrabatterna eller vattenfontänens gnistrande perlregn, råkade hon och han stanna i närheten af hönsgården. Och der fingo de se en fet och frodig gåspappa och en lika välmående gåsmamma jemte gåsparets temligen välfödda gåsbarn och gåsefterkommande.

„De ä' lyckliga, de der!“ sade farbror Trindlund, och en sådan lättnadens suck undslapp honom, som hade han burit på en rysk mjölmatta och lyckligen befriats ifrån den.

„Ja, *de* ä' *mycket* lyckliga!“ repeterade enkefrun, som med blygsamt nedslagna ögon betraktade gåsfamiljen.

„Ack, om *vi båda* vore i deras ställe — ja, då sku' vi bestämdt vara *lika* lyckliga!“

„Kanske *lyckligare!*“ tog sig enkefrun friheten yttra, i det hon i tankarne räknade de små gässen, hvilkas antal belöpte sig till ett helt krukmakardussin, eller tretton stycken.

„Jag ser att vi ha förstått hvarann . . . . Vill tro, att gammal kärlek inte rostar“, sade farbror Trindlund, skinande af belåtenhet.

Enkefrun var bara solsken.

Och klappadt och klart var det äfven dem emellan, tack vare de hyggliga gässen, hvilka här spelade en ungefär lika vigtig rol, som deras romerska slägtingar en gång utförde på Capitolium.

Man beslöt att fira den dubbla trolofningen i Brunnshus-restaurationen. Och dit företogs färden återigen per promenadbåt och solarmaskin.

Färden företogs ytterom Skatudden, som ock handelsstadsdelen kallades, förbi Blekholmarne, hvilka numera hvardera innehades af Nyländska jaktklubben, hvars flottilj bestod af mer än 200 farkoster. På södra Blekholmen hade för klubbens räkning uppförts en rymlig paviljong med ett gigantiskt observationstorn. I nämnda paviljong voro klubbens astronomiska och meteorologiska observatorier likasom dess navigationsinstitut förlagda. Af den anledning, att man jemt och ständigt vid kapp- och samseglingarne råkat ut för vindstilla, beslöt man en gång att inrätta äfven ett meteorologiskt observatorium, hvarest vindstyrkans blifvande beskaffenhet med säkerhet kunde förutsägas, åtminstone för någon vecka framåt. Ja, det var annat med den inrättningen, än med en dylik, som förr fanns i vår goda hufvudstad, derifrån man afgaf bulletiner om väderleksförhållandena — sådana dessa hade gestaltat sig för någon vecka tillbaka i tiden.

Man hade äfven haft för afsigt att högst uppe i observationstornet anbringa elektriskt ljus och göra paviljongen till en fyrbåk, men då hade man kommit att tänka

på, att vederbörande möjligen äfven finge lust att här inrätta en lotsuppassningsstation, i hvilket fall man åter hade att befara, att lotsarne med lyktor och bloss i onyktert tillstånd komme att missleda en och annan seglare att ställa kursen rakt på paviljongen. Ett liknande äfventyr hade nemligen någon gång i tiden inträffat vid Gråhara båk.

Sveaborg hade man derborta — „Gibraltars like i vår nord", som skalden benämner dessa med hvarandra förenade klippöar, vid hvilka så många sura minnen äro fästade, men som dock under nu inträdda fridfulla dagar — „då man ej mer", såsom Victor Hugo en gång profetiskt sade, „behöfde krutet till att genomborra menniskor med, utan till att spränga berg" — endast hyste det allmänna bästas och den sanna humanitetens väktare inom sina trygga murar. Här var nemligen „Föreningens för undsättning i sjönöd" hufvudstation — denna nyttiga förening, hvilken organiserades redan år 1885, fastän den då ännu var ställd på något för militärisk fot. Här befann sig äfven Helsingfors lotsdistrikts hufvudstation och här var tullbevaknings- och visitationsservisen förlagd. Tullbevakningsservisen bestod af en hel armée, hvilken man varit tvungen att uppställa under den tid „spirituosanöden" grasserade i Helsingfors och öfriga delar af landet. Sedan man efter lagbrott i oändlighet, efter lurendrejerier utan all ända ändtligen lemnat hvarje fri menniska frihet att äta och dricka hvad hon sjelf önskade, florerade lurendrejeriet dock fortfarande, fastän icke i dylik grad, som under „spirituosanödens" dagar. Ty det var ej någon lätt sak att få bort den fula vanan, sedan den envist som synden hunnit ingro hos folket. Tullbevakningen var derför fortfarande ställd på krigsfot, och de forna örlogsfartygen befunno sig fortfarande på kapareexpeditioner efter smuglare. Våra slägtingar esterne hade bildat verkliga smugleribolag. De hade af någon Barkoff i deras hemtrakt köpt kasserade torpedobåtar, och med dessa gjorde de ypperliga undervattensaffärsresor, på samma

gång de roade sig med att sänka en och annan fiendtlig tullkryssare till botten med tillhjelp af torpedos. Dessa flinka smuglarefarkoster, hvilka när som helst kunde göra sig osynliga, voro icke lätta att uppspåra och knipa. Och det gick stundom hett till under „bränvinskrigets“ dagar, berättade enkefrun.

Långörn, som speglade sina hemska murar i det lugna vattnet, hade förvandlats till nederlagsplats för i beslag tagen spirituosa.

Kap. XV.

Farbror Trindlund tillbringar en glad stund i Brunnsparken.

Allt, som återstod af den forna Brunnsparken, fann farbror Trindlund vara en temligen smal allée och vid sidan af denna den välbekanta sandplanen, som dock numera sträckte sig längre ned mot sjön. Det egentliga parkområdet hade blifvit så begränsadt genom att en mängd villor uppförts inom sjelfva parken.

Badinrättningens bygnader voro nya och propra, och den nya Brunnshusbygnaden var någonting utomordentligt i bygnadsväg. Den prydliga verandan med en mängd pelarrader var imponerande vacker och den rymliga salongen med dess höghvälfda glastak och dess väggar af glas, sirade med praktfulla blomsterarabesker, gjorde, att bygnaden framstod som ett verkligt kristallpalats — för att icke säga som ett féeslott.

Farbror Trindlund med sällskap spisade middag, under det man lyssnade till musiken, som exequerades af Brunnshusets goda orkester. Farbror Trindlund erinrade sig mycket väl den tid, då man, för att i staden kunna upprätthålla en någorlunda hygglig orkester, nöd-

gades anlita alla möjliga garantimanövrer, utan att dock vilja lyckas. Den orkester, som Brunnshuset nu egde, likasom stadens stora allmänna orkester, hade man till en början ämnat bilda genom anställandet af musici, utgångna från Helsingfors musikinstitut, men de goda tyskarne, som göra i allt och ändå mest i musik, rusade till och läto engagera sig under vilkor, som voro alldeles otillräckliga för de inhemske artisternes existens, och en stor del af desse sistnämnde fingo lof att söka sitt bröd på andra banor än musikens.

Aftonen hade inbrutit och representationen begynte på sommarteatern. Musiken utförde en ouvertur ur det storartade tonstycket „Fredens välsignelser“, komponeradt af en talangfull musiker i Genève. På teatern uppträdde en fransysk komiker i en monolog, som på ett träffande sätt förlöjligade den förgångna tidens militärspersoner. An framställde han rolen af en ung, uppstoppad löjtnant, som visade prof på oemotståndlighet i det täcka könets ögon, än var han en vildsint kapten, hvilken tillämpade naplätschå-straffet på en soldatstackare, under det hugg och slag och de gröfsta tillmälen haglade kring delinqventens ögon och öron, än återigen en morsk öfverste, som myndigt vräkte sig på torg och gator, under sporrarnes klang och sabelbaljans skramlande mot gatstenarne, än var han en grånad general, hunnen till höga ärenställen, men som dock, då det gällde, visade stor enfald och okunnighet, låtande soldatbildningen jemt och ständigt sticka fram. — På teatern uppträdde äfven en finsk chansonnett-sångerska — så långt hade man kommit! — Hon applåderades och bisserades flitigt af några unga studentskor, hvilka visade prof på goda röstmedel, — alldeles som de manlige gulnäbbarne förr i tiden.

Kap. XVI.

Litet gurgel ger anledning till en blodig duell.

Vid ett bord å Brunnshusveranden, alldeles nära det, kring hvilket vårt glada sällskap slagit sig ned, sutto tvenne punschdrickande damer. Att de voro advokatskor, såg man på deras magra pergamentsanleten, likasom på de kolossala pappersrullar, som dessa mor Justitias stränga döttrar medfört äfven ut till Brunnsparken. De voro något lifvade, det kunde man se, och huru det var, begynte de på ett ganska närgånget sätt drifva med unge Agapetus och hans söta silkespudel. Men då de i sitt gyckelspel gingo så långt, att de oförvarandes — med god flit naturligtvis — läto korken till en Apolinarisflaska träffa den unge mannens rodnande kind, då blef den tappra amerikanskan topprasande. Hon rusade upp, tilldelande den ena advokatskan ett slag i ansigtet, hvilken ömhetsbetygelse återigen föranledde en utmaning till duell.

Agapetus gret och bad, farbror Trindlund gret och bad och enkefrun gret och bad, men de vilda damerna rasade som afundsjuka skådespelerskor och oqvädade hvarandra som argsinta torgmadamer. Det bestämdes, att duellen skulle försiggå påföljande morgon vid Edesvikens stränder.

Det sorgbundna sällskapet reste per spårvägsdiligens från Brunnsparken. Färden skedde under nattens sena timmar vid det herrligaste elektriska sken. Den gamla fru Luna, som alltför länge ostraffadt fått visa sina nyckfulla sidor, var hämnad, hon, som alltid välvilligt borde stå till tjenst, då det gällde att förhjelpa den nattsölande menskligheten hem, men dock ofta nog roade sig med att krypa bak sina tjocka sängdraperier, hon hade nu fått en medtäflare i dessa elektriska solar, hvilka staden år 1916 bestod sig, hvaraf en lyste

från astronomiska observatoriibygnaden å Ulrikaborgsbergen, en från Nikolaikyrkans torn, en från Kampens brandtorn och en från vattenborgen i Djurgården. Dessa solar voro mycket stora och ljusstyrkan var så intensiv, att de, väl placerade som de voro, för innevånarne i staden fullkomligt ersatte solljuset under en herrlig och klar dag.

Opposita såg eller tänkte ej på annat, än huru hon på bästa sätt kunde hämnas den smälek hon fått lida för advokatskans skull. Hon önskade helst vid duellen begagna det senast uppfunna skjutvapnet, ett slags luftbössa, hvars projektil bestod af en kapsel, innehållande långsamt dödande gift. En ädelt sinnad tysk prest, ifrig medlem af djurskyddsföreningar och andra välsignelsebringande sällskap, hade lyckliggjort mänskligheten med uppfinningen, som hade egenskapen att icke genast på ett grymt sätt döda, utan åt den döende lemna en ganska lång tid för ånger, bot och bättring. Under de inträdda fredliga tiderna kom vapnet dock ej oftare till användning, än då tidningsredaktörer voro af olika mening eller då moln råkade uppstiga på sällhetshimmeln hos förälskade.

På den för duellen bestämda dagen rörde sig vårt sällskap under dyster tystnad förbi dessa hus, som förr benämdes kampkasernerna, men som nu inhyste något ryskt välgörenhetssällskaps barnkrubbor. Nämnda sällskap hade genom inbringande lotterier och såkallade folknöjen samlat så kolossala penningesummor, att sällskapet, sedan kasernerna blifvit obehöfliga, inlöst dessa för anstaltens räkning.

Promenaden skedde öfver Kamp-planen, der ryske och finske rekryter i forna tider svettats vid ljudet af kalfskinnsmusik, derifrån luftseglaren Sachs sommaren 1886 gjorde en ballongfärd, som utföll till ringa fördel för honom, men deremot till långt bättre för cirkusdirektören Schumann, som skaffade sig en liten nätt recett på kuppen.

Den forna excercisplanen var förvandlad till salutorg och benämndes Hötorget. Här tillsaluhölls hö, bygnadsmaterial, ved och många slag af landtmannaprodukter. Der de osnygga ryska träkasernerna förut befunno sig, sågos nu snygga saluhallar i långa rader. På detta torg försedde sig den talrika Kampbefolkningen med dess behof för dagen. Då man från Hötorget skulle begifva sig åt Edesviken till, måste man passera någon af dessa gator, som sträckte sig genom ett arbetareqvarter af vidsträckt omfång. Hela den förr så bergiga och oländig ansedda terrängen från excercisplanen ända ned till Edesviken var nemligen numera planerad och bebygd. Och dessa arbetarebostäder voro arbetarne sjelfve egare till. Det rådde nemligen numera hos hvarje arbetare en ifrig åstundan att komma sig till eget tak öfver hufvudet, hvarför en mängd bygnadsbolag uppstått och en mängd sparkassor bildats, hvilka hade till ändamål att förhjelpa arbetarne till sådana egna bostadslägenheter.

Nere vid Edesviken voro advokatskorna på den bestämda platsen före Opposita. Den ena af dem skulle fungera som sekundant, och de sågo hvardera mycket morska och utmanande ut, der de stodo invid ett träd, inväntande studentskan.

Dessa duellanter voro ej de enda, som hitkommit i samma vänliga mening att döda hvarandra, ty det hade blifvit modernt bland damerna att idka duellsport. Unga flickor vurmade lika mycket för duellen, som de förr vurmade för dylik lyx som — spetsar, löjtnanter och turnyrer. Polismyndigheterna brydde sig ej heller mer om att hindra dem, än de förr i tiden hindrade ryske flottister i deras våldsbragder på stadens gator. Och alla voro nöjda!

Snart befunno sig advokatskan och studentskan i en-garde-position. Vid anställd lottning fogade ödet så, att advokatskan fick tillfälle att skjuta först. De beqväma luftbössorna gåfvo ej någon knall ifrån sig, och endast då advokatskan lade geväret ifrån sig och

lugnt ställde sig i skottposition, kunde man se, att hon redan skjutit och att motståndarinnan ej blifvit träffad.

Amerikanskans projektil sökte deremot upp sitt offer. Advokatskan sågs segna ned till marken, vridande sig i hemska plågor. Den tyske prestens uppfinning visade sig vara af framstående beskaffenhet.

Kap. XVII.

En promenad genom de dödas stad.

Återfärden från Edesviken skedde genom lutherska kyrkogårdarne. Här hvilade många af farbror Trindlunds slägtingar och vänner. Här hade han sin mor, den beskedliga gumman, som dog af moderskärlek och ålderdomssvaghet. Här hvilade hans far, lykttändaren, som bekymrad lade ned sitt trötta hufvud, då den gode mannen genom elektricitetens mellankomst fann sig vara obehöflig för spridandet af upplysningens välsignelser i det samhälle, der han hade sin existens. Här hvilade hans penninggirige principal, hvilken också en gång fick lof att dö, lemnande penningar och varulager i rofgirige slägtingars händer. Här hvilade hans gode vän renskrifvaren, som i alla sina lefnadsdagar arbetat som en träl och krökt rygg, såsom en underordnad tjensteman egnar och anstår, utan att hugnas ens med en glimt af nådens solsken, medan chefen och förmannen, som gerna gjorde sig lätta dagar, i lifvet kom sig till ett braskande „von“ och i döden en skyhög, glattslipad grafsten. Här hvilade en af farbror Trindlunds ungdomsvänninnor, en bruten blomma, som vissnade af sorg, då hon såg sig öfvergifvas af den *ansedde* man, hvilken var orsak till hennes olycka. Man skänkte henne blott förakt och en tarflig fattiggraf; men den *ansedde* kom sig vid sitt frånfälle till många, vackra

lagerkransar och långa, breda loftal. Här hvilade en ung man, som man en gång fördristade sig kalla ett blifvande „ljus“. Vid boken dog han af köld och svält, stackars gosse. Man hade lofpriset „ljuset“, men ingen hade kommit på den förnuftiga tanken att gifva den unge mannen bröd.

Farbror Trindlund blef vemodig till sinnes, då han såg dessa minnesvårdar på många saknade vänners grafvar. Man var nu på den plats, der man i tiden hade ett jordfästningskapell, utfördt någorlunda i miniatyr — såsom man hade för sed att bygga förr i tiden — hvarigenom trängsel och knuffningar hörde till „ordningen“ vid jordfästningarne. Nu fanns på samma plats ett vackert och rymligt likförbränningstempel. Sorgklädda menniskor sågos träda ut ur templet, medförande prydliga urnor, i hvilka den dyrbara askan efter kära anhöriga och vänner förvarades.

Kap. XVIII.

Hvad farbror Trindlund får se under fortsatta exkursioner i staden.

Enkefrun föreslog, att man borde företa en promenad längs kajen, som sträckte sig nedanom grekiskryska begrafningsplatsen och fortsättningsvis fram till Skeppsdockan.

Kommen till ort och ställe, blef farbror Trindlund i hög grad frapperad, främst vid anblicken af den durabla stenkaj, som här fanns och sedan, då han såg de storartade bygnadskomplex, hvilka funnos på den sydvestliga udden invid Lappviken. Enkefrun förtäljde, att man ändtligen varit tvungen att uppföra tidsenligare och rymligare sjukhusbygnader, sedan en mängd hem-

ska tilldragelser visat, hvart bristen på förvaringsplatser för olyckliga förnuftsaknande kunnat leda.

Vid Sandvikshamnen var lif och rörelse. På torget framför polytekniska institutet var fiskhandeln anordnad. Farbror Trindlund såg här vid kajen samma skräpiga fisksumpar och samma skräflande, grälande, brunhyade madamer Angot, som han förr sett vid södra hamnen.

Garnisonssjukhuset vid Sandvikstorget var förvandladt till hem för kommunens obotligt sjuka.

Man kunde med skäl kalla Sandviksområdet jemte en del af Wladimirsgatan för *bryggeri-stadsdelen*, ty först och främst hade man vid Sandvikstorget de långa och många Sinebrychoffska bryggeri-etablissementen, som mycket utvidgats; vidare var nästan hela nedre delen af Wladimirsgatan upptagen af dylika bygnader, tillhöriga det s. k. Nya aktiebryggeriet, en bryggeriaffär, som nu efter mer än trettio års verksamhet befann sig på samma blomstrande nivå, som det Sinebrychoffska bryggeriets.

Den forna Boulevardgatan bar numera det betecknande namnet *Naistenundervisningsanstaltenstrasse*, emedan trenne qvinliga läroverk funnos vid denna gata och emedan man önskade, att dessa alla borde ha „en trasa med i byken“, då det gällde att omdöpa gatan.

Det polytekniska institutet vid Fisktorget fann farbror Trindlund vara sig i allo likt, utom det att det qvinliga elementet vid institutet nuförtiden var lika starkt representeradt, som det manliga, och att embetsverken, som förr funnos inhysta i huset, fått lof att stryka på foten, då elevantalet vid läroverket redan utgjorde något tusental.

Här i trakten befann sig äfven ryska teaterhuset. Denna konstanstalt var numera, enligt enkefruns utsago, i ett utländskt bolags ego. Det hade nemligen gått derhän, att man ej ens hade så mycket som en half militärsperson att beordra dit, för att fylla platserna i salongen, hvarför man funnit det vara bäst att öfverlåta

teatern till ett bolag, som också visade sig kunna bjuda på omvexling i språk och omvexling i repertoir — och omvexling var ju numera hufvudsaken. Den ena aftonen bjöd man på ryskt skådespel, den andra på italiensk opera, den tredje på franska vaudeville-föreställningar, den fjerde på tyskt lustspel, den femte på tungusisk tragedi, den sjette på kinesisk ballet, o. s. v., o. s. v. Nog hade denna teater också förr i tiden stått till disposition för tolkare af alla möjliga och omöjliga tungomål och dito „konststycken", menade farbror Trindlund, men nu var det ändå „etwas besser".

Den forna Boulevardgatan tycktes numera vara lika mycket anlitad af promenerande som Esplanadgatorna voro det förut. Förr skulle ju helsingforsaren nödvändigt dväljas på och invid den kära Esplanadgatan. Här skulle studenterne sitta på staketet likt sparfvar på gärdsgården, här skulle affärsmannen pilsnabbt kila fram, då han ville låta påskina, att han hade „många jern i elden", här skulle den portföljbetungade tjenstemannen med myndig min taga sina afmätta steg, då han begaf sig till eller ifrån det ansträngande arbetet på embetsrummet, här skulle stadens goddagspiltar och lejon vräka sig både till häst och fots; här skulle stadens damer exponera sina allra nyaste, mer och mindre fantastiska drägter och här skulle soldaten promenera hand i hand med hjertevännen. Nu hade det rörliga lifvet utsträckts äfven till Naistenundervisningsanstaltenstrasse, hvilken sålunda blifvit en promenadplats, värdig att likställas med de skrytsamme berlinarnes „Unter den Linden".

Då vårt sällskap begaf sig ned längs kajen förbi Skeppsdockan, fick man se jättehöga pappbals-staplar. Det var som om man kommit till en bokbinderi-inrättning i stort, i stället för att komma till en Skeppsdocka och ångfartygsverkstad; men så användes numera endast och allenast papp som bygnadsmaterial för alla slags farkoster, ty det föll sig betydligt billigare än jern och stål, och detta slags bygnadsmaterial egde dessutom

fördelen att vara elastiskt, så att mindre och större bucklor visserligen kunde uppstå, då farkosterna kommo i nära beröring med ref och klippor, men någon svårare skada kunde ej ifrågakomma. Derför hade egarne af dockan icke att fröjda sig åt lika många illa ramponerade fartyg, som förr, hvilka kommo till dockan att reparera. Man hade i stället slagit sig på att bygga nya fartyg och i förening med dockans mekaniska verkstad äfven inrättat ett pappersbruk, hvad som var alldeles nödvändigt, då master, segel, tåg och rundhult numera tillverkades af ifrågavarande lätta och starka material.

Då man fortsatte färden längs Fabrikskajen, hvilken sistnämnda tog sin början invid Munkholmens Löstandsfabrik och sträckte sig ända fram mot Brunnsparkskajen, kunde farbror Trindlund ej nog förvåna sig öfver att i denna trakt finna så många storartade fabriksetablissement, i denna trakt, hvilken förr var så bergig och svårtillgänglig.

Här såg han den stora Kemiska Isfabriken, som midt under sommaren kunde leverera och underhålla små trefliga skridskobanor, hvilka hade stor efterfrågan då de voro så beqväma och lämpliga att föra med sig ut till sommarlägenheterna på landsbygden. Här såg farbror Trindlund den nya och storartade Ägghvitefabriken och fabriken för tillverkning af smör på konstgjord väg.

Här såg han äfven Helsingfors Aluminium-metallfabrik, hvars råämnen utgjordes af gamla tegelstenar, sönderslaget porslin och annat skräp, hvarför metallen erhölls för så billigt pris, att den höll på att utträngа jernvarorna ur handeln. Nämnda metall hade dessutom fördelen att bättre än jernet motstå luftens inverkan.

Här såg han den gamla vinfabriken, som etablerades af en Helsingfors handlande redan innan han lemnade staden. Farbror Trindlund erinrade sig nog, att nämnda vinfabrikant, likasom alla stora uppfinnare, hade en mängd vedervärdigheter att utstå för uppfinningens

skull — men de voro ju också så kittsliga på den tiden, dessa fiskal- och polismenniskor.

Ja, många och storartade voro de fabriksinrättningar, hvilka tillkommit i närheten af den forna Hafsgatan.

Från Fabrikskajen begaf man sig upp längs den forna Kaserngatan, hvilken numera benämndes Lasarettsgatan. De väl placerade och väl underhållna sjukhusen, som vid tiden för farbror Trindlunds afresa befunno sig under uppförande vid nämnda gata, påstod enkefrun vara mycket anlitade af kroppslidande af alla stånd och vilkor.

Men att man förvandlat den forna gardesmanègen — dyrbar i åminnelse — till lokal för cirkusföreställningar, detta var något, som farbror Trindlund icke kunde gilla. Först och främst tyckte han att manègen befann sig för nära sjukhusen, hvarigenom de der intagna voro utsatte för att oroas, och till det andra, så var han medlem af djurskyddsföreningen i New-York, hvilken lika ifrigt och kanske lika fåfängt arbetade emot djurplågeriet inom cirkus, som Helsingfors djurskyddsförening förr i tiden arbetade mot vivisektionen.

Gardes kasernen hade deremot kommit till användning för särdeles nyttiga och vackra ändamål. Man hade inredt den till hem för ålderstigna och orkeslösa handtverkare samt för enkor till aflidne handtverkare. Det var ett länge erkändt behof, som härigenom blifvit tillgodosedt. Dylika orkeslösa handtverkare eller deras enkor hade förut blifvit fösta till stadens fattiggård, der de fått framsläpa höstdagarne af lifvet bland afstraffade, gatstrykare och annat slödder.

Då man numera icke behöfde frukta för att stöta sig med den allsmäktiga militären, hade man fullföljt ett gammalt projekt och inrättat saluhallar äfven vid det forna Kaserntorget, nu Kött-torget kalladt, just på den plats, de der ruskiga, ruinartade slagtarbodarne förut befunno sig. Farbror Trindlund hade dock svårt att tro sina ögon. Han trodde fullt och fast, att de

fortfarande voro qvar i lika bedröfligt skick som förr, emedan han sett, huru ogerna stadens myndigheter velat bli af med dem, då han sett, hur man låtit dem stå och skräpa, precis som om slagtarbodarne varit dyrbara fornminnen, ja, verkliga relikskrin. Till dessa saluplatser och till detta torg hade stadens slagtare numera dragit sig. „Hm!“ sade farbror Trindlund, „torget sku' ändå användas till något slags slagterihandtering. Då nu inte de der mer behöfva det, som öfvade sig i den förr så lofprisade menniskoslagterihandteringen, är torget numera för dessa beskedliga „nötknäppares“ räkning, hvilka ha vänligheten förse de goda helsingforsborna med biffar, köttbullar och annan läcker spis!“

Kap. XIX.

En färd till Kajsaniemi.

„Det kunde inte skada att få sig en liten frukostrisp“, sade farbror Trindlund, sedan han jemte sällskap lemnat Köttorget bakom sig.

Enkefrun, som alltid var både för- och eftertänksam, föreslog, att man skulle begifva sig till Kajsaniemi att frukostera. Hon föreslog, att man borde stiga upp i spårvägsdiligensens öfre våning, emedan man derifrån hade bättre utsigt än ifrån den nedre. Sagdt och gjordt. Diligensen satte sig i rörelse, och snart befann man sig inom den gamla parkens minnesrika område.

Farbror Trindlund suckade och pustade, enkefrun var tankspridd och melankoliskt stämd, — ja, de sågo hjertnjupna ut båda två; och hvarför? Jo, emedan de råkade befinna sig i det gamla, minnesrika Kajsaniemi. De vandrade här mellan åldriga trädstammar, på kära ställen, der de rört sig oräkneliga gånger förut, under

framfarna ungdomsdagar, lyssnande till näktergalens talltrastdrillar eller till melodiska snarkningar från en och annan sömnig „uteliggare“; ty man blef sällan bjuden på annan musik i den gamla parken. Här hade de betraktat svanorna, som skära och hvita sväfvat öfver dammens grumliga vatten. Här hade de haft små trefliga kroquett-partier, dervid kurtisen naturligtvis spelat hufvudrollen. Här hade de under frossbrytningar lyssnat till upplifvande studentsång på första Maj. Här hade de omfläktats af vårvindar och punschångor, blifvit knuffade och åtrampade. Här hade de reqvirerat té eller glödgadt vin, men fått hålla till godo med kalla luftsupar och en snäsig vaktmästares icke mycket tillfredsställande „kommer strax!“

Det gamla Kajsaniemis gammalmodiga värdshus hade dock en gång fått stryka på foten. I denna restaurationslokal hade farbror Trindlund förr i tiden hört kringstrykande sångsällskap sjunga slippriga blai-visor och han hade hört talas om, huru en af stadens nykterhetsföreningar här arrangerat musikalisk aftonunderhållning *utan rusgifvande drycker*, men *med slagsmål*. „Åh-ja, men“ mente han, „sådant kunde hända i den gamla goda tiden“.

På samma skogbevuxna kulle, der man förr i tiden hade en vattenbutik utan vatten, reste sig nu en verkligt storartad restaurationsbygnad i den nu så modern blefna luftslottsbygnadsstilen. Man hade en vidsträckt, en herrlig utsigt från dess verandor, hvilka likt bälten omslöto bygnadens trenne våningar.

Farbror Trindlund jemte sällskap skaffade sig en god plats å tredje våningens veranda, och från denna hade man en god del af stadens norra område för ögonen. Man såg Sörnäsförstaden, en del af norra hamnen, Djurgården med dess alper samt Hesperia-parken, som numera sträckte sig nästan ända fram till stadens värmeledningsverk, hvilket befann sig på samma plats, der det numera onödigvordna gasverket förr i tiden fanns.

Frukost och kaffe intogs, under det omgifningen togs i betraktande, under det man fixerade de promenerande, hvilka rörde sig af och till i närheten af restaurationsbygnaden. Man såg, huru bantågen ilade till och ifrån -- ja, man kunde säga, att ett sådant tåg kom eller gick efter hvarje femte minut. Så liflig var trafiken!

Huru man här satt och betraktade och reflekterade, hördes tonerna af ett vackert klockspel ljuda från sjösidan.

Farbror Trindlund lyssnade och såg frågande på enkefrun.

„Det är en af de små promenadbåtarne, som spelar upp till affärd", sade enkefrun. „Och eftersom vi nu ätit och druckit, kunna vi företa en färd med båten öfver till Hesperia.

Detta förslag var kärkommet för farbrorsgubben, som ej önskade någonting hellre, än att få vara i rörelse, synnerligast som han bestämt sig för att numera tillbringa blott ett par dagar i Helsingfors. Han ville nemligen så fort som möjligt undanstöka bröllopet med ungdomsflamman, då han såsom amerikanare ej var någon vän af långa förlofningar. Dock önskade han medhinna så mycket som möjligt, då det gällde att se sig omkring i födelsestaden.

Kap. XX.

Hesperia förr — Hesperia 1916.

Således reste farbror Trindlund jemte sällskap öfver till Hesperia. Då de befunno sig här, erinrade sig farbror Trindlund alla de tillställningar af det gladare slaget, dem han i pojkåren här fått bevittna. Han ihåg-

kom den originelle ryssgubben Platonoff, dennes karusell, danspaviljonger, fester, fyrverkerier och andra rara saker, hvilka alla dock måste hänföras till de ruskigare folknöjenas antal. Tölö värdshus brann, och ett nytt uppstod i dess ställe, döptes till Hesperia och var en liten näpen perla bland utvärdshus. Den nye borgherrn på platsen gjorde allt hvad han kunde af stället, för att göra det till en treflig tillflyktsort undan stadsbullret för helsingforsbon. Han tänkte på lämpliga förströelser för folket, och han lyckades verkligen att arrangera sådana, som åtminstone voro hundra procent bättre än de, hvilka derförinnan stått de lägre klasserna till buds. Men Jupiter Pluvius var honom, bland andra, envist ogunstig. Redan annonsen i tidningarna om ett folknöje å Hesperia var lika säkert tecken till regn och oväder, som giktattackerna hos någon gammal ungkarl. Den förste herrskaren öfver Hesperidernas lustgårdar nödgades till slut öfvergifva herrskaresätet, der han nedgräft så mycket pengar, och det täcka Hesperia var en tid stängdt, var öde och tomt, som verlden i begynnelsen. Och en vacker dag förvandlade man det till — polisvaktkontor. Sic transit gloria mundi!

Likt en svag varelse, som kommit att göra „resan utför“, men sedan kryat till sig en smula, såg man äfven Hesperia åter komma på fötter. Frithiof Forsström herrskade der, då farbror Trindlund sade farväl till Helsingfors. „Och inte fanns der öfverflödigt med folk under hans tid heller“, menade farbrorsgubben. „Jag vet nog hur det var. De goda helsingforsborna kunde ej förmås att bege sig längre bort än till kapellesplanaden eller till hästoperan på Sandvikstorget. Der trifdes de bäst och der höllo de allra helst hus på den tiden.“

Det gladde farbrorsgubben, att nu se Hesperia i ett aldrig anadt blomstrande skick. Parken, med dess sommarteatrar, rutschbanor, olympiska spel, dess ballonggård, från hvilken kappsegling med luftballonger brukade anställas — allt tedde sig nu i storstadsmessigt skick. Endast sjelfva restaurationsbygnaden var

sådan den varit, med de komiska trapporna och den märkvärdiga bygnadsstilen.

Man hade haft för afsigt att i dag bjuda på förmiddagsmusik i parken, men i elfte timmen hade orkestern strejkat och skickat återbud. En dylik händelse hade varit fatal i forna dagar. Nu gick det jemförelsevis lätt för värden att ställa saken till rätta. Han arrangerade det så, att han ställde Hesperia i s. k. mångfaldigad telefonförbindelse med Brunnshuset, der man för tillfället hade förmiddagsmatinée. Gästerna å Hesperia fingo ett slags hufvudbonader, försedda med hörlurar. Dessa hörlurar voro med ytterst fina trådar förbundna med telefonapparaten i salongen och egde sådan längd, att de dermed utrustade beqvämt kunde röra sig omkring i salongen likasom öfverallt i parken. Något komiskt tog det sig visserligen ut, det måste erkännas, att se de fastkopplade menniskorna med djupaste allvar och sann njutning lyssna till Brunnshusmusiken, under det de vandrade af och till, läste tidningar, drucko eller spisade. De nämnda hufvudbonaderna voro äfven i det afseendet af praktisk beskaffenhet, att de förde ljudet på en gång till båda öronen, så att musiken, som man med dem skulle uppfånga, ej kunde gå in genom ena örat och ut genom det andra.

Farbror Trindlund hade visserligen gjort bekantskap med de der herrligheterna i Amerika, men han förvånade sig öfver, att man äfven i Finland kommit till införandet af dessa praktiska hufvudbonader.

Hesperia befann sig nu så att säga midt i staden, och derför hade det blifvit en gerna anlitad tillflyktsort både under sommar- och vinteraftnarne. Under sommartid arrangerade man här folknöjen och andra förlustelser, dervid det gick muntert till. Allmänheten kunde mot måttlig entrée göra luftturer per ballong öfver till Djurgården eller Kajsaniemi. Här fick man skåda lifslefvande invånare från planeten Mars, hvilka förevisades i ett med granna målningar utstyrdt tält. Man kunde få se den luftiga prinsessan Lättpåfotini utföra

en sirlig dans på en osynlig lina. Här såg man äfven ett kuriositets- och vaxkabinett, i hvilket märkvärdiga saker förevisades. Bland dessa fanns ett bref, som under åren 1885—1886 utan att ha varit utsatt för *postslarf* ordentligt kommit adressaten till handa; en tidningsnummer för nämnda år, hvari rubriken postslarf *icke* förekom; en anteckningslista, upptagande namnen på många små snälla skolelever, som röstat i bränvinsfrågan; ett slags försvarsvapen i form af en hattprydnad, hvilket unga flickor en tid voro nödsakade att begagna gent emot kyssröfvande studenter. Detta vapen var så sinrikt inrättadt, att det vid begagnadet gaf en svår stöt ifrån sig, tillika aftryckande ett outplånligt märke å den närgångnes ansigte, till underlättande af den brottsliges upptäckt.

Då vårt sällskap funnit sig ha sett tillräckligt, bröt man upp, för att ställa kosan till Djurgården.

Det gick lätt att komma från Hesperia till Djurgården, då en kaj numera sträckte sig från den förstnämnda platsen, förbi den forna tvålfabriken och förbi det allt ännu existerande sockerbruket.

Trädgårdsföreningens storartade anläggningar voro imponerande, tyckte farbror Trindlund. Han var stor blomstervän, det bevisade han genom att sprätta med rosenknoppar i rockuppslagen och genom synnerlig smak för nässelsoppa och spenat.

„Ja-så, der ha vi således Djurgårdens pappa!“ sade farbror Trindlund, då han fick sigte på kommerserådet Borgströms kolossala staty, som reste sig här, omgifven af höga furor och med naturens lefvande gröna matta kring foten. „Det var han, som tog första steget, då det gällde att af den här parken skapa hvad den nu är“, sade farbror Trindlund till sin dotter. „Men så har man också valt en vacker plats för minnesstoden, det måste erkännas. Jag erinrar mig, att man i tiden äfven ville ha statyn placerad i Brunnsparken, som också är Borgströms verk — i kompaniskap med vår Herre

nemligen. — Jag för min del finner den här platsen vara mycket fridfullare, mycket vackrare."

Enkefrun och de öfriga instämde häruti.

Man begagnade sig af elevatorn, som befordrade passagerare upp till Djurgårdsalpernas högsta punkt, till paviljongen med jättetornet, som reste sig på bergklacken invid vattenborgen.

Ett ögonblicks färd, och vårt glada sällskap befann sig högt upp i detta torn, från hvilket en storartad, en herrlig utsigt framstälde sig för blicken. Härifrån hade man Finlands lilla hufvudstad och dess omgifningar i ett omfångsrikt fogelperspektiv.

„Man kallar den här parken Djurgård", utlät sig farbror Trindlund; „men finns här också någon sevärd djursamling? Förr fanns här hundar och kattor och en och annan munter ekorre. Nu ser jag ej ens skymten af dem!"

Enkefrun anhöll, att man skulle följa henne. Och hon förde sällskapet till ett menageri i närheten af Fredriksberg. Här funnos många rätt vackra djur. Man fick se lejonet, skogens konung, med bistra blickar och majestätisk hållning. Denna hållning och dessa bistra blickar äro vanligen allt det imponerande som konungarne besitta — utom en stor portion ref- och herssklystnad. Här hade man äfven tigern, som gerna kunde kallas skogsmajestätets smidige utrikesminister. Här såg man vargen, den alltid stridfärdige och blodtörstige krigsministern. Här såg man räfven, den rikt begåfvade och för sin höga plats så utomordentligt lämplige justitieministern. Här såg man det fromma fåret, ecklesiastikministern. Här såg man giraffen, som mer än andra var i besittning af den för hofmannen sjelfskrifna egenskapen att kunna titta andra småkryp öfver axeln. Här såg man gamla, grå björnar, hvilka beqvämt hvilade på sina lagrar i nådens solsken, i likhet med afdankade generalspersoner, dem man måste gifva någon slags befattning på gamla dar, och dem man alltid fun-

nit vara så lämpliga att vrida kring något af hjulen i statsmaskineriet.

Efter besöket i menageriet begaf man sig till den gamla Alphyddan. Farbror Trindlund erinrade sig att denna en gång blef lågornas rof, han erinrade sig, huru man snart derpå ersatte den med en annan *liten* hydda och huru man sedan fann, att äfven denna var *alltför liten*, hvarför man genom tillbygnad åter nödgades förstora den. Så hade man för sed att bygga på den tiden.

Från hyddans veranda blef man i tillfälle att lyssna till sprittade glada musikstycken, exequerade af ett damkapell, hvilket dagen förut anländt med tunneltåget från Reval. Då dessa damer icke egde nog styrka och uthållighet att traktera den jättestora bastuban, som hörde till orkestern, hade man vidtagit den praktiska anordningen, att ställa instrumentet i förbindelse med den elektricitetsmaskin, som tjenstgjorde vid elevatorn. Damen, som hade ifrågavarande instrument att sköta, behöfde blott begagna sig af ventilerna, och starka, vackra bastoner kunde åstadkommas — lika starka, om också ej så vackra, som jernvägens ånghvissla förr bjöd på, då denna gaf signal vid brandtillfällena.

„Jag tror minsann, att elektriciteten spelar en större rol i Finland, än i Amerika“, sade farbror Trindlund till Opposita, då han fick hum om det vigtiga hjelpmedel elektriciteten äfven i musikaliskt afseende var.

Opposita visste dock mer än farsgubben. Hon kunde lemna den upplysningen, att en hel orkesters prestationer numera utfördes med elektricitetens hjelp, till synnerlig lättnad för alla musikidkare och för de qvinliga i synnerhet. Damerna hade för öfrigt mycket begynt ifra för hornmusik. Nog tyckte man förr, att det välsignade pianoklinkandet var ett menniskoplågeri, en landsplåga; men då alla de små snälla flickorna började blåsa horn så fönsterrutorna skallrade, så tonerna kunde tränga till merg och ben hos en lyktstolpe, då

först fick man veta, hvad det betydde att ha „musikaliska grannar“.

Kap. XXI.

Farbror Trindlund får se, att staden gått ett och annat steg framåt äfven i Djurgårdstrakten.

Farbror Trindlund med sällskap for per spårvägsdiligens från Djurgården. Man for förbi sockerbruket, som alltid varit en söt och ljuflig inrättning — åtminstone för bolagsmännen.

I dess närhet och på samma plats, der en artillerikasern med dess juft- och lökdoftande kommando förut residerade, hade man för Helsingfors Arbetareförenings räkning uppfört ett vackert hus i trenne våningar. Första våningen upptogs här af föreningens egna konsumtionsbutiker, medan festsalen, läse- och biblioteksrummen funnos i andra våningen. I tredje våningen hade man lokaker för sammanträden, äfvensom för de skilda sektionerna inom Arbetareakademin, hvars föreläsningar pågingo så att säga både dag och natt. Här gafs nemligen tillfälle äfven för sådane arbetare, hvilka icke kunde uppoffra någon timme under dagen till inhemtande af vetande, att besöka föreläsningarne om qvällarne, och törsten efter bildning var numera betydligt större bland arbetarne, än törsten efter rusdrycker varit det i forna dagar. Alla de, hvilka under nykterhetsrörelsens aktningsvärda, men ofta till det löjliga gränsande manövrer påstodo, att bildningen och endast bildningen vore den makt, som kunde skapa nyktre och duglige arbetare, hade nu fått rätt. Ty man strömmade till föreläsningssalarne med samma ifver, som de olika partigrupperna förr i tiden rusade till valurnorna, då det

gällde val af stadsfullmäktige. Långt mera ordningsfullt gick dock härvid till väga, det är sant; men man hade icke heller att göra med bortblandade, afsigkomne rådmän och dylika döddansare, menade enkefrun.

Ja, äfven hon hade förr i tiden såsom medlem af Qvinnoföreningen deltagit i valagitationerna. Äfven hon hade röstat på den eller den häradshöfdingen, som genom ett kort och tort „inlägg i qvinnofrågan“ brutit en lans för den jemmerligt förtryckta qvinnan; äfven hon hade röstat på den eller den ryske handlanden, bara för att han var så hygglig att aldrig säga ett ord vid stadsfullmäktigsammanträdena, hvarigenom han ej heller kunde motarbeta hvarken de förtrycktas eller de andras intressen.

„Gunstlingssystemet“ hade dock i dessa tider blifvit långt mera utprägladt än förr, sedan äfven qvinnan invaldes bland stadsfullmäktige.

„Huru ofta hände det ej nu“, sade enkefrun, „att en och annan ung man, då han för en och annan ungmös eller enkas fötter profvade hållbarheten hos de Laursteinska Argosy-hängslen under bönen om den *lilla* handen och det *lilla* hjertat — utan att tala om den *stora* hemgiften — blef förelagd det vilkoret, att skaffa den tillbedda några tusen röster vid förstinträffande stadsfullmäktigval? Ja, sådant inträffar nuförtiden ofta nog“, menade enkefrun.

Då farbror Trindlund med sällskap fortsatte färden, kom man äfven till den plats, der gasverket förr i tiden fanns. Här var nu stadens allmänna värmeledningsverk, från hvilket ett rörnät utspann sig till alla vinklar och vrår. Kakelugnarne och kaminerna hörde numera till en svunnen tids värmeförmedlare, ty det nya värmeledningsverket försåg på ett beqvämt sätt hvarje hus och hvarje rum i staden med en behaglig värme, utan att man hade vidare besvär dervid, än att vrida på kranen.

Det var en makalös, en rar inrättning, så tyckte åtminstone stadens tjenstejungfrur och husdrängar —

ja, deras odelade beundran och förtjusning hade värmeledningsverket tillvunnit sig, ty husdrängen, den lycklige osten, behöfde ej numera sönderhugga qvistiga och knöliga vedträn, och släpa klabbördor flera trappor upp — nej, nu var det som det skulle vara; drängen fick i ro sitta vid sin cigarr och sitt tjog tidningar, dem han nödvändigt skulle genomögna, för att ha reda på hvad den eller den mannen ur de djupa lederna påstått i det eller det parlamentet, i den eller den lagstiftande församlingen.

De små jungfrurna hade nu också det mycket beqvämare och trefligare, då de icke behöfde besvära sig med eldning af rummen, då de ej behöfde pusta och blåsa på sura, tråkiga vedklabbar, så kinderna voro röda och skinande som hos basunblåsande kyrkenglar.

„Ja, det är lätta dagar för tjenstefolket nu för tiden“, sade enkefrun. „Köksan sitter vid den elektriska „kokofonen“, läsande någon spännande roman, medan hon emellanåt kastar en flyktig blick på den å kokapparaten befintliga visaren, som anger kokningsprocessens fortgång. Ved behöfver hon ej, vatten får hon från vattenledningskranen, och råmaterialierna till maten bringas färdigt hackade, saltade, pepprade och i halffärdigt skick till henne af leverantörerne, hvilka springa från och till köket likt grå kattor. — Husan sörjer för att den varma luft, som strömmar ur värmeledningsrören, är lagom; deremellan spelar hon piano, besöker konstexpositionerna, ifall hon ej vurmar för musik- och sångmöten eller hör till „föreningen för karlarnes utrotande“ eller någon annan dylik välgörenhetsförening. Tvätten skickas till den välsignadt präktiga tvättinrättningen vid Långa bron, den der, som i tiden hade så många vidriga öden att genomgå. Städningen verkställes af döttrarna i huset, som ha hvar sin vecka, för att, till framtida gagn naturligtvis, öfva sig i att blifva riktigt husliga. — Barnflickan sitter i barnkammaren vid den mekaniska vaggan, och under det denna rogifvande inrättning befinner sig i ständigt roterande rörelse à la

perpetuum mobile — en sådan, som uppfanns af skräddaren W:n i H:fors 1886 — skrifver hon en lång och lärorik afhandling med titeln: „Hurudan inverkan en god omvårdnad och uppfostran under barnets tidigaste år kan hafva på dess framtida lefnad och verksamhet?“ Uppsatsen skrifves för förstutkommande nummer af „De värnlösas skyddsengel“, ett blad, som utgifves af en gammal amma, ett par guvernanter och andra „lärda i stubb.“

Då man rullade förbi Robsahmska porterbryggeriet, sade farbror Trindlund:

„Ja, nog har här i trakten uppstått många nya inrättningar, men se der har jag en gammal bekant! Der är ju Robsahmska porterbryggeriet. Ja-ha, det ser lifligt ut redan derutanför. Åh, tusan, man består sig till och med ett gatulokomotiv för transport af portern. Kors, så storståtligt!“

Kap. XXII.

Frivilliga brandkåren och dess hus vid Hagasundsgatan.

Vid Jernvägstorget fick man se, huru en skara yngre och äldre män, iklädde brandkårsuniform, stodo uppställde i dubbla rader. De voro raka som ljus, ansigtena högtidliga och skinande som våra tjenstemäns vid uppvaktningstillfällena på nyårsmorgonen.

„Hvad är det der för marionetter?“ sporde Oppositа, då hon genom lorgnetten mönstrade de unge männen, som här stodo styfva och stela likt tennsoldater på en bordsskifva.

„Jo, det är ett par kompanier ur Helsingfors frivilliga brandkår, som öfva sig i att bilda haie. Och hör! Nu hurrar man!“ sade enkefrun.

På kompanichefernes kommando höjde sig jemna, taktmessiga hurrarop ur brandkårsmännens strupar.

Enkefrun märkte, att farbror Trindlunds anlete antagit skapnaden af ett kolossalt och fetlagdt frågetecken, hvarför hon skyndade att upplysa:

„Ja, min käre vän skall veta, att man efter värmeledningsverkets tillkomst och sedan alla kakelugnar och hällar blifvit onödiga, icke mer har synnerligen stort behof af våra brandkårer. Dessutom är vattenledningen numera utsträckt till hvarje vrå af staden, något, som också är en välsignadt god sak. Ja, brandkårerna ha ej just annat att göra nuförtiden, än att hurra på befallning och bilda haie vid inträffande höga besök i staden".

„Hm . . Ja-så, der ha vi ju brandkårshuset!" sade han, då man stannade framför ett prydligt stenhus vid nämnda gata, hvarest en sköld med brandkårsemblem angaf husets ändamål och betydelse. „Åh, jag mins nog," fortsatte han, „huru tvillingsfarbröderne och deras vänner fingo bråka för den bygnadens skull. Gubbarne ville ha tillräckligt svängrum, de, medan deras antagonister återigen tyckte om ett hus, der samma ljufliga trängsel skulle råda, som vid uppbördstillfällena i kyrkopaviljongen. — Åh-jo, man har varit med om att *festa* ihop det der huset, skall jag berätta . . . . Hörde till bevakningskompaniet, exercerade som Sven Dufva, men drack punsch vid festligheterna som en krona; slogs vid eldsvådorna med pojkspolingar, formansdrängar och andra närgångna . . . . Jo, jag tackar, jag! På den tiden hade en brandkårist någonting att göra, skall jag säga!"

Kap. XXIII.

Huru dystra moln uppstiga på Agapetus' och Oppositas sällhetshimmel.

Farbror Trindlund med sällskap återvände till det stora hotellet vid Södra Hamntorget. Här skulle man

hvila ut en stund, för att sedan återigen fortsätta exkursionerna i staden.

Här sammanträffade Opposita med några glada studentskor, hvilka undanstökat sina resp. tentamina och af denna anledning kommit på tanken att ha en glad stund. Här gjorde hon äfven bekantskap med några qvinliga luft- och jernvägsingeniörer, hvilka sistnämnda varit med om fullbordandet af den nya tunnelbanan mellan Helsingfors och Reval. Genom den utomordentligt lyckliga omständigheten, att man lyckats i manövern att svältföda arbetarne vid tunnelbanan och fått denna att kosta mindre än beräknadt var, hade desse ingeniörer hugnats med grundliga och rundliga gratifikationer. Och derför skulle det naturligtvis festas!

Farbror Trindlund och hans gamla flamma sutto småkuttrande i ett af sidorummen, medan Agapetus skaffade sig förströelse genom att balancera en sockerbit på silkespudelns nostipp.

Ute i salen, der Opposita befann sig, blefvo rösterna allt högljuddare. Studentskorna sjöngo muntra kupletter ur en operett, som de senaste dagarne gifvits i svenska teatern och som i slipprighet icke just gaf dessa operetter efter, hvilka farbror Trindlund för trettio år tillbaka var van att se och höra å nya teatern i Helsingfors.

Unge Agapetus' ögon tårades, då han fick se sin trolofvade, stående på ett bord och med glaset i hand sjunga en hurtig amerikansk frihetssång.

Och så kommo spelkorten fram. En af de qvinliga ingeniörerna föreslog, att man skulle spela på aktier i det flygmaskinsbolag, som underhöll kommunikation å luftlinien Helsingfors—planeten Mars, en annan röstade för aktier i ett bolag, som hade till uppgift att bygga ett större lufthotell, som skulle förankras på halfva vägen mellan Helsingfors och nämnda planet.

När unge herr Agapetus såg, med hvilket raseri man spelade och huru hans egen trolofvade alldeles höll på att glömma bort honom, blef han utom sig af

sorg och grämelse. Han föll sin mor om halsen och sade, att han önskade lemna förlofningsringen tillbaka åt Opposita. Han påstod sig vara fullt och fast öfvertygad om att han skulle bli djupt olycklig, om han för hela lifvet blefve förenad med henne, då hon tycktes vara en spelare och rucklare.

Hans mor, likasom farbror Trindlund, uppbjödo allt, för att försöka trösta den unge mannen. De menade tro på, att Opposita nog komme att stadga sig med tiden. Det var ju så vanligt, att studenter och studentskor lefde om en smula. Agapetus ville likväl icke låta trösta sig.

Spelandet fortgick emellertid i salen.

Men huru det var, uppstod der en häftig ordstrid. Ord, lika giftiga, som fabrikanten Rieks' tapeter, uttalades med röster, lika hesa som skådespelaren Franks. Och en förfärlig villervalla uppstod.

Plötsligt rusade Opposita in till fadern, sägande: „Se så, nu gäller det att komma bort härifrån! Följen med nu bara! . . . . Den här vägen!“

Farbror Trindlund, enkefrun, Agapetus och hans silkespudel fingo en himmelens brådska att följa Opposita i hälarne. De begagnade sig dervid af en utgång, som från sidorummet ledde till korridoren. Man tog plats i elevatorn, och i ett nu befann man sig au logis deruppe i tredje våningen.

Dit anlände, berättade Opposita helt trankilt, att hon kommit i delo med en af de qvinliga ingeniörerna, då hon roat sig med att „slå“ för en af buffettföreståndarne, till hvilken ingeniörskan tycktes ha „godt öga“.

Ett litet uppträde under tårar och hysteriska anfall utspelades af denna anledning mellan Agapetus och Opposita. Och unge Agapetus tårar tycktes dervid ha lika liten benägenhet att taga slut, som skön Oppositas bedyranden om bot och bättring.

Kap. XXIV.

En tur på Ringlinien. Hvad farbror Trindlund derunder får se. Afresan från Helsingfors.

De sista timmarne af farbror Trindlunds vistelse i Helsingfors ville han egna åt en rundresetur kring födelsestaden, hvarför han och hans sällskap togo plats i en af Ringliniens spårvagnar. Och så bar det af.

Då man rullade fram längs vestra kajen, fann farbror Trindlund att det skräpiga våghuset, med hvilket stadens hamnkontor i långa tider lefvat i inskränkt men godt förhållande, nu var slopadt. Och det var inte för tidigt, menade farbrorsgubben.

Dessa inrättningar trifdes numera godt i broderlig förening med stadens tull- och packhus, på samma plats, der det ryska mjölmagasinet förr i tiden befann sig — detta mjölmagasin, som gaf våra stadsmyndigheter så många myror i hufvudena, innan man ändtligen fick detsamma utrymdt, en efterlängtad och vigtig händelse som ändock timade under det märkvärdiga 1886:te året efter Kr.

Och saluhallarne sedan, hvilka lika länge läto vänta på sig som varuskjulen vid hamnkajerna, som spårvägarna, som ett hyggligt och ordningsfullt postverk, som en svensk teater *utan* flygande cirkusskönheter, som en nykterhetsförening *utan* partilidelser och fanatism, och som ständerhusfrågans slutliga lösning, — ja, saluhallarne hade ändtligen, efter att ha gifvit mycket hufvudbry åt komiterade och andra myndige och mäktige, blifvit uppförda på den plats, der farbror Trindlund sett storordiga tyg- och brödförsäljerskor, utsvultna och trasiga kaffe-, sbittings- och svagdricksmadammer sitta nedhukade framför jemmerligt skrangliga bord och ohjelpligt subbiga serviser.

Då färden företogs åt Brunnshusvägen till, erinrade sig farbror Trindlund de ruskiga, missprydande maga-

sinsbygnaderna, hvilka förr i tiden skräpade på hvardera sidan om nämnda väg. Han skrattade godt, då han kom att tänka på, huru man förr i tiden vid kejsarbesöken gjorde sig all möda att kachera de största bristfälligheterna. Man dekorerade och utpyntade rucklena med flaggor och grönt, men detta hindrade ej, att magasinen ändock dervid spelade rollen af något som man kunde kalla „lysande elände“. Nu voro de försvunna, dessa fornminnen, och i deras ställe fann farbror Trindlund en täck allée, som sträckte sig längs vestra kajarmen åt Brunnsparken till. Stadens köpmän egde numera andra förvaringsplatser för handelsartiklarne på Skatudden.

Farbror Trindlund kom äfven att blicka upp mot Ulrikasborgsbergen, och der fick han se det lika mycket omtalade som omskrifna ständerhuset throna på bergklacken, detta hus, för hvilket man hade så många goda tomtplatser att föreslå, hvaraf den ena blott var mer och den andra mindre lämplig, hvaraf den ena hade större och den andra mindre ekonomiska och andra fördelar att erbjuda. „Då huset sedan höll på att antaga skapnaden af ett *luftslott*,“ sade enkefrun „beslöt man sig ändtligen för ett slags *medelväg*, och så bygde man det der upp på höjden, hvarest det nu befinner sig. Och der har det en så fri och vacker plats, som det inte kunnat få någon annorstädes“, menade enkefrun.

Under spårvägsfärden for man äfven förbi den nya lutherska kyrkan vid Röddälds-esplanaden, hvilken genom kostsamma planeringsarbeten och diverse små missräkningar i dubbel mening blef så *dyrbar* för stadens innevånare.

Vid passerandet af de Antipoffska gårdarne, snuskiga och ruskiga i åminnelse, meddelade enkefrun, att dessa nu voro förvandlade till arbetsinrättningar för lösdrifvare och afstraffade af hvardera könen. Menniskovännen Antipoff, som i likhet med många af hans gelikar icke ogerna jägtade efter titlar och utmärkelser, donerade — för en *kommunalrådstitel* — alla sina går-

dar till staden, med det förbehåll, att dessa skulle användas för ofvanantydda ändamål. Populär hade den frikostige donatorn visserligen varit förut, menade enkefrun, men efter ifrågavarande menniskovänlighetsprof blef han det i än högre grad. Ja, han öfverglänste i detta afseende sina vänner kommerseråden, både de, som handlade med ryska flottans „löpande gods“ och de, som hade annan „uppbygglig“ verksamhet för kronans räkning sig anförtrodd.

Innan Farbror Trindlund jemte sällskap återvände till samma punkt, derifrån man stigit i spårvagnen vid Södra Hamntorget, for man förbi den plats, der Högvaktens celler och de kejserliga hästarnas spiltor förr i tiden funnos. I dessas ställe såg farbror Trindlund ett stort stenhus resa sig. Väldiga guldbokstäfver öfver ingångarne angåfvo, att „Folkbanken“ befann sig i detta hus. En nyttig inrättning hade kommit på en bra plats, menade farbrorsgubben.

Efter den angenäma och intressanta färden kring staden befann man sig således återigen i hotellets myrstack. Och nu fann sig farbror Trindlund nöjd och färdig att lemna födelsestaden.

Att lemna den ort, der ens vagga stått, för att åter styra kosan mot nya verldens stränder, hade förefallit mången annan tungt nog; men farbrorsgubben lemnade födelsestaden lika lätt om hjertat, som han en gång förut var om plånboken. Att han var mera glad än sorgsen, kom sig först och främst deraf, att han till hemmet bortom Atlanten ämnade medföra ungdomsflamman, den hyggliga enkefrun, och för det andra hade han vid besöket i födelsestaden funnit förhållandena bra mycket annorlunda beskaffade, än de voro det förr; han hade funnit mångt och mycket så förändradt — till dess fördel naturligtvis — att han hade svårt att känna igen den. Staden hade också piggat upp sig en smula och framställde något, som kunde kallas ett väl-

ordnadt samhälle, med god administration, med vakna, företagsamma styrande element; man förstod, hvad som dock ej alltid händt, att vidtaga flinka, kloka och sansade åtgärder, då det gällde stadens och dess invånares väl och bästa. Och det var vackert så!

Farbror Trindlund var således färdig att resa, och så var äfven dottern Opposita, enkefrun och dennas son och den söta silkespudeln. Sällskapet var ej så litet.

Man hade beslutit att företaga en liten krokväg in till Paris, på det att enkefrun jemte son skulle blifva i tillfälle att bese äfven denna stad.

Resan företogs per blixttåg. I stationshuset hade samlat sig kring ett hundradetal af enkefruns och hennes sons vänner och bekanta, hvilka kommit för att säga dem farväl. „Om det skulle ha varit såsom det var förr", menade farbror Trindlund, „hade jernvägsstyrelsen åter pungslagit alla de här vännerna på platformbiljetter. Numera går det inte an att begagna slika utvägar till penningförtjenst", menade han.

Lokomotivets ringklocka ljöd, och tåget satte sig i sådan blixtsnabb rörelse, att våra resenärer hade anländt till Petersburg redan innan de nedföljande och afskedstagande hunnit utom stationshusets i Helsingfors dörrar.

Så flinkt kunde man resa år 1916!

FM 30.-

6000207837
Göteborgs universitetsbibliotek
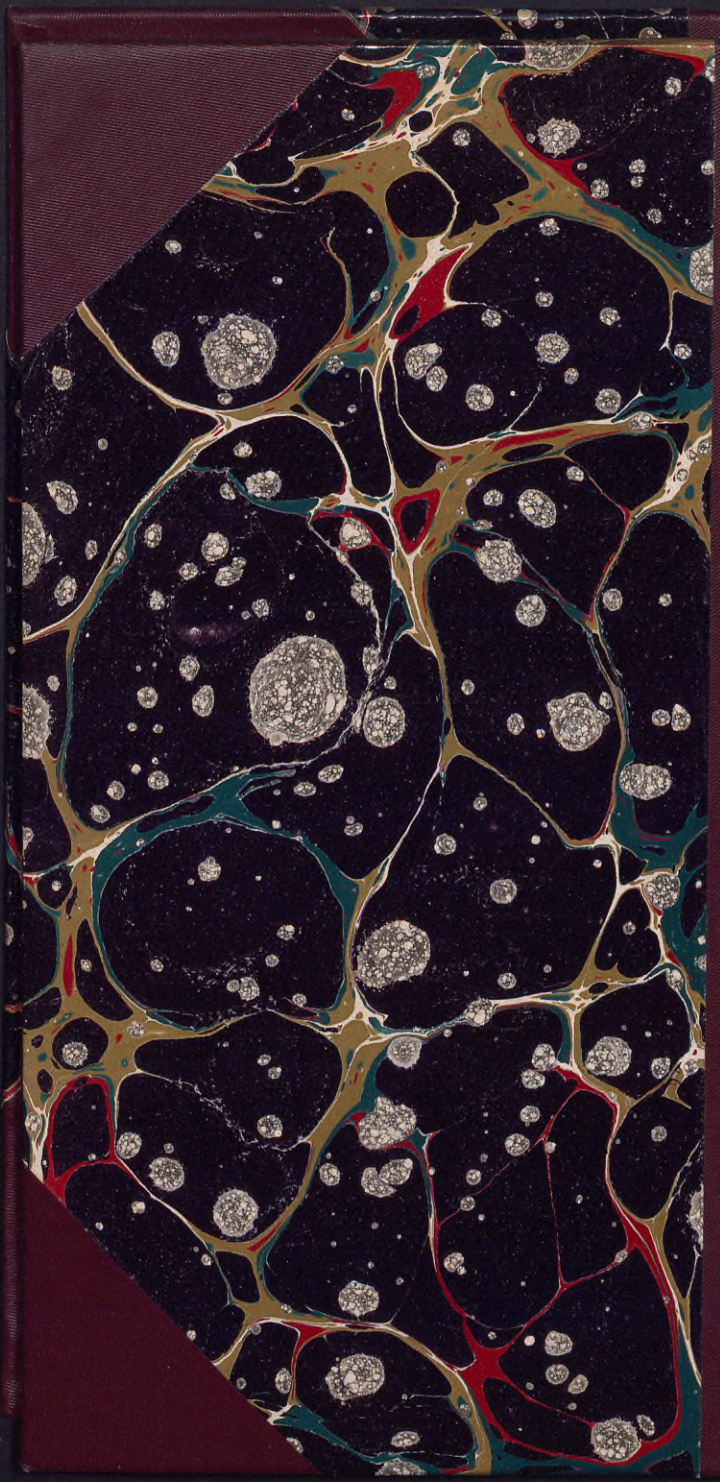
JOHN JOHNSON
BOKBINDARE
GÖTEBORG